

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slegten Klaveness af Sandeherred

i 300 aar

ved

S. H. Finne-Grønn.

Christiania.

S. M. Brydes bogtrykkeri

1902

Idet det foreliggende arbejde fremlægges for familien, paa hvis foranstaltning det er udført, bør der gøres opmærksom paa, at kilderne til en genealogisk fremstilling flyder meget sparsomt, naar det gjelder Sandeherred. Prestegjeldets ministerialbog gaar saaledes ikke meget langt tilbage og er i begyndelsen heller ikke fuldstændig; i retsprotokollerne er der hyppig lacuner, saa det for en stor del alene af fogedregnskaberne har ladet sig gjøre at udvinde de data, der ligger til grund for beretningen om de første generationer.

I schemaet betyder som vanligt tallene generationerne og bogstaverne generationens medlemmer.

Christiania i oktober 1902

S. H. Finne-Grønn,

Cand. iuris, sekretær i Det statistiske Centralbureau.

Slegten Klaveness.

Første gang. gaarden Klaveness i Sandeherred findes nævnt, er i skattemandtal og regnskaber fra det 16de aarhundrede, beroende i det danske geheimearchiv og under udgivelse i „Norske regnskaber og jordebøger i det 16de aarhundrede“ ved rigsarchivar Huitfeldt-Kaas. Navnet skrives her Klauenes, i 1593 Klaffuenes og i 1600 Klaunes. Gjennem det syttende aarhundrede forandres gaardsnavnets skrivemaade uafadelig, saaledes i 1604 Klauffuenes, i 1624 Klauffnes, i 1643 Clauenes, i 1664 Klaffuenes [med Goldtzrød], og først i det attende aarhundrede er bogstaveringen mere constant Klavenes [med Galsrød]. I det nittende aarhundredes sidste decennier bliver det endelig til Klaveness, der nu er bleven den fastslaaede form.

Hvad betydningen af navnet Klaveness angaar, er der grund til at tro, at det har som første sammensætning det oldnorske klafi, der betyder noget kløftet, hvad der ogsaa synes at passe meget godt, da gaarden ligger paa et forholdsvis bredt nes, som ved en vik er spaltet i to odder.

1. **Gunul paa Klaunes 1600** bør vistnok opføres som Klaveness-slegtens stamfar, tiltrods for at ætledningen fra ham kommer til at maatte føres gennem et par cognatiske led. I en slegtsberetning som den foreliggende maa det nemlig være af den aller væsentligste betydning at følge familienavnet gennem de forskellige generationer, og da navnet fulgte gaardens eiere og op-siddere, knytter interessen sig — iallefald for det syttende og attende aarhundredes vedkommende — til disse og deres indbyrdes slegtskabsforhold og vil opholde sig langt mindre ved spørgs-maalet om en ret opadstigende mandslinie, hvor denne vilde tabe sig i bondeætter af helt uvedkommende navne.

Gunul paa Klaunes i 1590-aarene og i 1600 er uden tvil den samme som den *Gunnolf paa Klauffnes*, der i 1624 eiede odelsgods af en skyld paa $2\frac{1}{2}$ bpd. smør i Klaveness, 1 mk. smør i Vaggestad, $1\frac{1}{2}$ mk. smør i Vestgaarden paa Tjøsmø og — sammen med *Ambjørn Bøe*, *Svend Bergen* og *Torrild Solberg* — 1 hud i Bergen paa Nesset. Ved Gunnolfs død omkring aaret 1629 er hans eiendomme gaaet over til hans søn eller svigersøn:

2. **Gunder paa Clavenes**, der i fogedregnskaberne sees at være opført som odelsbonde paa Klaveness i tiden 1630-1642. I sidstnævnte aar maa Gunder være afgaaet ved døden, idet hans enke *Ingeborg [Gunnolfsdatter?]* i nævnte regnskaber angives med sine børn i 1643 at være eiende $3\frac{1}{2}$ bpd. smør i Klaveness, 10 mk. smør i Vestgaarden og 6 mk. smør i Vaggestad. Hun levede endnu i 1651, da hun i dette aar sammen med svigersønnen *Ingvor Thorsen* havde bygselen over Klaveness.

Af det skifte paa Klaveness af april 1677, som det nedenfor vil være hensigtsmæssigt at gjengive i sin ordlyd og orthografi, fremgaar det, at eiendommen efter Gunder og Ingeborgs død blev delt mellem deres efterladte børn, uden at dog disses fornavn er opgivet for samtliges vedkommende. Da der imidlertid, som det vil sees, blev gjort ét arveudlæg paa 1 bismerpund smør og fem udlæg hvert paa $\frac{1}{2}$ bismerpund smør, vil det dermed med tilstrækkelig tydelighed være afgjort, at ægtefællerne efterlod én søn og fem døtre, idet en broderlod efter datidens lov og ret var dobbelt saa stor som en søsterlod. Børnene var saaledes [3. a.—3. f.]:

3. a. **Maren Gundersdatter Klavenes**, født ved aar 1620 og død paa Klaveness omkring 1680. Paa hendes og ægtefællers haand kom gaarden Klaveness efterhaanden i sin helhed over og fulgte hendes efterslegt gennem flere generationer. Omkring 1643 blev hun gift første gang i Sandehrerred med *Ole Arnesen*, der fem aar senere, omkring 1648, døde paa Klaveness efterladende sig et eneste barn, *Guri Olsdatter Klavenes*.

I aaret 1650 indgik Maren nyt ægteskab i Sandehrerred med *Ingvor Thorsen*, der tilhørte en gammel bondeæt inden herredet, ætten paa Gogstad, og var født i aaret 1613. Da han døde i 1677 uden at efterlade børn, gives der i det efter ham afholdte skifte oplysning om hans nærmeste slægt, ligesom delingen af eiendommen frembyder adskilligt af interesse. [Retsprotokol nr. 1531 fol. 99].

Som arvtager efter Ingvor optræder hans broder *Morten Thorsen*, født 1624 og boende paa sin eiendomsgaard Tufte i Ramnes, der havde en skyld paa 4½ bism.pd. smør og 15 lispd. hvedemel, samt søsteren *Maren Thorsdatter*, der var gift med *Christopher Larssen*. Denne mand, der var født omkring aaret 1619, brugte i 1664 halvdelen af Døvle i Arendal, en gaard med en samlet skyld af 3 bpd. smør og ½ skp. malt, medens hans fader *Lars Taraldsen* endnu i nævnte aar 1664 som en mand paa 84 aar brugte den anden halvdel.

„*Georg Orse*¹⁾ omstunde naadigst Forordned Sorenskriffuer udj Laurvigs Grefskab og Brunlaug ampt, *Tord Semb* og *Niels Semb* Laugrettesmænd udj Sandherret gjøre Vitterlige at Anno 1677 den 9, 10 og 11 Aprilis vare vij tillige med Erlig og Welforstandig Mand *Søfren Rassmussen* *Svinness* Bøygdelensmand epter venlig begiering og derpaa Loulig anordning, af hans Høye Excell. ses Højbaarne Herre Her Statholder *Guldenleus* Forvalter off r Laurvigs Grefskab och Tønsberg Ampt, Den Erlig Wellagtbare og Welfornemme Mand Sigr. *Claus Røyem*²⁾, forsamlede paa den Gaard Claveness udj Sandeherret beliggende, Der sammesteds at Skifte og Dele huis der Tømtesdes epter Salig afgangne Engwold Thordssen . . . .³⁾ epterdj han ej nogen Lifsarfuinger sig epterlatt. Enken epterdi hun er en gammel bedaget Qvinde blef anordnet epter hendes begier till Lougverge at være den Dannemand *Poul Andersen Natvold* som og tilstede. Da epter at Boet epter begier var Registeret og vorderet sampt huis Giæld Boet bortskyldig og vedgikkes Indtaget og Liquideret, Befantes det som følger Skyldig og derimod till des afbetaling udlagd, først af Løssøret saavit tilstrece kunde, Nømlig:

Till *Søfren Mattisen* for 1½ rdl. udlagt . . . .⁴⁾, *Søfren Svinness* for 1 rdl., *Tord Semb* for 2 mk., *Niels Semb* for 2 mk., *Truls Hansen* i Laurvig for 3 rdl. og 8 sk., *Søfren Pedersen* i Sandefjord for 4 rdl.

1) *Georg Orse*, sorenskriver og byfoged [i Laurvik], blev gift i Skien 22/11, 1663 med *Johanne Andersdatter*. Han var søn af bergmedicus paa Kongsberg fra 21/6 1656 *Johan Orse*, der blev begr. 23/1, 1667, 66 aar gl. i Skien, hvor han var læge i sine sidste leveaar.

2) *Claus Røyem*, senere stiftamtmand i Christianssand og amtmand i Lister og Mandal amt, døde 4/6 1692 i Kjøbenhavn og blev begr. i Holmens kirke, men siden ført til Christianssand. Hans hustru *Else Dop* var en datter af sogneprest til Sandeherred hr. *Christian Dop* og *Maren Olsdatter Prytz*.

3) Her er anført hans enkes og ovennævnte to søskendes navne.

4) Udlæggene blev givet i løssøre: kjøkkentøi, redskab og besætning. Boet eiede to heste: „en liden blakket“, der blev vurderet til 3 rdl., og en rød til 5 rdl.; fem kjør, hvoraf en kvige, blev tilsammen vurderet til 12 rdl. og 2 mk., og to svin til 1 mk.

3 mk. og 17 sk., *Simen Simensen Skredder* for 3 m., *Liwe Hansdatter* for 3 rdl., *Jacob Michelsen* i Sandefjord for 1 rdl. og 8 sk., *Maren Sl. Hr. Christian Dops*¹⁾ for 8 rdl. 1 mk. og 12 sk., *Gunmand Gogstad* for 2½ rdl., *Poul Natvold* for 2 mk. *Lars Andersen* i Sandfjord for 2 mk. og 12 sk., *Peder Skomager Oddefjord* 1 rdl., *Johanna Sl. Knudt Alexandersens*²⁾ 5 mk., *Arre Thordsen Semb* for 3 mk. og 8 sk., *Jacob Lunneby* for 1 mk., *Niels Houffue* for 1 mk., *Jens Brønnomb* for 1 rdl., *Marte Pedersdaatter* for laan og løn 2 rdl. og 3 mk., *Ingvor Hansdaatter* for 2 rdl. og 12 sk., *Eloff Bøe* for 2½ mk., *Jens Hemb* for 1½ mk., *Søfren Simonsen Bøe* for 1½ rdl., *Christopher Thordsen Semb* for 1 rdl., *Truls Hemb* for 2 mk. og *Arne Schielleberg* for 1 mk.

For Skiftets bekostning, Reysen, Fortering, Vmage og Kostning, Boets Registrering, Vordering Det jmod Gelden at ligne og vdlegge, Lodseddeler at meddele, I Skiftebogen at Indføre og Skiftebrefuet at meddeles beschreff.n.: Derfor haf.r Enken med hendes Laugverge saavel og Arfvingerne som myndige self tillagd og bødet [o: tilbudt] at gifue 10 Rdl. og for Forseglet papir ½ rdl. . . .³⁾

Videre Løssøre var ey till øfrige at udlegge eller contentere; Huorfor till den øfrige Boets schyldige Gields afleg maatte jndføres udj det faste eller Odelsgodtzet herudj Gaarden Clavenes som er Maren Gundersdaatters odels. Huorved er at observere og dette at forstaa: At hende self der udinden arfue-ligen er tilfalden epter hendes Sal. Fader og Moder lyder derom Skiftebrefvene ½ bpd. Smør.

Videre er epterfølgende her at agte: At denne Enke hendes første Sal. Mand *Ole Arnesen* hafde betalt og forstragt sin Svoger og Suogerscher en andeel penge, hvorjmod hand deres Eyende her udj Gaarden till Pant at hafue — nemlig Till *Ole Jacobsen Torrestad* penge 7 Rdl., Til *Anders Natvold* 9 rdl. og Till *Søfren Lysestad* 8 Rdl. som er 24 Rdl. huorpaa dog ey i hanss lefuende lifue er blefuen bref paagifuen — Mens siden er af denne anden Mand Sal. *Ingvor Claveness* blefuen videre forstragt till pant een deel Foer og en deel till sig Kjøbt — Huorpaa hand saaledes videre hafuer betalt Till *Ole Torrestad* 5

¹⁾ Se note 2 side 7.

²⁾ *Knut Alexandersen Mørch* og hustru *Johanne Knutsdatter* blev gjennem sønnerne *Anders Mørch*, † 11/7 1749, 77 aar gl., og *Alexander Mørch*, † 16/3 1712, 40½ aar gl., stamforældre til en fra Sandeherrød udbredt slegt Mørch. Datteren *Alhed Knutsdatter Mørch* var gift med capteinlønitant *Peder Eriksen Bjørn* og døde 8/4 1742 noget over 79 aar gl. i Sandeherrød.

³⁾ Herfor blev udlagt to kjedler for 7½ rdl. og „1 liden rødsidet ung Koe“ for 3 rdl.

rdl.: Saa det er blefuen till 12 rdl., hvorfor udj pant er sat $\frac{1}{2}$, bismærpd. Smør Skyld her i Gaarden. Till *Anders Natvold* 7 rd.: Saa det er blefuet till 17 rd. [!], hvorfor og i pant $\frac{1}{2}$ bpd. Smør skyld ibidem. Noch till *Søffren Lysestad* af sine penge 7 rd.: Saa det der og er blefuen till 15 rdl., hvorfor og till pant $\frac{1}{2}$ bismærpd. Smør Skyld. Huorom vell er blefuen om alt dette forfattet pantebrefue af 7 Juni 1672. Mens epterdj den Sal. Mand icke hafuer saaledes som nu ladet fra hinanden disse penge derudj schille, haffr de Vedkommende det ey till Tinge villet forsegle og bekrefte, paa det de 24 rdl., som tilforn af Sal. *Ole Arnesen* derpaa forstragte, ej skulle regnes saa som *Ingvor Claveness* dennem skulle haffue af sine betalte, siden hand kom i ægteskab, og saaledes komme ved Arf till nogen fremmede, — Huorfor de 19 rdl., som ere blefuen allene af *Ingvord* forstragt og laante, her nu till Udlæg og deeling j mellem hans Broder og Søster, som Arfuen tager, falder.

Herforuden falder till Deeling 38 Rdl., hvorfor *Ingvord Claveness* haffuer betalt og derved kjøbt 1 bismærpd. Smør skyld her i Gaarden af *Thore Michelsen Søndre Holme*, *Hans Michelsen Vagestad*, *Thord Michelsen Aas*, *Barbara Michelsdaatter*, *Gunne Michelsdaatter* og *Gro Michelsdaatter*, lyder derom Kjøbrefuet af 7 Juni 1672.

Item haffr Sal. *Ingvord Claveness* lefueret og forstragt til *Suend Suendsen Thorrestad* 12 Rdl.: hvorfor hand i pant skulle sette og $\frac{1}{2}$ bpd. Smør skyld her i Gaarden, Mens som ey skriftlig førend hans død fuldkommet, og *Suend Torrestad* det nu self her frj tilstod, er hand forpligtet befunden derpaa at gifue sit pantforskrifning loulig, eller og strax at betale og erlegge pengene: Huortill hand sig erbød pantebreff at ville gifue epterdj i denne Tid ey penge at till veye bringe, etc.

Er saa udj Jordegodzet nødvendig falder Creditorerne at udlegge till betaling, og det øfrige offuerblifuende, som er pant og Kjøbegodtz j mellem Enken og Arfuingerne at deele, beløbende dertill tillsammans Saaledes: 69 rdl. — Huorudj er blefuen først udlagd:

Till Hr. Forvalter Signor *Claus Røyem* for Røst Høe og Korn till Militien for Ao. 1675 Item for Skatter og Rettigheder af Gaarden Clavenes, Landskyld og foring af Galsrød og Høe og Korn till Militien, Noch for $1\frac{1}{2}$ pd. Smør skyld til *Hillestad Kirke*, Landskyld for 76 [o: 1676] $1\frac{1}{2}$ rdl. og hans Salarium beløber tillsammans 30 rdl. — Til *Christen Simensen* i Sandfjord 14 rdl. 2 mk. og 13 sk., *Lars Bøe* 2 mk., *Jacob Olsen Thorrestad* 1 rdl. 2 mk., *Thorn Aarqvidsell* 3 mk., *Iffuer Gogstad* 1 rdl. 2 mk. og 4 sk. og *Morten Thordsen Thoffte* 4 rdl. Blifuer Sum 52 rdl. 3 mk. og 17 sk. Blifuer saa Enken og Arfuingerne

det øfrige heraf beholdene jmellem til Deling, beløbende 16 Rdl. 7 sk., Huoraf Enken beholder og tager den halfue part, som er 8 rdl. og 3 $\frac{1}{2}$ sk. Af den anden halfue part tilfalder og tilkommer Broderen *Morten Thordsen Tufte* sin Broderlod: 5 rdl. 1 mk. og 10 sk. og *Mari Thordsdaatter Christopher Dofte* sin Søsterlod: 2 rdl. 2 mk. og 17 sk. —

Herforuden denne Lod hafuer disse tuende Arfvinger her at arfue epter deres Sal. Broder Ingvor Clavenes det, som var hans egen Arfuelig Odel og godtz, Og epter Lougen ej videre end dennem jmellem allene till Deeling falder og derved herepter tilkommer: Nemlig her udj Sandeherret udj østre Gogstad 6 lisspd. og 1 bpd. Miel Skyld, Huoraf *Morten Tuffte* tilfalder 4 lisspd. og 16 mk. og *Maren Dofte* 2 lisspd. og 8 mk. — Item udj Nordbye i Hedromb Sogn $\frac{1}{2}$ bpd. Smør, Huoraf og *Morten Thoffte* sin part tilhører 8 mkr. Smør skyld.

Men huis de 52 Rdr. 3 mk. og 17 sk. till Gjelds betaling er angaaende blifuer godtzet till des verdj en huer af Creditorerne till Forsikring som vedbør, Og sønderlig er herved Skiftet saaledes aftalt og fuldkommen vedtagen af Arfvingerne Nemlig *Morten Tuffte* . . . . . [ulæseligt] tilsammen 5 rdl. 1 mk. og 10 sk. og *Marj Dofte* 2 rdl. 2 mk. 17 sk. . . . [ulæseligt] Idag en Maanet bedagelse og derpaa paa tilbørlig Cronet papir tages deres bevjs og qvitans louligen. Og naar saaledes de 52 Rdl. 3 mk. og 7 sk. contenteret vorder sampt Arfuen till Morten og Marj, Er Enken self Eyende epter Lougen og epter hendes Skifte- og Adkombst brefue med bøkell og Herlighed udj Clavenes som ved sig beløber.

Og er og afschediget og aftalt og fuldkommen vedtaget og tilkjendt, at *Suend Suendsen Thorrestad* og *Ole Jacobsen Thorrestad* sampt *Ingrj Gunnorsdaatter* paa Lystestad og *Birte Gunnorsdaatter* med deres Laugverge etc: pligtig skal vere naar begieres Deres fuldkommen og under forseigling forfattede bref at udstøde og gifue till Enken eller dess Arfvinger paa de 2 bissmerpd. Smør skyld, som de ey hitildags loulig bebrefuet haff.r for forjndbemelte Aarsager og de sligt ey fragaar, menss fuldkommen vedstode j penge som meldt derfor hafue oppebaaret og bekommet, — huorfor de og her paa Skiftet till des Rigtighed i Menneskelig tilfelde till en Visshed, huor epter vj dette Skifte kunde forfatte etc. med deres Signeter samme førige beskrefne brefue haff.r till bekræftning self.r undertrøgte — Som det derom videre self er lydende. Og er saaledes dette Skifte blefuen klart og med Sedvanlig Haanderbaand endet“. ¹⁾

¹⁾ Den følgende og sidste del af skiftebrevet gjængives i uddrag paa side 13, som der hensigtsmæssigt henhørende.

Skjønt adkomstbreve tildels først blev opsatte og bragte i orden ved skiftet, havde Marens medarvinger dog allerede for adskillige aar tilbage dels afhændet og dels overladt som brugeligt pant sine respective parter i Klaveness til Ingvor Thorsen. Ved Titus Bülches folketælling af 1664 findes nemlig Ingvor opført som „brugende ald gaarden Klaffuenes, 7 $\frac{1}{2}$ pd. Smør“, og i matriculen for Brunlaug af 1667²⁾ nævnes ogsaa Ingvor som eneste bruger af:

forbleffuen ved
sin forige Land-
skyld.

„Klauffnes, Schylder 6 $\frac{1}{2}$ Pund Smør. Galsrøed Een Schouff-Eug derunder 1 Pd. Smør, Saaer 10 tdr. og Træer 4 tdr. Auffler 43 Las Høe, och paa Galsrøed 5 Las. — Føeder 10 Kiør, 4 Vngnøed 9 Souffuer och 2 Hester. Granneskouff til Saug tømmer och Smaalast. Røednings Land indtet som tienligt er. paalagt At plandte Hombl-Hauge. Eyedeele Gaaer i Goegsøe, och der haffuer ringe Waddret til Smaafisk.

Leding: Smør 15 mkr. Korn 2 $\frac{1}{2}$ lpd., penge 4 sk., Foring $\frac{1}{2}$ dl. Arbejdspenge 1 dl 12 sk.

Tiende: Haure 2 tdr. 3 qr., Blandkorn $\frac{1}{2}$ qr. —“.

²⁾ I anledning af landskyldens ansættelse i pund smør i 1667 er ved Brunlaugs lehns matricul bemærket:

Vedkommende gaardenes og pladsenes landskyld, saa efterdi commissionen specificerer 19 species, som skulle forandres til *tunge* og deriblandt ikke benævner *smør*, haver vi os ei turdet understaa at omlægge smørret, anstunde at smør udi dette lehn er god landskyld og falder den meste landskyld udi smør og haver vi derhos anseet at Hs. K. Maj. deraf kan have godt og landdrotten ingen skade, eftersom der skattes af 3 pund smør lige med 1 skippond *tunge*. Skulde nu smørret overalt være forandret til *tunge*, da skulde der vel have findes mange gaarde, som skyldte 6 eller 3 pd. smør [mere eller mindre] og kunde dog efter deres godhed ikke have blevet sat høiere i *tunge* end som for 1 $\frac{1}{2}$ skippd. eller 15 lispd. og end vel ringere, hvorved skatten havde blevet forringet. Landdrotten tager dog ingen skade, thi han beholder sin landskyld herefter som forhen, om gaarden ellers var god derfor. Og om der iblandt end havde fundes nogen gaard som mod forne smørs landskyld kunde have bleven taxeret for 2 skippd. eller 1 skipp. *tunge*, saa havde dog leilændingerne derover kommet noget tilkort, idet at de i steden for 6 eller 3 pd. smørs landskyld, som betales med 6 eller 3 daler, skulle aarligen give for *tunge* 8 eller 4 daler og muligens mere.

— — — Landskylden paa gaardene i dette lehn var meget høi, fornemmelig paa det adelige gods, hvorfor vi [o: skyldsætterne] haver

Foruden det $\frac{1}{2}$ bismerpund smørs skyld i Klaveness, der i odels-gods tilfaldt Maren Gundersdatter som arv efter forældrene, viser det sig saaledes, at hun ved sin anden mands død havde i besiddelse den samlede gaard paa $7\frac{1}{2}$ bm.pd. smørs skyld. Det var sidste gang, denne eiendom var samlet paa én haand. En del blev udlagt kreditorer og var for en tid paa deres hænder, og hendes eneste barn, Guri Olsdatter Klavenes, var afgaaet ved døden før sine forældre efterladende en søn og en datter, der saaledes blev Maren Gundersdatters arvtagere.

4. **Guri Olsdatter Klavenes**, født ved aar 1645 og død i oktbr. 1669 paa Haugen i Hedrum, blev gift i Sandehrerred omkring 1665 med *Aage Christensen*, født 1640 og død 1669 som leilænding paa Haugen. Han brugte [i 1664] „hele Hoffuen i Hedrum, 3 pd. Smør og $1\frac{1}{2}$ mk. penges Skyld“. Hans fader *Christen Haagensen*, der i 1664 var en mand paa 56 aar, brugte halvdelen af gaarden Hougen i Sandehrerred, som ialt var en fuldgaard paa fire huder, og hans broder *Niels Christensen Houg* var 18 aar gl. i nævnte aar.

De efterlod to børn, *Ole Aagesen* og *Ingeborg Aagesdatter*.

Kort efter Aage døde ogsaa hans hustru Guri, og skifte efter begge ægtefæller afholdtes ^{20/10} 1669 [Retsprotokol nr. 1531 fol. 10] paa Hougen i Hedrum i overværelse af „Bondelenssmanden *Peder Lunde* oc tvende Laugfaste Laugrettesmænd *Joen Sejerstad* og *Ole Sejerstad*. Tilstædeværende den Sal. Mands Fader“ *Christen Haagensen* „Item *Ingevoll Tordsen Clavenes* som nu haffuer disse Børns Mormoder till Echte“. Boet havde en gjeld paa tilsammen 29 rdl. 1 mk. og 18 sk., bestaaende i smaabeløb fra et par skilling til indtil 4 rdl. 2 mk., der var rest paa lønnen til tjenestegutten *Iver Egilsen*; tjenestepigen *Gyri Christensdatter* havde ligeledes tilgode 4 rdl. De forskjellige kreditorer blek dækkede ved udlæg i løs-øregjenstande og klædesplag samt i „en liden huid sortsidet qvje“ til 3 mk. og „1 liden do. kalv“ til 2 mk.

Det øvrige løssøre blev delt mellem børnene med 46 rdl 1 mk. og 13 sk. til sønnen og 23 rdl. 1 mk. og 1 sk. til datteren.

været nødt til en del udi billig maade at afsætte, saafremt gaarden ikke skulde blive øde. Og er en del gaarde agtet gode for temmelig fulde gaarde endog de ikke skylder 2 skippd. tunge til fyldest. Thi skulde ingen gaarde have blevet fulde gaarde, uden dersom kunde kjendes god for 2 skippd. tunge og derover, da skulde Hs. K. Maj. have faaet for stor afgang udi skatten, om skatten efter gaardetallet blev paabødet [eftersom her ved søkanten falder overalt smaa gaarde] — — —.

Besætningen var foruden førnævnte kvige og kalv: 1 hest til 3 rdl., 6 kør à 3 rdl., 4 faar à 2 mk. og 3 svin à 1 mk. Sølvtoiet, der ikke specificeres, var ialt paa 32 lod og vurderedes til 13 rdl. 1 mk. og 8 sk. Saavel indbo som husgeraad og redskab var særdeles ringe og kun tilstede i den nødvendigeste mængde.

„Faste Jordegøeds Thømptedes epter Moderen at være i Brønnemb i Sandherret som *Jens* paaboer = 5½ pd. Smør Aarlig skylder udj Bøxel, huoraf Broderen tilkommer de 2 deeler och Søsteren den 3die Deel. Den Sal: Qvindes gangklæder blef vorderet for 4 Rdl., huilke blifue den afdødes moder *Ingvor Clavenes* hans Hustru tillagt, fordj hun Sønnen ved ¼ aar hos sig haffde och fød och nu videre Daatteren i Formynderskab til optucht. Det øfrige af den Sal: Mands Klæder som en gammel forslidt graa Klædning, och 1 gammel rød Vlenschjorte, blef tillagt at gjøres Sønnen nogen smaa klæder af efterdj ellers icke døchtig.

Kornet blef vorderet . . . . . for 16 Tønder som tillkjendt at skal deeles i Jempt till begge Børnens Føllaug og frembtarf; Mens Foeret blifr ved Gaarden at opføres og fremsøde queget med, dog saa at iust de 2de deeler blifr till Sønnen och den tredie deel till Daatters queg fordj Hesten Sønnen tilfalt . . . . . Bestod saa dette Boe udj Jordegodtz = 98 rdl. 9 sk “

I skiftebrevet efter *Ingvor Thorsen Clavenes*, foran citeret paa side 7—10, er et tillæg gjort med hensyn til disse to børn, særlig datteren *Ingeborg Aagesdatter*, af følgende indhold:

„Eftersom *Maren Gunnorsdaatter* haffuer epter Skiftebrefuets indhold aff dato Houg i Hedromb Sogn d. 20. 8br. 1669 hafft sin Daatters Barn *Ingebor Aagesdaatter* med sine Arfuedeeler her epter hid til dags under Værgemaal . . . og denne Enke nu en gammel bedaget Qvinde og hendes Daatter børn allene epter hendes død er hendes Arfuinger, eragtes hun nochsom sufficant vidre pigens Godtz med pigen hos sig at beholde under Vergemaalet nu urørt, Mens paa denne Condition og Vilkaar Att *Poul Natvold* sampt *Svend* og *Ole Thorrestad* med og *Niels Christensen Houg*¹⁾ ved Retten er tilfunden og her befolde, at de udj dødelig tilfald med denne Enke som Børnenes Modermoder skall og bør haffue i alt saadant tilbørlig tilsuon“. Det bestemtes derhos, at „Seng og Sengeklæder og allehaande smaa Huussgeraad og Løssøret“, som *Maren Gundorsdatter* beholdt uskiftet, efter hendes død alene skulde tilfalde nævnte hendes tvende datterbørn og være af alle andre ukrævet. Og endelig afsluttes skiftebrevet med den oplysning, at børnenes farfader

¹⁾ Se side 12.

Christen Haagenen er afgaaet ved døden [henved aar 1676] og har efterladt dem en arvedel, hvorom retten agter at skaffe sig nøiagtig oplysning, uden at dog noget herom senere findes indført i retsprotokollerne. — Aage Christensen og Guri Olsdatter Klavenes efterlod saaledes to børn, *Ingeborg* og *Ole Aagesen Klavenes* [5. a., 5. b.):

5. a. **Ingeborg Aagesdatter Klavenes**, født 1667 paa Haugen i Hedrum og død $14/12$ 1737 paa Klaveness, 70 $1/2$ aar gl. Hun blev gift omkring aaret 1690 i Sandeherrød med *Thor Hanssen*, født 1650 og formentlig i Sandeherrød, anføres i folketællingslisterne for 1701 da at være 50 aar gl. Hvem hans forældre var, har ikke med sikkerhed ladet sig udfinde, men det kan maaske antages, at *Hans Iversen* paa nedre Gogstad 1664 var hans far¹⁾.

Hvorom alting er, saa kom Thor Hansen ved sit giftermal i besiddelse af sin hustrus arvepart i odelsgodset Klaveness og tog bopæl paa denne gaard. Her anføres han i fogedregnskaberne for 1711 at eie 2 bismerpd. 6 mk. smør, hvad der netop svarer til den del, hans svoger *Ole Aagesen* samtidig besad. Sammen med ham var Thor ogsaa leilænding paa den øvrige del af gaarden, der tilhørte: grev *Danneskjold* med 1 bismerpd., Hillestad kirke med 1 bismerpd. og 12 mk. samt Sande prestebol med 12 mk. Den fulde gaards samlede skyld er saaledes 7 $1/2$ bismerpd. smør, og leilændingerne betalte i nævnte aar tilsammen 10 rdl. i leilændingskat og 1 rdl. 24 sk. i proviantskat.

Mellem 1711 og 1715 synes det, som om Thor Hansens eiendom en tid er kommet over paa andre hænder, idet hans ældste søn *Aage Thorsen Klavenes*, som det nedenfor under ham nærmere vil meddeles, i sidstnævnte aar faar sig tilkjøbt gaarden af *Peder Christensen* i Sandefjord. Da retsprotokoller og panteregistre ikke eksisterer for Laurviks sorenskriveri for første halvdel af det 18de aarhundrede, kan den nærmere sammenhæng hermed ikke paavises. Af fogedregnskaberne for 1718 anføres imidlertid Thor Hansen atter som bruger af sin gamle eiendom, idet han i henhold til forordningen af $19/5$ 1714 betalte i krigsstyr for første termin 1 rdl. 40 $7/8$ sk. eller en dagskat paa $3/8$ rdl.; svogeren *Ole Aagesen* betalte nøiagtig det samme.

¹⁾ Efter denne mand, der døde 1664, holdtes skifte $6/8$ 1673 og ved dette levede enken *Birthe Nielsdatter*, sønnerne *Thor* og *Thore*, *Gudmund*, *Iver* og døtrene *Mari*, *Anna*, *Ragnhild*, *Kari*, *Helga* og *Ingrid*. Retsprotokol nr. 1531 fol. 44. *Hans Iversen* var 56 aar gl. i 1664.

I 1718 sees Thor Hansens søn, *Aage Thorsen Klavenes* atter at besidde faderens eiendom og findes i fogedregnskaberne for 1719 helt at være indtraadt i hans sted. Hvorvidt dette er begrundet ved Thor Hansens død eller her kun foreligger et føderaad, kan ikke afgjøres med sikkerhed; hans navn findes imidlertid ikke anført paa de fogedregnskaberne for 1718 og nærmest følgende aar vedliggende afgangslister og heller ikke blandt begravede i sognets forøvrigt ufuldstændige ministerialbog for samme tidsrum. Fra 1719 ophører iethvertfald Thor Hansens virksomhed paa Klaveness, der nu gaar over til hans ældste søn.

Thor Hansen Klavenes og Ingeborg Aagesdatter havde børnene *Aage, Hans, Jens, Marthe* og *Birthe*¹⁾; af disse forsvinder de fire sidstnævnte i sognet uden at deres forbindelse med slægten senere giver anledning til nærmere omtale.

6. **Aage Thorsen Klavenes** var født $\frac{5}{7}$ 1691 i Sandeherrød og † $\frac{8}{3}$ 1739 som gaardbruger paa Klaveness.

Gift $\frac{25}{6}$ 1719 i Sandeherrød med *Anne Olsdatter Moe*, der var født i october 1695 i Sandeherrød og † $\frac{4}{11}$ 1739 paa Klaveness, datter af gaardbruger *Ole Olsen Moe* og *Maren Iversdatter*.

Som ovenfor bemærket, synes det, som om eiendommen i Klaveness en tid mellem aarene 1711 og 1715 har været udenfor familiens besiddelse; under $\frac{11}{7}$ 1715 fik nemlig Aage Thorsen sig tilskjødet af *Peder Christensen* i Sandefjord „2 bismerpund og 6 mk. smør med bøxel og herlighed efter advenant over den halve gaard her i den fulde gaard Klavenes for 200 rdl.“, og skjød det blev thinglæst 4. decbr. næstefter.

I matrikullen for 1723 anføres Aage og hans slægting *Anders Olsen Klavenes*, der senere skal nærmere omhandles, som eiere af $4\frac{1}{2}$ bismerpd. smør gl. skyld i „Klavenes med underliggende Galsrød“. Gaardens ialt $7\frac{1}{2}$ bismerpd. smørs skyld anføres forøvrigt med gl. leilændingsskat 10 rdl.; ny matrikulstaxt: bedste land 6 tønder 2 skjæpper og svagt land: intet; ny matrikuls leilændingsskat: 12 rdl. 48 sk.; odelsskat 1 rdl. 54 sk.; leding 3 rdl. 62 sk.; vunden: 2 rdl. 48 sk. og tabt: intet; toldene 72 sk.. Samtidig var den aarlig ansatte tiende: blandkorn $1\frac{1}{2}$ skjæppe, havre 4 tønder $6\frac{1}{4}$ skjæppe [rug, byg, erter og lin intet], ost 1 bismerpd. og $\frac{1}{2}$ pd., — penge tilsammen 5 rdl. 33 sk.

¹⁾ *Hans Thorsen*, der var 6 aar gl. i 1701, gjenfindes i 1739 paa søndre From. *Jens Thorsen Klavenes*, der var 2 aar gl. i 1701, er formentlig den af dette navn, der blev trolovet i Sandeherrød $\frac{28}{3}$ 1724 med *Aasille Christensdatter* og havde sønnen *Thor Jensen* til daaben $\frac{3}{10}$ 1725. *Marthe* levede 1720 og *Birthe Thorsdatter* nævnes i 1727.

I samme aar, 1723, var „proprietary og bøksemand“: grev *Danne-skjold* med 1 bismærpd. smør, *Hillestad kirke* 1 bismærpd. 12 mk., *Sande prestebol* 12 mk. og 2 opsiddere — som ovenfor nævnt *Aage* og *Anders* — 4 bismærpd. 12 mk.

Gaardens herligheder var: skog til smaalast og en del gran til sagtømmer, maadelig jord; sæden: blandkorn $\frac{1}{2}$ tønne, havre 16 tønner; avling: 45 læs hør; besætning: 4 heste, 14 kjør og 8 sauer [Ingen husmandspladse, ingen kværne og intet fiskeri].

I *Aage Thorsens* tid blev der stigende velstand paa *Klavenes*, jordveien drives op i betydelig grad, besætningen øges og eiendommen kommer idethele i en hævd, som den formaar at bevare gjennem et længere tidsrum. Synderlige midler til støtte og drift under sit arbejde havde *Aage Thorsen* ikke; efter faderen fik han visselig saagodtsom intet og ved eget arbejde kan det ikke forudsættes, at han, endnu ikke 30 aar gl., havde erhvervet mere end den kapital, der gik med til indkjøbet, neppe engang det. Ved skiftet efter hans værmoder *Maren Iversdatter*, afholdt $\frac{2}{6}$ 1729¹⁾, tilfaldt der ham imidlertid $1\frac{7}{8}$ skind med bygsel for 9 rdl. 1 mk. og 12 sk. i gaarden *Moe*, og noget senere ved skiftet efter værfaderen *Ole Olsen Moe*, afholdt $\frac{4}{6}$ 1732¹⁾, kom han yderligere arvelig i besiddelse af $3\frac{1}{8}$ skind med bygsel for 15 rdl. 2 mk. og 12 sk. i samme gaard. Han fik saaledes en samlet eiendom i gaarden *Moe* paa 5 skind med bygsel.

De udførligste oplysninger om den økonomiske tilstand paa *Klavenes* i *Aages* tid gives forøvrigt ved det efter ham og senere efter hustruen afholdte skifter, der i det følgende skal meddeles saa udførligt, som interessen gjør det ønskeligt.

Lauritz Fabricius, Sorenskriver udj Grevskabet *Laurvigen* Gjør vitterligt at A^o 1739 Tirsdagen den 9. Junij efter foregaaende tilsigelse etc. . . . er Skifte Retten af mig paa mit Sorenskriver Embeds vegne i bivær af Lensmanden *Erich Christensen Houkerød* og de 2de af Hr. Forvalter *Heegaard* udnefnte Würderings mænd *Thor Gullichsøn Schielleberg* og *Anders Arnesen Natvold* sat og betjent paa den fulde Gaard *Klavenes* i Sandeherret for at Registrere og Vurdere den sammesteds afdøde Mand *Aage Thorsen Klavenes* og hans igienlevende Enke *Anne Olsdatters* Ejende Bo og Midler imellem bem^{te} Enke og . . . . Deres i Eeniste ægteskab sammenauflode 3 børn . . . Den Eldste søn *Toere Aagesen* 19 Aar, den yngste Søn *Lars Aagesen* 12 Aar og Datteren

¹⁾ I skifteprotokollerne for Larvik sorenskriveri er der en større lacune netop omkring disse aar, saa videre oplysninger ikke har ladet sig fremdrage.

Maren Aagesdatter 9 Aar gl., alle hjemme hos Moderen . . . . . For den Eldste Søn Tore Aagesen er tilsat *Hans Helgesen Fjære* at være hans Formynder, for Sønnen Lars er anordnet *Hans Larsson østre Raa-stad* og for Datteren Maren er *Hans Torsen østre From* udnefnt til værge . . . . .

Blev af Enken, som havde formaaet sig til Laugværge *Michel Nielsøn Klavenes*, angiven saa og ellers befunden samt af Mændene vurderet Boets Midler og Formue at bestaae i efterskrevne, saasom:

Sølv: 1 gl. Dags Sølvbelte hvorpaa staar Bogstaverne E. L. D. = 24 Lod, Loddet vurderet for 2 $\frac{1}{2}$ er 12 rdl.

Kobber: 1 gl. Kaaber Brygge Kjeddell med 1 stor lap i Bunden, vegtig 2 Bpd. 18 Mk. à $\frac{1}{2}$ 18 sk., er 6 rdl. og 18 sk. — Hertil en lignende mindre samt en fortindet kobberpande med jernskaff, tilsammen 4 rdl. 2 mk. og 20 sk.

Messing: 1 gl. Lysstage, 1 mk. og en mindre 20 sk.

Tin: Fade og tallerkener, hvoraf en merket med bogstaverne T. B. K. L. og aarstallet 1641, tilsammen omkr. 1 $\frac{1}{2}$ rdl.

Jerntøy: 1 liden Jern Kakkelovn i Stuen med Aarstal 1698, dog ei saa gammel som Aarstal udviser, 9 rdl.; 1 fransk høi Jern-gryde med Holle og 3 høie been 3 ort; 1 hollandsk dito med Holle, 3 ort 12 sk.; 1 flad Brødtakke 3 ort 8 sk., endvidere mindre gryder, ringer, fyrfad, smaaredskab, 1 pistol med laas 1 ort, 1 gl. Børsse 2 ort, gaardsredskab, 1 gl. Mandssadel med bidsel 1 ort 16 sk., samt 1 qvinde Sadel med gl. bidsel 1 rdl. 2 ort; tilsammen omkr. 17 rdl.

Smederedskab: 1 Smide Stød 3 rdl., 1 Belg 1 rdl. 2 ort; ialt omkr. 5 rdl.

Stentøy: 1 Dybt Hollandsk fad med en Mand i Bunden 8 sk., 1 dito med 2 Mand paa, 1 Kruusede Confect fad 8 sk., 2 smaa dito; videre nogle tallerkener og krus; ialt omkr. $\frac{1}{2}$ rdl.

Glastøy: 2 Pot Buttellier 8 sk., 2 Halvpot dito 6 sk., 1 Studs Halvpot Glas 8 sk., 1 liden dito 4 sk. og 1 mindre dito 2 sk.; ialt 28 sk.

Træ-boskab: 1 firkantet Bord med fod og Krach 1 ort 8 sk., 1 Kistebænk uden Laas 16 sk., 1 do. 16 sk., 1 Roeskab [o: Hjørne-skab] med 3 Rum uden Laas 1 ort; 1 gl. Sort fladlaaget Kiste med 3 Jernbaand over og Laas for 1 rdl. 1 ort.

Paa Loftstuen: 1 gl. dags Ege Kiste med flad Laag og laas, udskaaen forpaa 1 rdl. 1 ort, 1 gl. melbomme 8 sk., 1 stor gl. Bøle 1 ort 8 sk., 1 dito 1 ort 8 sk., en mindre 1 ort, 1 Frøtønde 6 sk., 1 gl. Frøkar 2 sk., 1 liden Holk 4 sk., 1 gl. Frøsa 4 sk., 2 gl. Træstole 8 sk., 3 gl. Frøsaer 6 sk., samt tøndér og mindre maal.

Paa Bryggers Loftet: 1 stor Bøle med Laas for 2 ort 12 sk., en mindre samt bryggekar, bøtter, melkeringer, spand, trug og fade, 1 gl. vogn 1 rdl., 1 gl. hjulrok 16 sk., 1 gl. væv med behør 1 ort 8 sk.

Sengklæder: 4 dyner, 2 flamske hynder med skind under, 5 puder, deraf en: med vahr og hvid Søm for Enden og en: med Vahr og Sprang for Enden, samt nogle brødsel, ialt omkr. 7 rdl.

Lintøy: 1 Ringvæfsdug 5 al. lang 2 bredder, 2 ort 16 sk.; 1 gaasøiet dito 2 al. lang og 2 bredder 1 ort; 1 par Pudes Vahr med Sprang for Enden 16 sk., Haandklæder med fletter for begge Ender, strielagen, et par smaaduge m. v.; ialt omkr. 3 $\frac{1}{2}$ rdl.

Den sal. Mands Gangklæder: 1 brun Klædes Kiol uvent 2 rdl., 1 blaagraa Vadmel's Kiol med Messing Knapper udj 3 ort, 1 blaa Stemets undertrøye 1 ort, 1 par gl. graa Klædes Buxer 1 ort 8 sk., 1 brun Dragets Trøye 2 ort, 1 par graa Vadmel's Buxer 1 ort, 1 gl. Hat 8 sk., 1 sort foret Hue 12 sk.

Enkens Gangklæder: 1 sort Sarses Trøye og Skiørt 2 ort, 1 rød Sarses Skiørt og Trøye 1 rdl.

Bøger: Doctor Johan Arents Sande Christendom i forskaaren quart 2 ort, Franchens huspostille 2 ort, En Vejsen Huus Bibel 3 ort, 1 gl. Psalmebog hvorudi er 1000 Salmer 1 ort, 1 liden Psalmebog med brun bind om 16 sk., 1 liden bog kaldet betragtning over enhver Bogs hensigt i den hellige Skrift 8 sk., samt 1 Slit Kierke Psalmebog 12 sk.

Creature: 1 gul Hest med hvid Mann og Rump 9 rdl.; 3 røde, 3 rød og hvid flekkede, 1 hvid, 2 sort og hvid flekkede kjør, samtlige hornede, — 1 rød og 1 sort ko, begge kullede, værdi fra 2 rdl. 2 ort til 4 rdl. pr. stk.; ialt 35 rdl. 1 ort; videre 1 toaars stud, 2 kviger, en kalv, 2 fjoraars svin à 1 rdl., 8 faar à 2 ort, 8 lam à 12 sk. ¹⁾

Korn: Som er nedsaaet i Jorden: 10 td. havre à 1 rdl., 1 skjæppe byg 10 sk., samt 1 kvarter hvede 2 ort.

Tilgodehavende penge: Hos *David Nilsen* Raguhiildrød i Ske annex 40 rdl., hos *Truls Bjørnum* 11 rdl., hos *Lars Svendsen* nordre Sundene 16 rdl., hos *Christopher Soli* 5 rdl., hos lensmanden *Erik Haukerød*, som han selv tilstod, 10 rdl. — samtlige laante rede penge; *Anders Jacobsen*, nordre Sem, skyldig 6 rdl. for 8 læster kul à 3 ort. Ligeledes fremvist en af *Henrik Paulsen* østre Buer til sl. Aage Thorsen Klavenes udstedt pantobligation af ^{17/11} 1738, dog ei thinglyst, paa

¹⁾ Kjørene havde navnene: „Rødkind, Burrei, Benjer, Miesilla, Arri, Siri, Rubin, Turva, Leiker, Stjerne, Svarta, studen Knoper og kvigen Tipen“.

capital 120 rdl., hvorfor er pantsat den for samme penge tilkjøbte gaardpart $1\frac{1}{2}$ bispd. smør med bøxel i gaarden østre Buer, føres boet til indtægt med 120 rdl.

Jorde- og Odels Gods angaaende: Derom fremviste Enken et af Peder Christenssøn i Sandefjord til den Sal. Mand udstedde Skjøde dat. Sandefjord d. 11 Julj 1715 og thinglyst d. 4 December nestefter paa 2 Bispd. og 6 mk. Smør med Bøxel og Hørlighed efter advenant over den halve gaard her i den fulde Gaard Klavenes for 200 Rdl. — hvilken halve gaard bestaar af god Ager og Eng samt fuldkommen god Skoug, og paa denne Gaardepart er en Stue huus af 4 Laft med Kjøkken og Skorsteen, samt Love, Lade, Fæhuus og Stald, alt sammen tægt med Spoen i forsvarlig Stand. Hvilke 2 Bpd. 6 mk. Smør med Bøxel som melt og alt tilliggende blev efter Dessen gode tilstand og disse tiders Pris paa Jordegodts . . . . taxeret og vurderet for 300 Rdl. courant —“.

Som før meddelt eiede boet dertil ialt 5 skind med bygsel i gaarden Moe, vurderet for 25 rdl.

Boets aktiva udgjorde saaledes

i det hele: . . . . . 689 rdl. 1 mk. 12 sk.

Herfra blev at fratække boets gjeld: 32 rdl. 1 mk. 18 sk.¹⁾

Boets beholdne formue: 656 rdl. 3 mk. 18 sk., der faldt til deling med 328 rdl. 1 mk. 21 sk. til enken, 131 rdl. 1 mk. $13\frac{1}{3}$ sk. til hver af de to sønner og 65 rdl. 2 mk. $18\frac{2}{5}$ sk. til datteren, og for hvilken der blev givet udlæg i forholdsvis anpart i løssøret samt i jordegodset Klaveness med: enken 1 bismerpd. 3 mk. smør, to sønner hver $10\frac{4}{5}$ mk. smør og en datter $5\frac{2}{5}$ mk. smør.

Efter den vanlige henvendelse til formynderne *Hans Helgesen Fjære*, *Hans Larsen østre Raastad* og *Hans Thorsen søndre From* blev skiftet sluttet $\frac{5}{6}$ 1739.

Efter at der paa Klaveness den $\frac{10}{11}$ 1739 var afholdt registre-

¹⁾ Af gjelden var 8 rdl. begravelsesvederlag for enken, 17 rdl. 1 mk. 16 sk. skifteomkostninger, 4 rdl. 1 sk. myndlingen *Anders Sverstads* mødrener arv og 3 rdl. 1 sk. myndlingen *Gjert Olsen Moes* indestaaende arv.

Thor Sverstads søn nævnte *Anders Sverstads* arv efter moderen *Ragnhild Christophersdatter* blev nu udsat hos *Christopher Haraldsrød*. Han var nu i sit 9de aar og havde havt sit ophold paa Klaveness siden moderens død pintsedag 1737.

Gjert Moe, der var Aage Klavenes's svoger, var vanvittig, og formynderen havde derfor udbragt hans i løsere udlagte arvemidler i rede penge 54 rdl. 2 mk. 19 sk. ved auktion $\frac{1}{6}$ 1735 og deraf betalt hans gjeld 51 rdl. 2 mk. 18 sk. Gjerts broder *Ole Olsen Moe* blev nu formynder; søsteren *Christine Olsdatter Moe* var $\frac{11}{10}$ 1736 bleven gift med *Lars Hansen Rove*.

ring og $\frac{4}{2}$ samt $\frac{5}{2}$ 1740 auktion over løvsøre, blev skiftet efter Aage Klavenes's enke Anne Olsdatter Moe sluttet $\frac{1}{6}$ 1740. For løvsøre indkom 237 rdl. 1 mk. 6 sk.; udestaaende tilgodehavender ialt 235 rdl. 2 mk. 6 sk.; jordegodset: enkens part i Klaveness 1 bismpd. 3 mk. smør, udlagt ifl. skiftebrevet af $\frac{9}{6}$ 1739, vurderet for 150 rdl., enkens part i Moe $2\frac{1}{2}$ skind, udlagt ifl. samme, vurderet for 12 rdl. 2 mk. — ialt formue: 635 rdl. 1 mk. 12 sk. Gjæld og udgift beløb sig til 200 rdl. 1 mk. 16 sk., hvoraf 160 rdl. var en del af børnenes i boet indestaaende arvemidler efter faderen¹⁾. Til arv blev der saaledes i behold 434 rdl. 3 mk. 20 sk., der deltes mellem de tre efterlevende børn: sønnerne Thor og Lars Aagesønner hver 173 rdl. 3 mk. $22\frac{2}{5}$ sk. og datteren Maren Aagesdatter 86 rdl. 3 mk. $23\frac{1}{5}$ sk. Efter moderen fik børnene i odelsgodset Klaveness udlagt ligestore dele som efter faderen, saa hver af sønnerne nu i det hele besad $21\frac{3}{5}$ mk. smør og datteren $10\frac{4}{5}$ mk. smørs skyld i denne gaard. Børnene var [7. a.—7. d.]:

7. a Thor Aagesen Klavenes, døbt $11\frac{1}{9}$ 1720 i Sandeherred, døde $10\frac{1}{3}$ 1765 paa Klaveness og blev begr. $17\frac{1}{3}$ 1765.

Gift 1ste gang $20\frac{2}{6}$ 1741 i Sandeherred med Gjertrud Larsdatter Marem, der var døbt $16\frac{1}{12}$ 1722 i Sandeherred og døde $23\frac{2}{3}$ 1758 paa Klaveness, „introduceret i Himmelen ved en salig død“, og begr. $\frac{1}{3}$ 1758. Hun var ældste datter af gaardbruger Lars Tølfesen paa mellem Marem og Maren Thorsdatter Bjørnum, der blev viede $\frac{6}{10}$ 1712 i Sandeherred.

Gift 2den gang $\frac{9}{3}$ 1759 i Nøtterø med Olea Tølfsdatter, der var døbt $\frac{4}{3}$ 1724 i Nøtterø og datter af Tølf Thorsen Gjervaa og Anne Hansdatter nordre Haug, der blev viede $\frac{9}{11}$ 1723 i Nøtterø. Som enke indgik Olea Tølfsdatter nyt ægteskab $12\frac{1}{6}$ 1766 i Sandeherred med Christian Gutormsen af Sandefjord.

[Thor Klavenes' værfader Lars Tølfesen var født i 1692 paa Helgerød i Sandeherred, hvor faderen Tølf Nielszen Helgerød var bosat i aaret 1701. Uden tvil ved sit ægteskab²⁾ kom Tølf imidlertid i besiddelse af gaarden mellem Marum, der havde en skyld paa 1 hud eller 12 skind, og døde her $29\frac{2}{6}$ 1739, $74\frac{1}{12}$ aar gl. Eiendommen gik i sin helhed over til sønnen Lars Tølfesen,

¹⁾ Tjenestegutten Thor Knudsen havde tilgode $\frac{1}{2}$ aars løn, betaling for 12 uger sidste sommer og for en kulmile at brænde ialt 12 rdl. 2 mk. 16 sk., hvorimod dog kom til afdrag 2 rdl. 2 mk. 8 sk., for hvilken sum han havde faaet varer. Tjenestepigerne Marie Iversdatter og Else Sørensdatter havde tilgode henholdsvis 5 rdl. 1 mk. og 1 rdl. 2 mk.

²⁾ Hustruen — navn anføres ikke — blev begr. $21\frac{1}{4}$ 1781.

der døde som enkemand $\frac{2}{3}$ 1764 og skifte holdtes $\frac{29}{3}$ s. a. Ved dette deltes den beholdne formue 646 rdl. 2 mk. 18 sk. mellem børnene: ovennævnte *Gjertrud, Thor Klavenes'* hustrus efterladte børn med 58 rdl. 3 mk. $\frac{3^9}{11}$ sk., *Thor Larsen*, døbt $\frac{9}{7}$ 1713, der af sin fader havde købt Marum for 298 rdl., *David Larsen* paa Raastad, døbt $\frac{2}{9}$ 1716, *Lars Larsen* paa Namløvs døbt $\frac{20}{9}$ 1719, *Gullik Larsen* paa Skogen, døbt $\frac{16}{8}$ 1725, *Kirsten Larsdatter* døbt $\frac{22}{9}$ 1728 og gift $\frac{1}{4}$ 1748 med *Lars Aagesen Klavenes*, samt *Marthe Larsdatter* døbt $\frac{8}{4}$ 1731 og gift $\frac{2}{4}$ 1757 med *Hans Sørensen Rove*. Boets indtægt var 706 rdl. 3 mk. 7 sk. og udgifterne 53 rdl. 2 mk. 9 sk.]

Thor Aagesen tilfaldt efter sine forældre, som allerede bemærket, ialt $21\frac{3}{5}$ mk. smørs skyld i odelsgodset Klaveness, hvilket han som ældste søn efterhaanden indløste i sin helhed. Under $\frac{22}{3}$ 1751 fik han af sin yngre broder *Lars Aagesen* skjøde paa dennes arvepart i gaarden, $21\frac{3}{5}$ mk. smør, og lod det thinglyse $\frac{21}{4}$ næstefter, og allerede det følgende aar saa han sig istand til at indløse den arvepart, der var tilfaldt hans søster *Maren Aagesdatter*. Under $\frac{9}{8}$ 1752 fik han nemlig skjøde, thinglyst $\frac{12}{11}$ s. a., udstedt af hendes ægtefælle *Lars Tønnesen Haug* paa $10\frac{4}{5}$ mk. smørs skyld i Klaveness. Han besad nu saaledes alt, hvad faderen havde eiet i Klaveness, nemlig den halve gaard med skyld 2 bismærpd. 6 mk. smør, og beholdt den i sin levetid i god hævd.

Ved skiftet efter Thor Aagesens første hustru *Gjertrud Larsdatter*, afholdt $\frac{10}{6}$ 1758, blev denne eiendom vurderet for det samme som ved skifterne i 1739 og 1740, nemlig for 300 rdl. Løvsøret blev taxeret til 136 rdl. 22 sk. Boets formue: ialt 436 rdl. 22 sk.

„Dernæst Enkemanden declarerede, at han vel er lidet skyldig, men paatager sig selv samme at betale, ligesom han og ikke forlanger noget til vederlag imod hans afdøde Hustrues begravelses bekostning, forsaavidt som staaer til hannem hellere at forøge end formindske, hvis [o: hvad] hans Børn efter deres salig Moder kand tilfalde, Thj er allene at beregne dette Skiftes Bekostninger“ — 22 rdl. 14 sk., hvorved boets beholdne formue blev: 414 rdl. 8 sk.

Af denne sum tilfaldt i hovedlod enkemanden halvdelen o: 208 rdl. 8 sk., hvorfor der blevet givet ham følgende udlæg:

I gaarden Klaveness: 1 bismærpd. 3 mk. smørs skyld med byggesel og herlighed for 150 rdl., og i løvsøre bl. a. en gammel kirkeslæde med skrin til 2 rdl., kjøkkentøi etc., to kjør og to svin, fem tønder havre samt endel rug og hvede — ialt løvsøre for 58 rdl. 8 sk.

Sønnerne *Aage*, *Hans* og *Lars Thorsønner* tilfaldt i mødrene arv

hver 51 rdl. 2 mk., hvorfor blev dem udlagt hver $6\frac{3}{4}$ mk. smørs skyld i Klaveness for 41 rdl. 2 mk. samt i løssøre for 10 rdl.

Døtrene *Maren* og *Anne Marie Thorsdøtre* tilfaldt i mødrene arv hver 25 rdl. 3 mk., hvorfor blev dem udlagt hver $3\frac{3}{8}$ mk. smørs skyld i Klaveness for 18 rdl. 3 mk. samt i løssøre 7 rdl. Børnenes løssøreudlæg var af samme art som faderens, særligt kan alene merkes „en stolpe seng med omhæng“ til 3 rdl. 2 mk. og „en silkekaabe“ til 3 rdl., der begge dele tilfaldt sønnen Lars, medens døtrene som rimeligt fik moderens øvrige gangklæder. — Af sølvtøi og møbler nævnes intet.

Skifte efter Thor Aagesen Klavenes blev afholdt $\frac{4}{5}$ 1765 ¹⁾, efterat boets løssøre var bortsolgt for ialt 237 rdl. 3 mk. 14 sk. ved auktion $\frac{1}{4}$ næstfør. Omkostningerne ved en saadan auktion var ganske store, og ved denne leilighed kan de specificeres i følgende poster: „for 6 stk. plakater 1 rdl., auktionssalær 9 rdl. 22 sk., udskrift af registrering 3 mk. 12 sk., til byens tjener for ringen med auktionsklokken 1 mk., lensmanden og auktionsmændene 2 mk. 16 sk., incassationsalær 7 rdl. 12 sk. og skyds for incassator 2 mk. 16 sk.“ — ialt 19 rdl. 2 mk. 20 sk. Til passende sammenligning kan tjene at en ko havde ved denne tid en værdi af mellem 2 og 4 rdl.!

Boets eiende 1 bismerpd. 3 mk. smørs skyld i Klaveness blev vurderet til 150 rdl., og den samlede formue, fraregnet auktionsomkostningerne, udgjorde 409 rdl. 18 sk. Herfra fragik den bortskyldige gjeld og udgift ²⁾ med ialt 150 rdl. 3 mk. 22 sk., hvorved den beholdne formue blev 258 rdl. 20 sk.

Enken *Olea Tolfsdatter* fik det halve bo eller 129 rdl. 10 sk., hvoraf udlagt i Klaveness $13\frac{1}{2}$ mk. smørs skyld for 75 rdl.; sønnerne af første ægteskab: *Aage*, *Hans* og *Lars Thorsønner* hver 25 rdl. 2 mk. 6 sk., for hvilke hver fik udlagt i Klaveness $4\frac{1}{2}$ mk. smørs skyld for 25 rdl. Døtrene af første ægteskab: *Maren* og *Anne Marie Thorsdøtre* fik hver 12 rdl. 2 mk. 3 sk., alt udlagt i auktionspenge. De to børn af andet ægteskab: *Gjertrud* og *Ide Thorsdøtre* fik ligeledes udbetalt sin arv, hver 12 rdl. 2 mk. 3 sk., i auktionspengene. For de to sidste børn blev *Hans Tolfsen Kollebæk* formynder, og det kan saaledes vistnok forudsættes, at denne mand var en broder af *Olea Tolfsdatter*.

Ved aar 1765 var odelsgodset i Klaveness saaledes delt mellem: enken *Olea Tolfsdatter* med $13\frac{1}{2}$ mk. smørs skyld, *Aage Thorsen* med $11\frac{1}{4}$, *Hans Thorsen* med $11\frac{1}{4}$, *Lars Thorsen* med $11\frac{1}{4}$, *Maren*

¹⁾ Retsprotokol nr. 5364 fol. 98, se ogsaa nr. 1540 fol. 52.

²⁾ Enken tog sit begravelsesvederlag med 8 rdl. og skifteomkostningerne løb op til 16 rdl. 2 mk. 4 sk.

Thorsdatter med $3\frac{3}{8}$ og Anne Marie Thorsdatter med $3\frac{3}{8}$ — ialt 2 bismærpd. 6 mk. smørs skyld. Thor Klavenes havde følgende børn:

8. a. **Anne Thorsdatter Klavenes**, født $1\frac{3}{3}$ 1743 paa Klaveness og død her $2\frac{2}{3}$ 1743.
8. b. **Aage Thorsen Klavenes**, født $1\frac{4}{4}$ 1744 paa Klaveness, hvor han døde $\frac{4}{6}$ 1813. Gaardbruger. Han blev trolovet $\frac{4}{8}$ 1765 „om eftermiddagen“ og gift $2\frac{2}{8}$ 1765 i Sandeherrød med *Anne Thorsdatter Bjørnum*, der var født $\frac{6}{5}$ 1746 i Sandeherrød og døde $1\frac{1}{4}$ 1829 paa Klaveness, datter af lensmand *Thor Trulssen* paa Bjørnum og *Ingeborg Iversdatter*, der blev viede $3\frac{0}{1}$ 1744 i Sandeherrød.

Ved dette ægteskab kom Aage Klavenes i nær forbindelse med en i sognet meget anset og velstaaende vidtforgrenet slægt, som det derfor vil have interesse her at omtale noget nærmere, forsaavidt kilderne tillader dette.

[I 1701 eiedes gaarden Bjørnum af *Thor Trulssen*, som da var en mand paa 36 aar og formentlig uden børn, siden det alene nævnes, at han havde hos sig en fostersøn *Truls Rasmussen*, ved denne tid „3 aar gl.“ Denne Truls blev velstandsmand paa Bjørnum, hvori han ifølge skjøde — formentlig af sin fosterfader — af $3\frac{0}{8}$ 1720 blev eier af $4\frac{1}{2}$ skind samt bygsel over 12 mk. smør tilhørende Sande prestebol [da det kaldes hans „odelsgods“, var Truls formentlig sin fosterfaders brodersøn]. Han blev gift $\frac{8}{7}$ 1721 i Sandeherrød med *Dorthe Thorsdatter Skjelleberg*, der døde som enke $1\frac{1}{8}$ 1781, $76\frac{8}{12}$ aar gl. Efter Truls Rasmussens død $\frac{2}{5}$ 1773, „80 aar gl.“, blev skifte i hans bo afholdt $\frac{4}{9}$ s. a. ¹⁾, og ved dette vurderedes eiendommen Bjørnum for 600 rdl. 3 mk. og løssøret for 22 rdl. 3 mk. 2 sk. Gjæld fandtes ikke, saa den beholdne formue, fratrukket skifteomkostningerne, udgjorde 605 rdl. 3 mk. 8 sk. — Ved skiftet efter Dorthe, afholdt $1\frac{0}{5}$ 1781 ²⁾, blev boets formue 300 rdl., som var værdien af hendes eiendele i Bjørnum, omkostningerne og udgifter 15 rdl. 3 mk. 2 sk. og beholden formue saaledes 284 rdl. 22 sk.

Truls og Dorthes ældste søn ³⁾ ovennævnte lensmand *Thor Trulssen Bjørnum*, der var døbt $2\frac{1}{9}$ 1723 i Sandeherrød, arvede

¹⁾ Retsprotokol nr. 5364 fol. 306.

²⁾ Retsprotokol nr. 5364 fol. 466.

³⁾ Deres øvrige børn var: 1. *Truls Trulssen* paa lille Vaggestad, der ved skifte af $2\frac{1}{2}$ 1764 [Retspotokol nr. 5364 fol. 54] efterlod vel 383 rdl. til

efter sine forældre ialt nærpaa $26\frac{3}{4}$ mk. smør i Bjørnum samt bygsel over $1\frac{4}{7}$ skind Sande præstebol tilhørende, tilsammen en værdi af 116 rdl. 2 mk. 14 sk. Lensmandsombudet, som han indehavde indtil 1780-aarene, røgtede han med iver og dygtighed, og han drev sin eiendom med megen fordel. I 1791 købte han endvidere $7\frac{1}{2}$ skind i gaarden vestre Tue for 699 rdl. og blev en meget velstaaende mand, der til sin død $\frac{7}{2}$ 1800 nød sine sambygdingers udelte agtelse og tillid ¹⁾).

Fra aaret 1771 findes i familiens besiddelse et brev, skrevet med smuk og øvet haand, til Anne Thorsdatter paa Klaveness fra hendes broder *Thor Thorsen Bjørnum*, der i sine vers tydelig viser ogsaa en datids konfirmands trang til sværmeriske udgydelser. Poesien er som saadanne poeters fra baade da og siden just ikke første rangs, men da det vistnok ikke forekommer ofte, at aktstykket opnaar at blive bevaret i en saa respektabel aarrække, skal det gjengives her, saameget mere som brevet ogsaa giver tilkjende et hjerteligt forhold saavel til forældrene som søskenderne imellem:

„Hierte Allerkiæreste Søster

Anne Thorsdatter!

Jeg kand ikke forbiegaa at til melde Hierte Søster min nu til faldende Reise eller fløtte Tiid til Laurvigen, men føren ieg skrider til dette saa vil

sin efterladte datter *Anne Trulsdatter*, 22 aar gl. i 1781. 2. *Tolf Trulssen*, død $\frac{3}{10}$ 1784, $57\frac{1}{2}$ aar gl., som vel anseet gaardbruger i Sandehered; han fik ved mageskifte af $\frac{20}{2}$ 1784 1 bismærpd. 12 mk. smørs gods i lille Vaggestad til en værdi af 500 rdl. og efterlod ved skifte $\frac{2}{11}$ 1784 $1696\frac{1}{2}$ rdl. til enken *Dorthe Sivertsdatter* og børnene *Truls*, *Tolf*, *Dorthe* og *Anne*. Af disse døde Anne allerede i 1786, og efter Dorthe Sivertsdatter, der giftede sig anden gang med *Ole Rasmussen* lille Vaggestad, holdtes skifte $\frac{27}{5}$ 1789. Ved dette var Truls 12, Tolf 8 og Anne $13\frac{1}{2}$ aar gammel, samt hendes børn i andet ægteskab: *Anne Olsdatter* 3 aar og *Dorthe Olsdatter* nogle dage gammel. [Retsprotokol nr. 5365 fol. 89 og 355]. 3. *Rasmus Trulssen*, 46 aar gl. i 1781 og bosat som gaardbruger paa Fevang. 4. *Gullik Trulssen* 45 aar gl. i 1791 og gaardbruger paa Haukerød.

- ¹⁾ Hans descendents var i aaret 1828 følgende: Sønnen *Thor Thorsen Bjørnum*, der døde ugift $\frac{10}{2}$ 1828, 75 aar gl. som gaardbruger, datteren *Anne Thorsdatter* paa Klaveness' efterladte børn, datteren *Inger Thorsdatter* gift med *Erik Grøn* hendes efterladte børn, dattersønnerne *Hans Olsen Solberg* og *Lars Olsen Aubye*, datterdøtrene *Anne Marie Olsdatter*, enke efter *Hans Abrahamsen Tune*, og *Johanne Olsdatter*, gift med *Peder Eliassen Elgesem*, samt døtres datterdøtre *Anne Marie Engebretsdatter Stange* og *Anne Marie Paulsdatter Herbjørnerød* [c: *Hønnerød?*]. — Retsprotokol nr. 5369 fol. 438 med henvisning til en skiftebehandlingsprotokol, autoriseret 1827, side 13, 15, 66, 81 og 84.

ieg udføre Eet Rim eller nogle Vers, om Gud vil obne min Gierne og give mig Dreft der til, og lyder som følger:

Farvel Farvel min Søster Kier,
 nu vil jeg herfra drage,
 eftersom at min Fader kier
 vil dette mig tillade,
 ieg reiser nu til Laurvigen, did staar min Sind,
 Giid det skeer mig til bade.

Hvad mig best tiener veed ieg ey,
 det vil Gud mig forleene,
 hvad til forfremmelse kand skee,
 det vil hand ey Formeene,
 til Gud ieg Sætte vil min Sag baade Natt og Dag,
 han kand det best udforre.

Ak! Kiere Søster undre ikke paa,
 at ieg nu herfra Reiser,
 betenk at lerdøm kostbar er,
 ja rarere end Penger,
 den er nu rar, ja meget rar
 og bydes mig ei Lenger.

Min Skolle Aar hendgangen er,
 dog har ieg denne Lykke:
 at Byefoged *Strøm* ¹⁾ tilbydet har,
 min Fader og samtykket,
 at ieg nu Reise skal i Dag, med velbehag,
 Gud give mig nemme og Lykke.

De Lyster og begæringer
 af et ont Hierte voxer,
 er Dievelens Foreringer
 som saatiit mig beluxer,
 Gud der for Bye, og Contraføy [!],
 mit eget Sindig Hierte.

Gud selv mit Hierte og omvend
 fra dets begærigheder,
 som stedse strider mod dit Sind
 og dagelig Dags formerer,
 thi føler ieg nu denne tiid min slemme udyd
 nyt Sind mig Gud forleene.

1) *Børre Strøm*, bogholder ved Vallø saltverk, blev udnævnt til sorenskriver i Laurvik sorenskriveri ^{o/}, 1753, idet han tilbyttede sig dette embede af *Frederik Lerche*, der samtidig overgik til bogholder ved saltverket. I ægteskab med *Helvig Michelsdatter* havde han sønnen *Michael Strøm*, døbt ^{2o/}, 1746, der blev sorenskriver i Numedal.

Jeg maa herhos beede at hierte Søster vild have denne Skrivelse, tillige med indførte Vers gandske gedult, for alle og endhver og især min Kieriste Moder, thi om hund det fik at viide, maaske det foraarsagede en stor ømhed over mig og tillige Saarede hendes moderlige Hierte, som aldeles er mig imod, ikke heller lader du min Fader faa det at see saasom det let kand vere ham til Mishag og fortrydelse, for saadan indbemaenget Skrivelse; ind Summa, du maa ikke lade det blive til noget Menniskets beskuelse, om endskiønt de Spørge, eller andmode dig derom, thi vel mulig de berer mistvil der om; Men saa snart brevet er vel i giennem Seet, da at lade det inde mures lige som Jeftas Datter fra folk evindelig.

Efter siste mellem talle, da er det mig bekjendt at din Mand, Sond og gandske Huus gesinde lever veel og at Gud har beskieret dem en god helsen og Sundhed indtil denne Dag, ieg hvil og af hjertet ønske at ieg og Dem maatte anvende de efterkommende Dage og tiider til Guds ære og vores timelig men fornemmelig ævige fordeelagtighed, nu ieg ved ikke bedre at skrive end at vor Frelsere vil bevare, veilede og ledsage dem og mig hvor vii ere og hvad omstændighed vii ere geraaden udi, paa den beste retviseste og Gud behageligste Maade og vil slutte denne min skrivelse da det er nu saa silde paa Aftenen og ieg ikke seer at skrive meer som sees paa skriften

forblivende stødse og altid Din Hulde Broder

Thor Thorsen

Bjørnum d. 28de Mai 1771

skrevet i stor hast —“

Fra Thor Bjørnums haand existerer der fra en menneskealder senere et indlæg i en skriftvexel mellem ham og stødets nidkjære sogneprest, der er af adskillig større interesse, idet det kaster et lysstreif over forhold paa et omraade, hvor et saadant altid har sin værdi.

Foranledningen var følgende billet, som den gode mand *Hans Christensen* paa *Haugtuft* modtog fra præsten *Schroeter*:

„Med megen Mishag erfarer ieg, at du, der formedelst din Alder skulde være andre til Exempel, og vogte de unge fra Forførelse, adskillige Gange om Søndagen har holdt Flan og Fylder i dit Huus tvertimod vor gode Konges Anordninger. — Jeg maatte være en slet Præst, om jeg ligegyldig kunde see til disse Uordener, hvoraf saa mange Laster udspringer. Om ieg, uden at søge Øvrighedens Hielp, kunde see paa, at det ieg fra Prædikkestolen saa ofte og saa inderlig har advaret imod, bliver trodsigen overtraadt endog af den, der allerede staaer med een Fod i Graven. — Vil du derfor godvillig bøde til Fattigkassen for disse Lag, der med din Tilladelse har om Søndagen været holdt i dit Huus, Eller skal jeg mælde dette For Fogden? Der

om maa jeg inden Onsdag have din Erklæring, for at bestemme, hvad Pligt og Embede byder mig at gjøre.

S. herrets Præstegd den 30 Aug. 1807.

Schroeter. 1) —“

Hans Christensen, der langt fra var sig bevidst paa nogen maade at have givet presten aarsag til fortørnelse og paa ingen maade agtede at vælge mellem de forelagte straffedomme, henvendte sig til nævnte Thor Bjørnum. Denne paatog sig strax at fremstille sagen i dens rette sammenhæng for amtsforvalteren *Michael Falch* 2) i Laurvik, hvem han sendte følgende:

„Ydmygst pro Memoria :

For Hr. Pastor Schroeter skal *Hans Christensson Huetuft* 3) være anmeldt at have tilladt Dansse Sælskab i sit Huus, som Præsten i et par Biljeter kalder Flan m. m. — Han truer derfor med at bøde til Sognets Fattig Casse 3 Rdr. under Anmeldelse den paafølgende Søndag til Føgden.

Klageren røber sig selv at være *Anders Isacsen Orrerød* 4), som sluttelig i Tiiden vil blive anseet for at skriide fra en exces til en anden, netop derfor: Om han kom til at beviise sin Klage eller derom skeede Undersøgelse, udkom intet Usømmeligt eller andet, end hvad saavel Præsten Selv Som Præsten *Grønbech*, *Madame Hvidt*, *Lieutenant Grønvold* m. f. engang aarlig pleje at tillade sine Høstefolk for Fliid og Flittighed. — Man antager jo: at Exempler virke meere end Forbud og Straffe i modsættende Fald. — En hvis Autor siger: Det er bleven

1) *Hr. Andreas Frederik Schroeter*, født $\frac{1}{2}$, 1761 i Rudkjøbing og søn af by- og raadhuskriver s.steds *Johan Frederik Schroeter* og første hustru *Birthe Hansdatter Tranekjær*, blev theolog. cand. 1785, i 1787 sogneprest til Hedrum og i 1799 til Sandeherred, hvor han døde $\frac{17}{7}$, 1832. Han blev gift $\frac{14}{7}$, 1789 i Rudkjøbing med *Margrete Marie Grøn*, der var født $\frac{10}{7}$, 1760 paa Vardø, hvor faderen dengang var prest, og døde $\frac{20}{7}$, 1843 i Horten, datter af sogneprest senest til Rudkjøbing *hr. Jens Eriksen Grøn* og *Alette Christine Mørk*.

2) *Kammerraad Michael Falch* var en af „grævlingerne“ o: eierne af Laurviks grevskab, der købte dette i 1801 af kong Frederik den VI. Han var døbt $\frac{10}{4}$, 1777 i Sandsvær og døde $\frac{1}{4}$, 1838 paa Nanset i Hedrum, søn af teglverkseier og gaardbruger paa Laugerud ved Kongsberg *Christen Andreas Falch* og *Charlotte Jakobine Lindberg*.

3) *Hans Christensen* paa Haugtuft var ligesom sin hustru *Ellen Sørensdatter* i 1801 50 aar gl.

4) *Anders Isaksen Orrerød* var i 1801 40 aar gl. og gift med *Mari Hansdatter*, der var et aar ældre end ham og i et første ægteskab havde en søn *Erland Erlandsen*, 19 aar gl. i 1801.

en Mode friemodig at døe endog uden Troens Friemodighed, Apropos! Dansse Præster og andre conditionerte Folk aldrig? og hvis saa er, drikker De da intet, men, man bør troe, til Maade? Hvad kalder man Ball, Klub etc. eller hvad forstaaes ved deslige Samlinger? — Jeg nævner end ikke Masqverade — Skjøder Selskabet ikke noget sammen dertil? — Vores Bønder snakke længe og tractere mange med sig af en Pægl — eller gives det alle Stæder for intet, ogsaa i dertil bevilgede eller Leje-Huuse? Har nogle større og andre mindre Ræt til at fornøye sig, under Tingens rætte Bruug? NB i en Tid, da enhver endnu troede sig sikker at bo roelig i sin Vennekreds venskabelig med hverandre under Freedens Figenblade med den Formue, ved den Anledning man selv kunde tilbringe sig? — Hvordan læser man Natur- og Folke Rætten. Her bliver da blot Qvæstionen: Er Friheden og Fornøysen misbrugt, enten i Omgang, eller ved at bruge Herrens Gaver, eller nogens Medborgers bædre Ræt fornærmet efter de Borgelige Love? — Tvertimod, vil man formode, at kunne opdage det Anmelderen her, omskjønt hans Navn omhyggelig maatte blive fordulgt, er, som Mængden troer, *Anders*, der nu paa en dobbelt Maade nødt til at forlade *Mari*, er antændt af en anden Ild, o: Annemosité mod hendes Morbroder *Hans*, som maaskee noget kan have bebrejdet *Anders* hans Efterhæng paa Vej og Modstii, og sagt ham skyldig i det, hvorfor *Kari* blev saggiven, da han undgik; Hvilken billige Irettesættelse han forstandigvis burdte have taalt, uden at gribe til Hævn, og, om det var beqvemt at sige, Gjengield; da deri ligger intet Ont, men Christeligt: advarende at rætte den Føjlede? — Jeg mindes nu og: at have skrevet engang noget, efter megen Oversnak, for *Mari*, som Præsten ved denne Anledning maaske vil drage i en slags Erindring — Kort: alt aandet af en Soubstans, som trætter og kjeder —

Men nu kommer man til Humlen:

Jeg havde udbedet Tilladelse for mine Huus Folk og andre Hielpere af Bøygden at fornøye sig hos *Hans* Huetuft, efterat de havde hiulpet mig 26 Læs bødste Høe ind i mine Lahder, en Søndag indtil Kl. var 5 Eftermiddag, af Frygt for Regn; Kl. 6 fik de alle Mad hos mig — og Kl. 7 gik de efter Bestemmelsen hen til *Hans* Huetuft; Jeg medsendte Caffé, Sukker og Brændeviin: Min Indlægsgutt *Andreas* at spille for dem og min Husholderske at paasee det Anvendelsen blev ordentlig og skikkelig; da Kl. var mellem 9 og 10 kom jeg selv fra et Familie Sælskab paa Klavenæs og kjørte did, hvor jeg opholdt mig et Qvarters Tiid, talte med eenhver, uden at see en Eeneste beskjenket, langt mindre begik nogen Uorden, da jeg derefter tog mine Folk med

mig hjem — Og jeg saae ikkuns meget faae efter os at blive tilbage, stille og ordentlig at tale med hverandre, da Danssen ophørte. —

Med beroliget Sind og stille ærbødighed anhøre vi alle den Under-søgelse herudinden maatte blive befalet iværksat, men ingenlunde kan man troe sig pligtig, paa Grund af ovenanførte, at udrede Forsooning eller Mulct, efter Præstens Kjendelse paa en blodt Anmeldelse i en uforhørt Sag.

Dette giver jeg mig Frihed til ydmygst at ærklære foreløbigen

Gaarden Bjørnum den 12te Septbr. 1807

T. T. Bjørnum —“

De offentlige protokoller melder intet videre om denne sag. Det maa derfor som rimeligt forudsættes, at det hele efter Thor Bjørnums forstandige fremstilling er stillet i bero, idet presten formentlig er gjort opmærksom paa, at han nok denne gang i sin nidkjerhed har løbet med limpinden].

Aage Thorsen Klavenes beboede sine fædres eiendom og var en dygtig jordbruger. I mai 1773 kom han overens med den anden daværende eier af den anden Klavenessgaard *Hans Olsen*, der senere vil blive nævnt, om at faa fastslaaet grænserne mellem deres eiendomme og saaledes faa et endskab paa det uredige forhold, som særlig hvad skovteige og rydninger angik havde ventet paa en ordning i mangfoldige aar. Den 26 april 1774 blev ved lensmand Bjørnum og to mænd „dette Dele indengjærdes og de gennem Skov og Mark med tilliggende Engrydninger værende Skildner opgaaet og beskrevet saaledes, at samme nu kan være og forblive uforandrede for disse og efterkommende Eiere.

Man foretog altsaa

Først at efterse hvad som forhen ikke af denne Gaard havde været deelt, men brugt skiftevis, der befandtes kun at bestaa i 2de Agre og Enge Trader eller Jorder, nemlig:

- a. Det østre Trae beliggende fra Gaardens Huuser øst til Gogsjø Vandet og mod søndre Kant til en tør Vandledning eller Bæk — og
- b. Det vestre Ditto beliggende vestenfor Gaardens Huuser, og støder mod søndre Side til den foranmeldte Bæk, begroet med Birk eller . . . [ulæseligt], paa vestre til en mindre Vandledning eller Kanal og i Nord til Enge Rødningen Dragonhagen og Gaardens Udhave.

Disse 2de Traer blev nu delt fra hverandre med nogen Skridts Forandring af det i forrige Aar derpaa skeedte Deele, nemlig: Fra en Grindstolpe ved en nordenfor Hans Olsens Huuser værende Sam-Eye

Svine-Hauge og lige nedad Bakken til et Birke-Træe i den foran beskrevne Bæk. Hans Olsen blev derpaa tilspurgt: hvilken Deel af samme han ville vælge, dog saaledes: at hvem af Parterne der skulde tilhøre den vestre Deel, som meget igjengroet og udyrket, uformentbør vedblive sine Huuses Tomter og Gaards Rum i dette østre Træe, som forhen, indtil dem finder Leilighed selv at forflytte samme. Hvor-til han sagde: at som disse Enge Jorder saavel forhen Skifteviis, som sidste Aar af begge Beboere er brugte paa Prøve, og efter den Opmaaling, som nu er skeet, ikke forstaaes rettere end samme paa bedste Maade er lignet mod hverandre efter Gaardens nu værende Beskaffenhed, Saa antog han [o: Hans Olsen] til bestandig Brug og Eiendom for sig og Efterkommere den beskrevne østre Deel heraf saavel som den søndre Deel af et Sam-Eye-Eng-Stykke paa vestre Kant af Gaardens Ud-havn kaldet Gjeldsrød [o: Galsrød]; hvorimod altsaa Beboeren Aage Thorsen tilfalder det vestre afdeelte Enge-Jorde og norder Part i Galdsrød.

Herforuden tilkjendegaves Beboerne, at de nordenfor Gaardens Huuser beliggende Sameye Svine-Haug, eller Havning, kunde blive udeelt og bruges fælles indtil videre.

Dernæst at gennemgaa og beskrive Skov og Havn med tilliggende Engrødninger, efter det vedtagne Grændse Deelee, saaledes som enhver eier og bruger samme, nemlig:

Skov og Havning var skildnet i 2de Deelee, fra det bekjendte Sted Gubben ved Gogsjø Vandet, efter Midten af en gammel Kjøre Vey, gaaende i adskillige Bøjer og Kroger . . . [ulæseligt] O. S. O. til den omskrevne Sameye Svine Havn nordenfor Gaardens Huser. — Hvilken nordøstre Deel Skov og Havn heraf blev anmeldt at tilhøre Hans Olsens Anpart i Gaarden, ligesom af gammel Tiid tilliggende følgende Engrødninger, saavel derfra optagne som fra den vestre Part tillagt, nemlig: Gubbe Rødningen, Medfedt, Wedie Rødning med tilliggende Skov Støkke . . . [ulæseligt navn] samt Anpart i Myhr Engen ved Gogsjø, ligesom og paa vestre Kant: Orreløken, nordre Kulle Miile Rødning samt Skov Stykket Tætte Rødningen samt vestre Skielbred Rødningen.

Ligeledes var Beboeren Aage Thorsens Anpart af gammel Tiid tillagt den forommeldte vestre Skov og Havn og de deraf optagne og dels søndenfor beliggende Enge Rødninger nemlig Dragonhaugen, Thætte, Bjørnerødning, søndre Kullemiile Rødning med Dammen, Brue Rødning med Heste Hagen, Pladsen Dipelen med . . . Myhr og østre Skjelbred Rødning, ligesom paa østre Kant ved Gogsjø Anpart af Myhr Engen med tilliggende Agerland.

Gjærder saavel igiennem Skov og Havn efter de gamle nu beskrevne

Skieldner, som imellem de 2de opdeltte Enge og Ager Jorder, samt . . . sagde Beboerne altsaa at ville oprette dette Foraar epter Loven — og saaledes da Intet videre denne Sinde hermed var at erindre, sluttes samme under vores Bekræftning.

Datum ut supra [o: 26 april 1774]

T. Trulsen Bjørnum. Frantz Andersen Sem. Hans Sørensen Bøe.

L. S.

L. S.

L. S.

[o: locus sigilli]. —“

Delingsforretningen blev i ovenanførte ordlyd først thinglyst den 25 febr. 1797, og nogen forandring af gaardens grænser blev, saavidt erfares, ikke senere foretaget i Aage Thorsens tid. Foruden som nævnt at være en ivrig og dygtig jordbruger indlagde Aage Thorsen sig for-tjeneste ved kulbrændingen, idet han under en betydelig saadan bedrift foretog flere forbedringer ved mileanlægget og modtog ogsaa som paa-skjønnelse herfor et sølvbæger i 1769 af grevskabet. Dette beror frem-deles i familiens eie.

Det bedste bevis paa den anseelse, Aage Thorsen nød hos sine sambygdinger, var imidlertid hans stadige gjenvalg som forligelsescom-missær. Dette hverv var i hin tid saagodtsom den eneste communale tillidspost, og han sees ved siden af stillingen som kirkelig medhjælper at have indehavt dette fra før 1801. Ved folketællingen dette aar oplyses det, at han da havde hos sig sin sønnesøn *Søren Christian Klavenes*, og at hans ugifte broder *Hans Thorsen* nød sit ophold paa Klaveness; tjenerskabet bestod samtidig af en gut og to piger.

Aage Thorsen og Anne Thorsdatter Klavenes havde ét barn:

9. **Thor Aagesen Klavenes**, født $13/9$ 1767 paa Klaveness og død $21/5$ 1854 paa Bugaarden. Gaardbruger, skibsrheder, verftsseier.

Gift $14/11$ 1793 i Stokke, ifl. kgl. bevilling uden foregaaende trolovelse og lysning, med *Helvig Sørensdatter Melsom*, der var født $17/11$ 1770 paa gaarden Hem i Sandeherred, døbt $25/11$ 1770, og døde $3/4$ 1826 paa Bugaarden; datter af gaardbruger *Søren Rasmussen Melsom* og *Kari Pedersdatter Mønnerød*.

[*Søren Rasmussen*, hvis familie blev en af Stokke herreds mest anseede, var døbt $7/9$ 1736 i Sandeherred, hvor hans fødested formentlig var gaarden Virrik. Faderen *Rasmus Haraldsen Virrik*, der blev gift $20/10$ 1735 med *Anne Amundsdatter Hundsred*, var uden tvil søn af lensmand i Sandeherred *Harald Mikkelsen* paa Skjelbred, der ved folketællingen i 1701 var en mand paa 24 aar.

Den $27/6$ 1765 blev *Søren Rasmussen* uden trolovelse ifl. kgl. bevilling gift med *Kari Pedersdatter*, der var født den $25/11$ 1739

og endnu levede i 1801 paa Melsom i Stokke hos sin søn *Peder Melsom* ²⁾. Hendes fader husmand *Peder Tølfen Mønnerød*, der døde ^{14/12} 1744, 39 aar gl., blev gift ^{27/11} 1737 i Sandeherred med *Catharine Arnesdatter* og efterlod ved skifte ^{28/7} 1745 kun den ringe pengesum 9 rdl. 7½ sk. som arv til datteren ¹⁾.

Efter i omkring 20 aar at have været bosat som jordbruger paa Hem flyttede *Søren Rasmussen* i 1776 til Melsom i Stokke, hvor han erhvervede sig eiendom og tillige drev noget skibsrhederi; her døde han ogsaa 1789, begr. ^{25/10}, som en velholden mand. ²⁾].

Efter morfaderen overtog *Thor Klavenes* lensmandsombudet i Sandeherred, da han endnu ikke var tredive aar gl. og uden at have anden position end den, som hans faders sociale anseelse i forbindelse med hans egen arbejdskraft og virkelyst sikrede ham.

Som forældrenes eneste barn laa det jo nær for ham vedblivende at anvende sin energi og kræfter som jordbruger paa den fædrene eiendom, der jo i sin tid var bestemt at tilfalde ham, og ingen vilde finde dette naturligere end hans egen fader.

Thor Klavenes havde imidlertid trang til en helt selvstændig virksomhed, der ikke vilde kunne tilfredsstilles under et saadant forhold, hvor behageligt dette i og for sig vilde være, og faderen var en kraftig mand i sin bedste alder, der aldeles ikke kunde forudsættes allerede nu eller i en nær fremtid at ville lægge aarerne ind.

Thor Klavenes søgte da ved leilighed at komme i besiddelse af en anden eiendom, der kunde passe for ham og dertil var erholdelig paa

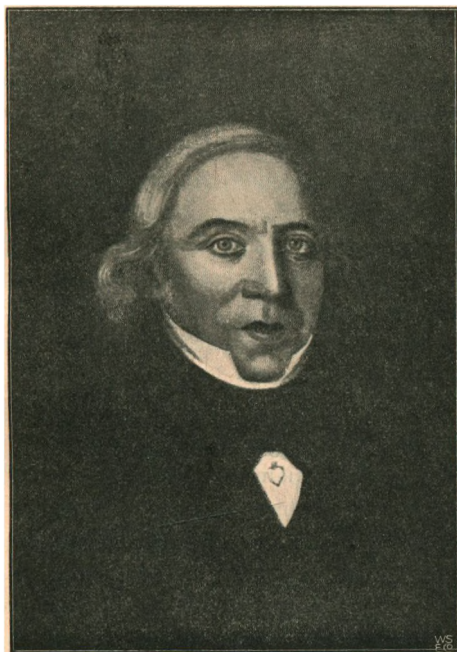
¹⁾ Der overlevede ham forøvrigt kun en datter til: *Thorina Pedersdatter* 3 aar gl., hvis formynder blev *Hans Tølfen Sjuve*, der formentlig var hendes farbroder. Enken tog foruden det halve bo — der var kun løse ialt for 48 rdl. 1 mk. 10 sk., hvorfra fragik omkostninger, saa den beholdne formue alene blev et beløb paa 36 rdl. 1 mk. 6 sk. — sit begravelsesvederlag med 5 rdl. Retsprotokol nr. 5363 fol 147.

²⁾ *Søren Rasmussen Melsom* havde forøvrigt børnene: *Hans* født ^{15/8} 1766, *Peder* født ^{14/11} 1768, *Christen* født ^{23/8} 1772, *Mikkel* født ^{8/8} 1775, *Ole* døbt ^{5/10} 1777, *Hans* døbt ^{15/10} 1780, *Anne* døbt ^{18/1} 1782, *Catharine* døbt ^{18/12} 1784 og *Gjertrud* født omkr. 1786. De fire førstnævnte fødte paa Hem i Sandeherred, de øvrige fødte paa Melsom i Stokke.

Peder Sørensen Melsom overtog som den ældste faderen overlevende søn eiendommen i Melsom og giftede sig ^{31/3} 1788 i Stokke med *Christine Marie Hørbye*, der var 41 aar gl. ved folketællingen i 1801. Deres børn var i dette aar: *Anders* 10 aar gl., *Søren* 8 aar gl., *Hans* 6 aar gl., *Karen Mathea* 5 aar gl. og *Anne Catharine* 2 aar gl.

Ole Sørensen Melsom gik tidlig tilsjøs, blev skipper og boede som saadan i 1801 hos svogeren paa Klaveness, hvor hans yngste søster *Gjertrud Melsom* ved denne tid ogsaa havde tilhold.

rimelige vilkaar, og ved juletid 1792 indledede han underhandling med *Erik Amundsen* paa Bugaarden. Erik havde ved skjøde af $24\frac{1}{2}$ og $25\frac{1}{2}$ 1790, thinglyst sidstn. dag, kjøbt $\frac{1}{4}$ part i Bugaarden, Lille eller Nordre Bugaarden, af en skyld paa 2 huder, af sin broder *Hans Amundsen*, men var ikke utilbøielig til atter at afhænde den, og for Thor Klavenes laa eiendommen fortrinligt til lige udenfor Sandefjord.

Thor Aagesen Klavenes
[efter maleri].

Den $11\frac{1}{3}$ 1793 traf de sammen i Laurvik, og nu endte det med, at handelen blev afsluttet, og begge parter gik samme dag til sorenskriveren, hvor skjøde strax blev opsat. Ved dette kjøbte Thor Klavenes Eriks eiendom i Bugaarden „med paastaaende husebygninger med deri værende mur- og nagelfaste indretninger samt odøl, bygsel og al anden til- og underliggende herlighed“ for 1560 rdl. dansk courant. „Ellers meldes til kjøberens efterretning, at *Johannes Nielsen Grøn* i Sandefjord skal til ham som nuværende eier af denne gaard aarlig udi afgift svare

af den hans fra lille Nordre Bugaarden forhen tilkjøbte engestykke ¹⁾ 48 sk.“ Skjødet blev derpaa thinglyst den ²⁴/₉ 1793 ²⁾.

Paa Bugaarden nedlagde lensmand Klavenes gjennem den lange aarrække, han besad eiendommen, et overmaade dygtig arbeide. Jordveien blev drevet betydelig op under rationel drift, saa den kom i udmerket hævd, utallige forbedringer indførtes saavel i driftsmaaden som anlægsmæssige under tildels store bekostninger, og endelig foretog han nødvendige eller ønskelige reguleringer. Den prægtige eiendom fik nyt matrikul nr. 42 med en urevideret skyld af 5 daler 4 ort 6 sk., en ganske betragtelig størrelse, der endnu i matrikulen for 1886 kun overgaaes af tre brug i Sandehæred, nemlig gaardene Haughem, Solberg og Unneberg. Besætningen paa Bugaarden var i lensmand Klavenes' senere aar regelmæssig 12 kjør foruden nogle ungfæ, 2 heste og 10 faar; udsæden, der alene beregnedes til gaardens eget brug og behov, var jevnlig 12 td. havre, ¹/₂ td. byg, ¹/₂ td. hvede og 12 td. poteter.

I Søndre Bugaarden kjøbte Thor Klavenes ved skjøde af ⁶/₁ 1853, thinglæst ³/₂ s. a., et indmarkstykket, kaldet Bugaardsmyren, af *Hans Eriksen Grøn*, med en skyld af 3 ort 1 sk. Paa dette kunde fødes 2 kjør og aarlig udsaaes 2 td. havre og 2 td. poteter.

Af faste eiendomme erhvervede han sig forøvrigt: en anpart i sin moders odelsgaard Moe, matr.-nr. 41, der kunde føde 3 kjør og 2 faar, og hvor der aarligaars blev udsaaet 3 td. havre, ¹/₄ td. byg, ¹/₈ td. hvede, ¹/₈ td. rug og 3 td. poteter. Paa denne eiendom var der tre husmandstuer. Videre besad han en anpart i sin hustrus fædrenegaard Hem, bestaaende i et oparbejdet jordstykket med paastaaende bygning, en anpart i gaarden Lasken af en skyld paa 1 daler 2 ort 8 sk. ifølge skjøde af ¹¹/₄ 1849, thinglyst ¹³/₄, fra førnævnte *Hans Eriksen Grøn*. Paa denne eiendom blev aarlig udsaaet 4 td. havre, ¹/₂ td. byg, ¹/₄ td. rug og 4 td. poteter, og besætningen var 1 hest og 4 kjør.

En eiendom, der fik særlig betydning under Thor Klavenes' virksomhed, var gaarden Vestre Røed, som han erhvervede sig ved skjøde fra Fritzø verk, dat. ⁴/₁ 1838, thinglyst ¹/₂ næstefter. Denne gaard, under matr.-nr. 72, fik en skyld af 10 lispd. tunge, havde en besætning paa 1 hest og 3 kjør, og den aarlige udsæd var 4 td. havre, ¹/₂ td. byg, ¹/₄ td. rug, ¹/₈ td. hvede og 4 td. poteter. Dette indkjøb var gjort med den plan for øie her at anlægge skibsverft, hvortil belig-

¹⁾ Dette engastykke fik navnet Lunden. Om *Johannes Grøn* og hans slegt se tillægget i denne bog.

²⁾ Retsprotokol nr. 6454 fol. 681. [ikke 181].

genheden var særdeles gunstig ligeoverfor Sandefjord brygge, og Klavenes gik strax igang med opførelse af et lidet vaaningshus, et kogehus med plankekogeindretning og kjølhalingsbrygger, og saa kom snart den første kjøl paa beddingen.

Det blev skibsbygning og skibsrhederi, der efterhaanden optog Thor Klavenes' interesse, og han formaaede fra en beskeden begyndelse at udvide sin virksomhed og skabe sig en position i en grad og af en saa solid beskaffenhed, at han fik et i den norske skibsfart landskjendt navn. En omstændighed, der i første række bidrog til en heldig og fordelagtig verftsvirksomhed var den, at han for en større del var sin egen tømmerleverandør. Særlig i trediveaarene drev han med udbytte sine skoge og i den tid han havde „Holmen“, som han senere byttede i et skib med sin søn *Søren Christian Klavenes*. Det holdt her mangen gang haardt at faa de svære mastetræer frem paa de dengang alt andet end bekvemme veie, men til verftet kom de trods alle vanskeligheder.

Af de mange skibe, Thor Klavenes lod bygge paa „Røedsverftet“, vil „Cyprian“ og „Familiens Haab“ senere findes nævnt. Det første blev bygget saa sent som i 1851 og havde en værdi af kr. 40 000, og det andet holdtes assureret for kr. 26 000. Med forkjærlighed lod Klavenes sine døtres og sønnedøtres fornavne anbringe paa sine skibes navnebret, saaledes erindres „Hedvig Amalie“ og „Cathrine“ som heldige seilere, der aar om andet indbragte mangen pen fortjeneste i sin Englandsfart.

Det var i mange aar udelukkende for eget rhederi, Klavenes lod det ene skib efter det andet glide af stabelen paa Røedsverftet, og først i den senere tid modtog han bestillinger, dog ogsaa da under forudsætning af partrhederi. Han byggede tillige fartøier for sine børn og gav dem ogsaa til foræring et større skib sammen.

Den virksomhed, Thor Klavenes saaledes ved sin energi og i lykkelig forstaaelse af hurtig at gribe en gunstig leilighed havde formaaet efterhaanden at udfolde og nu sad i, forbundet med stadig øgende velstand — han sendte jo penge til anbringelse hos Heftye i Christiania, vakte snart hos hans sambygdinger overdrevne forestillinger om størrelsen af hans formue. Det var ikke langt fra, at „den rige Klavenes'en“ blev regnet blandt landets første pengematadorer. Personlig skulde han langtfra bestyrke rimeligheden af en saadan antagelse, dertil førte han i det daglige et særdeles jævnt nøgternt liv, men han havde sin store glæde ved at være til tjeneste med raad og daad for mange, der gjerne søgte ham, var en i kommunen stærkt benyttet mand, og der vistest altid stor gjestfrihed i hans hjem.

Saa vel Klavenes som hans dygtige og virksomme hustru¹⁾ havde altid sat stor pris paa at samle slegten i sit hjem, og da han senere som enkemand havde den glæde at se mange børnebørn voxe op omkring sig, kunde familieselskaberne paa Bugaarden blive ganske anseelige. Særlig var juleselskaberne paa hans prægtige gaard med sin solide comfort længe iforveien imødeseet med længsel og glæde af slegt og talrige venner, hvem det senere har været kjært at dvæle ved mindet, om saa mangt et koseligt samvær med den joviale og hjertelige vert. — Som olding, efter at have trukket sig tilbage fra sin virksomhed og overladt denne til yngre kræfter, maatte han friste den skjebne at blive sløv og uskikket til ethvert foretagende, og det havde under disse omstændigheder neppe nogen gavnlig følge, at han fremdeles beholdt dispositionen over sin formue. Dette saameget mere, som han ikke havde skiftet med sine børn ved hustruens død, idet ægtefællerne under 17/6 1811 havde faaet kgl. bevilling for den længstlevende at sidde i uskiftet bo.

Den 22/5 1854 aabnedes skiftet paa Bugaarden „efter den dersteds igaaftes kl. 7 afdøde skibsrheder Thor Klavenes“ med registrerings- og vurderingsforretning.

I afdødes mahogny-skrivepult fandtes i rede penge 802 spd. 41 sk. — Følgende taxationsmændene, eftersom de skred frem gennem de forskjellige værelser og rum, kan af boets løvsøre, der ialt udgjorde 1055 numere, særlig merkes:

1. Dagligstuen.

Sølvtsji: 9 gamle spiseskeer vurderet til 9 spd., 12 spiseskeer 14 spd. 2 mk.²⁾, 36 theskeer 12 spd. 2 mk., en potageske til 4 og en til 3 spd., en forgyldt punschøse og en flødesøse hver 1 spd. 60 sk., 2 sukkerdrysser hver 1 spd., en sukkerkop til 2 spd. 60 sk., en til 2 spd. og en til 1 spd., et fad til 2 spd., en kaffekande 2 spd., en fiske-spade og en thesil hver 1 spd., en forgyldt thesil 60 sk., en theflaske 1 spd., en sukkerklype 60 sk., et støb 60 sk., et sølvlaaget krus 2 spd. 60 sk., et uhr 2 spd., en snusdaase 96 sk., 3 sølvbeslagne piber 5 spd. 60 sk., et par briller med sølvstænger 96 sk., en tegnebog med

¹⁾ Blandt endel slegtsbogsoptegnelser, hendes søn *Søren Christian Klavenes* har gjort i et exemplar af Herman Treschows „Betragtninger“ findes om hende: „Den 9 April om Eftermiddagen Kl. 6½ døde min Moder efter at have været syg fra Fredag, hvor hun fik Anfald af Slag og Raseri. Den 16 om Efterm. Kl. 3 blev hun begravet“.

²⁾ Det bemærkes, at 1 spd. = 5 mk., 1 mk. = 24 sk. Omsat i den nu gangbare mynt skulde 1 spd. være = 4 kr., men speciedalerens daværende værdi var i virkeligheden adskillig større.

sølvlaas 48 sk., 2 ærme knapper og en knivholk 36 sk. — ialt sølv for 74 spd. 12 sk.

Af møbler og husgeraad kan merkes: en sofa til 2 spd., 1 lænestol og 9 stole 3 spd., et schatol med skjænk 5 spd., en hjørne-skjænk 3 spd., et otte-dages slaguhr 8 spd., en kommode 3 spd., den førnævnte skrivepult til 2 spd., hvori et staalsignet og et andet signet, et oliemaleri 2 spd. og et stort speil 2 spd. I dagligstuen, der tillige benyttedes som spisestue, var ogsaa anbragt 2 kobberthemaskiner hver til 1 spd., 1 kaffemaskine 1 spd. 60 sk., 12 par porcellæns kopper med tilhørende thekande, sukkerkop med skaal, flødemugge og en stor bolle med 2 mindre boller tilsammen 5 spd., 12 par smaa porcellænskopper, røde og hvide, 1 spd., 3 slebne glaskaraffler 4 mk. 12 sk., 33 slebne vinglas 3 spd. 48 sk. og 20 høie vinglas 4 mk. 10 sk. Her havde husherren ogsaa sit pibebord, gevær, kikkert, compas og sin sølvholkede spadserstok, og her fandtes tillige hvad huset besad af bøger, omkr. halvhundrede stykker, væsentlig religiøse, en formularbog, Chr. V's norske lov og en lærebog i jordbrug. — Alt ialt fandtes i dagligstuen møbler, kobber-, messing- og pletsager, glas- og stentøi og alskens husgeraad for 76 spd. 4 mk. 5 sk.

2. Storstuen: en birketræs sofa med 12 stole til 5 spd., 12 stole med silkedamaskes betræk 4 spd. 96 sk., 12 stole med halm-sæder 2 spd. 48 sk., 2 speil med consolborde hver 10 spd., et mahogny-schatol med skjænk 8 spd., 2 egetræs spilleborde 2 spd. samt et thebret 60 sk. — tilsammen 42 spd. 3 mk. 12 sk.

3. Salen: et sengested med hvidt omhæng til 5 spd., 12 stole 6 spd., 2 speil med consolborde hver 5 spd., 2 vingeborde hver 1 spd. 24 sk., 4 fag gardiner 96 sk. — alt i alt indbo og husgeraad for 24 spd. 3 mk. 12 sk.

4. Salskammeret: et speil i forgyldt ramme til 2 spd. 60 sk., et i birketræs ramme 60 sk., 10 smaa skilderier 24 sk., 3 andre [„Caroline“, „Hedevig“ og et „engelsk“] 1 spd. 4 mk. 12 sk., 2 mindre 36 sk., en lænestol og 8 gamle stole 1 spd. 2 mk. 8 sk., et bord 1 spd., en lænestol og 8 stole 3 spd. 3 mk. — et rødmalet sengested med blaat omhæng og kapper og et blaamalet med rødblommet omhæng og kapper hvert 3 spd., 8 fag gardiner, hvoraf 3 netteldugs, tilsammen 1 spd. 3 mk. 12 sk., 4 overdyner 18 spd. 60 sk., 8 underdyner 42 spd. 4 mk. 14 sk., 8 hovedpuder 5 spd. 3 mk., 8 pudevaar 2 spd. 1 mk., 6 par lærredslagener 8 spd. 1 mk. 12 sk., en dreielsdug med 6 ser-vietter 2 spd., en med 14 do. og en med 12 do. hver 4 spd. og en med 20 do. 5 spd., 5 theduge 1 spd. 2 mk., hertil andre duge, haand-klæder, et servantestel etc. — alt i alt for 122 spd. 1 mk. 28 sk.

5. Salsgangen. en jernbeslagen klædeskiste til 1 spd. 60 sk., 26 par strielagen tilsammen 17 spd. 2 mk., 16 striepudevaar 4 spd. 1 mk. 12 sk., 17 par lærredslagen 16 spd. 3 mk., 12 lærreds pudevaar 4 spd. etc. — ialt for 50 spd. 2 mk. 20 sk.

6. Contoiret: et skab med skuffer til 2 spd. og en krambod-disk 1 spd. I disse beroede en del manufacturvarer, vegte og redskab. Paa et skrivebord med skuffe stod en kikkert til 3 spd. 60 sk. og videre nævnes 12 par knive og gafler 1 spd. 48 sk., endel sjøkart i en skibskiste etc. — ialt for 17 spd. 3 mk. 2 sk.

7. Det nordre kammer: et blaamalet sengested med blaarudet omhæng til 2 spd. 60 sk., 4 overdyner 8 spd. 4 mk. 12 sk., en underdyne 1 spd. 60 sk., 4 hovedpuder 4 spd. 1 mk., forøvrigt soveværelse-møbler og rekvisiter — alt ialt for 20 spd. 2 mk. 8 sk.

8. Kjøkkenet: foruden tinfade 8 store og smaa, 18 tintallerkener, kar og kjødder i kobber og messing, blik- og stentøi kan af kjøkkentøi særlig nævnes en sukkerbrødform, tærtepande, 2 munkepander og en stor messingmorter, der taxertes til 1 spd., en contorkop med skaal. — Alt ialt for 37 spd. 4 mk. 6 sk.

9. Pigekammeret: en trækbenk og et blaamalet skab, hvori der formentlig var sengesteder, sengklæder til 3 personer, — ialt inventariesager for 8 spd. 1 mk. 16 sk.

10. Fædeburet: Her var paa hylderne anbragt et blaat- og hvidt spisestel, bestaaende af 2 terriner, 2 laagfade, 6 frugtfade, 12 større og mindre fade, en opsats til 5 flasker, 34 dybe og 65 flade tallerkener, samt 21 smaa tallerkener, det hele til 7 spd. 3 mk.; 24 messing-lysestager til 7 spd. 4 mk. 12 sk., 15 par bordknive 2 spd., trækar, kurve, vævsager etc., desuden stod her brødskab, nøgleskab og en bøle, hvori dyner, puder og tæpper, — alt ialt for 48 spd. 4 mk. 6 sk.

11. Loftet: en engelsk ridesadel, 5 rokke, en stenrulle med 4 stokke og bord, humle og redskab til humlebryg, materialier etc. — alt ialt for 8 spd. 10 sk.

12. Loftsgangen: en gammel spidsslæde, kasserede inventariesager etc. — ialt for 3 spd. 6 sk.

13. Gangen: gaardsredskab etc. for 3 spd. 3 mk. 2 sk.

14. Den nordre Bod: en gammel kirkesæle og bidsel, et bidsel og dumbjældekrans til hver 1 spd., en mængde gaardsredskab, verktsøi og materialier, laasfærdige kister og skabe; en hel del varer som 7 bagskinker, 5 forskinker og 4 stk. sideflesk, tilsammen til 18 spd. 73 sk., 2 tønder makrel 6 spd., tørfisk for 2 spd., en kasse med candis 2 spd.; en hel del faar- og kalvskind samt læder — alt ialt for 64 spd. 1 mk. 11 sk.

15. Nystuen i vognskuret: et par gamle karioler, spidsslæde med fæld, en kjøkkenvogn, sæletøi etc. — i alt for 12 spd. 2 mk.
16. Søndre og nordre kjælder: 10 tønner poteter à 60 sk., tønner og kar etc. — ialt for 7 spd. 2 mk. 20 sk.
17. Saltboden: mel-, salt- og grynbænke med inddelte rum, tønner etc. — ialt for 4 spd. 2 mk. 16 sk.
18. Melkeboden: 6 melkefade og 25 melkeringer, trug, mortere, etc. — ialt for 5 spd. 1 mk.
19. Bryggerhuset: inventariesager for ialt 2 spd. 4 mk. 12 sk.
20. Drengestuen: inventariesager for ialt 2 spd. 8 sk. — En ulvskindspels til 5 spd. og en gammel bjørnefæld m. v. omtrent 1 spd.
21. Stolpeboden [o: staburet]: inventariesager, 17 stænger rundjern 17 spd., og en del korn — ialt for 33 spd. 3 mk. 8 sk.
22. Skuret ved sildeboden: en rulleharv til 5 spd., arbejds-slæder, høvelbænk, slibesten, en tønne beg 3 spd., en tønne brisling 2 spd., en tønne aal 1 spd., samt redskab, værktøi og materialier — alt ialt for 35 spd. 2 mk. 18 sk.
23. Fjøsæt [o: vinterfjøsæt]: 3 plove til 3 spd., en hyppeplog og 2 harve, 4 langslæder 7 spd., sæletøi, vandkar og alskens redskab — alt ialt for 20 spd. 1 mk. 18 sk.
24. Laaven: 4 langslæder, 2 høslæder, en hud etc., ialt for 8 spd. 10 sk.
25. Staldgangen: 20 tønner havre à 6 mk. og en kornbøle — tilsammen for 26 spd.
26. Vognskuret: en kaleschevogn til 5 spd., en reisekjærre 3 spd., en firehjuls høvogn 2 spd. — ialt for 11 spd. 4 mk. 4 sk.
27. Vedskjulet: 2 favne bølgeved 4 spd., redskab etc. — ialt for 4 spd. 4 mk. 18 sk.
28. Materialhuset: en gammel gig til 1 spd. 60 sk., 4 firehjuls arbejdsvogne 14 spd., gaards- og kjøreredskab, 5 tylytter skibsplanker 35 spd. — alt ialt for 65 spd. 20 sk.
29. Smedjen: fuldt smedjeudstyr, 3 tønner stenkul 1 spd., omkring 300 kornstør 2 spd. — alt ialt for 11 spd. 4 mk. 20 sk.
30. Sommerfjøsæt: 1 oxer til 10 spd. og en sort oxekalv til 3 spd., 1 hvid ko, 3 sort- og hvide, 2 sorte, 1 rød, 4 rød- og hvide kjer¹⁾ hver til en værdi af 10 til 13 spd., 1 rød kvige 6 spd.; 1 borket hest 35 spd., 1 gammel liden brun 35 spd. og en gammel brun hest

¹⁾ Kjørene havde navnene „Svana, Tornerose, Adelin, Stjerne, Høilind, Fromise, Markneros, Springeros, Martelin og Prinsessen“.

14 spd., et faar til 1 spd. og et faar med lam til 1 spd. 60 sk.; en arbejdskjærre og -sæle 4 spd. — tilsammen for 227 spd. 60 sk.

31. Paa gaarden Bjørnum eiede boet endel løssøre, som anvistes af afdødes søn *Thor Klaveness*, der boede paa stedet; heraf kan nævnes: 12 betrukne stole til 3 spd. 72 sk., 2 lænestole 4 mk., 2 speil 1 spd., 11 skilderier i sorte og brune rammer 4 mk., stentøi, messing, kobber og blik, kjøkkensager, et sengested med omhæng 3 spd., dyner, puder og tæpper etc. — alt ialt for 27 spd. 4 mk. 16 sk.

Naar hertil kommer en boet tilhørende guldring til 2 spd. 60 sk., bliver den samlede værdi af boets løssøre tilligemed forefundne rede penge ialt: 1917 spd.

Ifølge et par af afdøde paa dødsleiet truffne dispositioner til fordel for hans sønnesønner *Aage* og *Wilhelm Klaveness* blev de i registreringen indførte 700 spd. udtagne og overleverede den førstnævnte, medens for sidstnævntes vedkommende 500 spd. allerede var overleveret til hans forlovede, frøken *Mary Melsom*.

Den ³¹/₃ 1854 fortsattes forretningen med behandlingen af boets faste eiendomme:

- a. Bugaarden. Her taxertes indmarken til 2800 spd. og udmarken til 1200, husene samt 3 husmandsstuer til 1020, den i gaardens skyld indbefattede løkke „Capitainløkken“ med huse til 1250 spd. — ialt 6270 spd.
- b. Anparten i gaarden Moe: indmark 900 spd., udmark 300 spd. og 3 paa samme værende husmandsstuer 100 spd. — ialt 1300 spd.
- c. Anparten i gaarden Hem o: et oparbejdet jordstykke 80 spd.
- d. Anparten i Søndre Bugaarden og e. gaardparten Lasken. Til begge disse eiendomme havde den tidligere eier *Hans Eriksen Grøn* forbeholdt sig brugsretten for sin og hustruens levetid mod at svare en aarlig afgift af 20 spd. Uden hensyn til denne hefelse afgaves følgende taxt: for Søndre Bugaarden eller indmarkstykket Bugaardsmyren 600 spd. og for Lasken: indmark 800 spd., udmark [ingen skog] 200 spd., et 2etages tegltækket og bordklædt vaaningshus med kakkelovn samt udhus 800 spd., tils. 1800 spd. — ialt 2400 spd.
- f. Gaarden vestre Røed: indmark 800 spd., udmark [med skog til gjærdefang og brænde 100 spd.] 600 spd., vaaning med kakkelovn 100 spd., udhusbygning 50 spd. — herpaa hviler bygsel iff. bygelseseddell af ²⁰/₃ 1838 —; fremdeles et vaaningshus med kakkelovn 200 spd. samt kogehus med plankekogindretning, et materialhus og to kjølhalingsbrygger 30 spd. — ialt 1780 spd.

De faste eiendomme blev saaledes vurderet for tilsammen 11830 spd.

Af skibe og skibsparter var der i boet alene tilbage: skibet „Cyprian“, nu taxeret af assuranceforeningen i Porsgrund til 9000 spd., og halvparten i „Familjens Haab“, der var kjøbt $\frac{15}{6}$ 1853 af lensmand Bryn for 4500 spd., men forliste før overtagelsen, der skulde finde sted efter skibets hjemkomst fra en reise, hvorfor assurancesummen 3250 spd. nu skulde udbetales Bryn mod dennes 4 % rentebærende obligation, uopsigelig i 5 aar, — ialt 12250 spd.

Endelig kommer hertil indgjæld og tilgodehavender. Hos afdødes sønnesønner *Henrik* og *Wilhelm Klaveness* saaledes den for disse udlagte kjøbesum for anpart i gaarden Nedre Gogstad med auktionsomkostninger 1666 spd. 92 $\frac{1}{2}$ sk., en del større gavebeløb ifølge skiftedecisioner at ansvare, samt en hel del større og mindre beløb hos frænder og venner, for det meste sikrede ved pantobligationer.

Ved de auktioner, boet lod afholde og hvorved saavel løssøre som faste eiendomme kom under hammeren med undtagelse af Bugaarden, der efter indløsning udlagdes sønnesønnen *Fredrik Christian Thorvald Klaveness* til eiendom, kom særlig løssøret op i priser, der langt oversteg taxtværdien.

Ved boets endelige slutning $\frac{15}{10}$ 1856 viste det sig, at

de samlede activa udgjorde 41 013 spd. 60 $\frac{1}{2}$ sk.

Herfra fragik boets gjæld 3 669 „ 63 $\frac{1}{2}$ „¹⁾

Boets beholdne formue blev saaledes: 37 343 spd. 117 sk., der deltes i tre broderlodder hver paa 8298 spd. 79 sk. og i tre søsterlodder hver paa 4199 spd. 40 sk. mellem Thor Klavenes og hustrus arvinger: de afdøde sønner *Søren Christian Klavenes'*, *Aage Klaveness'* og *Thor Klaveness'* efterladte børn, datteren *Anne Amalie Klavenes* i ægteskab med *Hans Eriksen Grøn*, den afdøde datter *Karen Klavenes'* efterladte børn i ægteskab med *Paul Thoresen* og datteren *Inger Catharine Klavenes* i ægteskab med *Peter Bryn*.

Thor Aagesen Klavenes havde følgende ni børn [10. a.—10 i]:

10. a. **Karen Severine Klavenes**, født $\frac{9}{10}$ 1794 paa Bugaarden, døbt $\frac{17}{10}$ 1794 i Sandeherred, hvor hun blev begr. $\frac{9}{4}$ 1795.
10. b. **Søren Christian Klavenes**, født $\frac{18}{4}$ 1796 paa Bugaarden, døbt $\frac{23}{4}$ 1796 i Sandeherred, døde $\frac{15}{11}$ 1848 paa Klaveness. Gaardbruger og Skibsrheder.

¹⁾ Heraf var 100 spd. salær til curator bonorum sagfører *Bryn*, 170 spd. auktionsomkostninger og 273 spd. skifteomkostninger.

Gift $\frac{4}{6}$ 1822 kl. $4\frac{1}{2}$ eftm. i Hedrum med *Johanne „Bredine“ Rebeckka Heidemark*, der var født $\frac{3}{2}$ 1790 i Hedrum, døbt $\frac{15}{2}$ 1790, og døde $\frac{26}{11}$ 1877 i Sandefjord, datter af daværende infantericaptein, senere major *Frederik Christian Heidemark* og *Antonette Wright*.¹⁾

Som allerede tidligere bemærket tilbragte Søren Christian Klavenes sine barndomsaar hos sin farfader Aage Thorsen paa Klaveness og havde samtidig sin skolegang i Sandefjord. Det var ogsaa en afgjort sag mellem dem, at gaarden Klaveness ved „gamle Klaveness'ens“ død skulde overgaa direkte til denne sønnesøn, og farfaderen havde i betimelig tid truffet de nødvendige aftaler i saa henseende og sikret sin yndling indløsningsen af eiendommen. Søren Christian vedblev saaledes til stadighed at bo paa Klaveness, deltog fra sin tidlige ungdom i gaardens arbeide og blev efterhaanden den, der styrede det hele. Farfaderen, som selv havde retledet ham og sat ham ind i hele driften, iagttog paa sine gamle dage med tilfredshed den omtænksomhed og den ivrige, men altid forsigtige udnyttelse af værdierne, som sønnesønnens virksomhed lagde i dagen. Da Søren Christian Klavenes ved sin farfaders død i januar 1829 blev gaardens eier, var den da ogsaa i bedre hæld end nogensinde før.

Med sin svære skog gav gaarden Klaveness i de nærmest følgende aar et betydeligt udbytte. Den storvoxe saakaldte „nordre Klaveness'skog“ ligesom „søndre Klaveness'skog“ ydede et fortrinligt skibstømmer, dertil var „birkelunden“ midt foran hovedgaarden og den betragtelige „bøgeskog“ stødende indtil søndre Klaveness'skog af megen værdi. Søren Christian Klavenes drev her i de for skibsfarten saa gunstige aar en ganske betydelig hugst, der dog aldrig overskred grænserne for fornuftig skogdrift, og han var jo herunder ogsaa i den heldige stilling at have den bedste forretningsforbindelse i sin fader. Det var da tilige en naturlig følge, at han deltog i dennes skibsrhederi om end i en forholdsvis beskedne maalestok.

I 1838 kjøbte Søren Christian Klavenes af sin fader mod delvis bytte i skibspart den tidligere omskrevne eiendom „Holmen“ med sin svære skog, der havde gammelt matrikul nr. 67, nyt nr. 158 med gl. skyld 17 mk. smør, ny skyld 1 dl. 3 ort 22 sk. Handelen blev afsluttet $\frac{13}{1}$ s. a., idet kjøbereren udstedte pantobligation for 850 spd., thinglyst $\frac{1}{2}$ næstefter. Ved besiddelsen af denne eiendom forøgede Klavenes i betydelig grad sin trælastomsætning, solgte af og til skog paa roden og leverede stort tømmer til Rødsverftet. Ved denne tid var hans virksomhed i det hele saa solid og vel indarbejdet, at ud-

¹⁾ Om disse familier se tillæg i denne bog.

sigterne til en i økonomisk henseende særdeles gunstig position maatte siges at være de bedste, naar det her tillige toges i betragtning, at han vilde komme til at overtage en større del af sin aldrende faders forretning. — Skjebnen vilde det imidlertid anderledes. I 1848 kastedes han pludselig paa dødsleiet, og hans gamle fader lukkede hans øine.

Var det som konstitueret lensmand i de aar, faderen som sløvet olding ikke formaade at udføre ombudets forretninger, eller som arbejds-herre og menneske, lige afholdt og anseet var Søren Christian Klavenes, og lige savnet blev han i sin bygd som i sin nærmeste kreds.

Den $15\frac{1}{12}$ 1848 blev skifte¹⁾ aabnet paa Klaveness med afholdelse af registrerings- og vurderingsforretning i hans bo.

Løssøret er opført uden angivelse af, i hvilke værelser og rum de forskellige gjenstande havde sin plads. Indboet var den solide jævne gaardbrugers med en velforsynet beholdning af sengklæder, lintøj og redskab, og intet peger henimod luksus eller endog overflødighed i nogen retning. Særligt kan maaske alene nævnes 14 sølvspiseskeer vurderet til 12 spd. 2 mk., 7 sølvtheskeer 2 spd. 4 mk., et birketræs møblement bestaaende af sofa, 12 stole, bord, kommode og speil, tils. 15 spd., et gammelt schatol 1 spd. 24 sk., et ottedages stueuhr med brunmalet kasse 8 spd., et blaat og hvidt thestel, 2 glaskaraffler og 11 glas til 96 sk., og en kobber suppekjedel 3 spd. — Af kjøreredskab: en kirkeslæde med fæld 5 spd., 2 gamle kirkeslæder, en gammel kariol, reisekjerre, firehjuls arbejdsvogn, langslæder etc. — En væv med tilbehør 2 spd. 60 sk. Husets kakkelovne blev vurderet særskilt: en énetages 1 spd., en liden toetages 5 spd., en toetages til 10, en til 9 og en til 4 spd.

Gaardens besætning bestod for øieblikket af en 4 aar gl. brun vallak til 36 spd., en 19 aar gl. sort vallak og en 20 aar gl. rød hoppe hver 12 spd.; 4 røde- og hvide kjør hver 10 spd., 3 kviger tils. 27 spd., 2 aarings oxer 16 spd., 2 kalve 5 spd., 8 faar og en buk 10 spd. 4 mk. — 50 skippd. hør paa gaarden Holmen tils. 40 spd.

Da afdøde havde givet sine gifte børn i hjemmegifte hver en ko, et sengested og en kommode, der vurderedes til henholdsvis 10, 4 og $5\frac{1}{2}$ spd., tilsammen $19\frac{1}{2}$ spd., blev det anseet billigt, at de øvrige børn erholdt et tilsvarende vederlag, hvorfor det angjældende løssøre [kjør og indbo] ikke var indtaget i registreringen.

Det gamle sølvbæger, som i 1769 var skjænket afdødes bedste-fader *Aage Thorsen Klavenes* af grevskabet, se s. 31, var der enighed

¹⁾ Retsprotokol nr. 5372 pag. 1231 samt Laurvik sorenskriveris registreringsprotokol for 1848.

om at skjænke stervbosønnen *Frederik Klaveness* til erindring om hans oldefader, og afdødes sølvblommeuhr med guldsignet samt gangklæder delte børnene sig imellem uden skifte. Bægeret, uhr og signet ansaaes værd tils. 14 spd.

Boets løsøre vurderedes til ialt 475 spd. 22 sk.

Af skibsparter eiede boet halvparten i skonnerten „Heldine Annette“, drægtig 31½ commercelæster, taxeret til 375 spd., samt fjerdeparten i skibet „Thors Minde“, drægtig 112 com.læster, taxeret til 750 spd. Ved auktion 19/2 1849 kom førstnævnte part op i 534 spd. 57 sk., og sidstnævnte solgtes samme dag for 955 spd. Boets skibsparter udbragtes saaledes til ialt 1489 spd. 57 sk.

Faste eiendomme. Anparten i gaarden Holmen blev ved auktion 9/1 1850 solgt for 1345 spd., og ved auktion 4/2 1850 fik stervboenken Bredine sal. Klavenes tilslaget som høstbydende paa gaarden Klaveness for 3255 spd., idet hun samtidig begjærede sig det registrerede løsøre [iberegnet kreaturer] udlagt efter taxten.

Boets activa udgjorde saaledes ialt: 6564 spd. 79 sk.

Herfra blev at fratække boets gjeld: 2656 „ 48 „ .¹⁾

Boets beholdne formue: 3908 spd. 31 sk.

Heraf tilfaldt enken en boeslod 1954 spd. 15½ sk. samt efter begjær en broderlod 488 spd. 63½ sk., tilsammen 2442 spd. 79 sk., afdødes søn en broderlod 505 spd. 24 sk. og hver af de fire døtre en søsterlod 252 spd. 72 sk., hvorefter skiftet sluttedes 1/11 1850.

Som anført overtog Søren Christian Klavenes's enke Bredine Klavenes hovedeiendommen, idet hun fik auktionsskjøde paa Klaveness, matr. nr. 9 løbe nr. 463 af urevideret skyld 6 dl. 1 ort 1 sk., udstedt 3/12 1850 og thinglyst den følgende dag. Hendes besiddelse af denne eiendom blev imidlertid ikke af lang varighed, idet hun allerede 8/11 1851 frasolgte en anpart af Klaveness, kaldet Diplen, for 425 spd. til *Hans Christophersen*, der 10/11 1851 fik thinglyst skjøde, efterat gaardparten ved skylddelingsforretning af 21/7 1851, thinglyst 10/11 1851, var bleven særskilt skyldsæt for 2 ort 14 sk.

I det følgende aar skilte Bredine Klavenes sig ogsaa ved gaarden Klaveness, der nu efter Diplens fraskillelse var reduceret til en urevideret skyld af 5 dl. 3 ort 11 sk. Ved skjøde af 26/11 1852, thinglyst 7/12 næstefter, købte *Frederik Andersen Berge*, *Anders Nielsen Anholt* og *Lars Andersen Møgenæs* for tilsammen 2000 spd. denne eiendom, der

¹⁾ Heraf var 850 spd. den side 42 nævnte pantobligation og 50 spd. enkens begravelsesvederlag.

nu ved skyldsætningsforretning af $28/9$ 1853, thinglyst $7/11$ næstefter, blev delt mellem de nye eiere i tre dele, hvoraf de to fik hver en skyld af 1 dl. 4 ort 12 sk. og den tredie 1 dl. 4 ort 11 sk.

Her med gik gaarden Klaveness ud af den gamle æt, der havde været knyttet til den, saalangt generationerne har kunnet følges tilbage, og i de nærmest følgende aar blev den atter og atter opstykket mellem nye eiere.

Sine senere leveaar tilbragte Bredine Klavenes i Sandefjord, hvor hun jo havde flere af sine børn i nærheden, og engang imellem aflagde hun ogsaa besøg hos sin gifte datter i Christiania.

Søren Christian Klavenes havde sex børn [11 a.—11 f.] :

11. a. **Antonette Marie Klaveness**, født $22/7$ 1823 paa Klaveness, døde af kræft $8/1$ 1861 i Sandefjord.

Gift $6/12$ 1845 i Sandeherred med *Johannes Grøn*¹⁾, der var født $22/3$ 1818 paa Huseby i Sandeherred og døde $21/2$ 1895 som fyrvogter ved Stavnes fyr, søn af styrmænd *Lars Johannessen Grøn* og *Fredrikke Augusta Franck*. Grøn kom ved faderens tidlige død ved forlis i 1833 som pleiesøn til den velstaaende skibsrheder *Christen Lorentz Sørensen* paa Nordby i Sandeherred, der var gift med hans faster *Kirsten Grøn* og drog efter confirmationen tilsjøs. Efterhaanden blev han fører for et af onkelens skibe, havde sit hjem i Sandefjord og før som skipper, indtil han den $27/8$ 1864 blev ansat som fyrvogter ved Svolvevær fyr med en aarlig løn af 150 spd., der i 1869 forhøiedes til 180 spd. og i 1876 til 230 spd.

Den $4/5$ 1878 blev han forflyttet til Stavnes fyr som fyrvogter med en aarlig løn af kr. 1400, der i 1894 forhøiedes til kr. 1500.

11. b. **Hedvig Klavenes**, tvilling med foregaaende, født $22/7$ 1823 paa Klaveness, døde $12/4$ 1827 sammesteds.

11. c. **Frederik Christian Thorvald Klaveness**, født $19/11$ 1824 paa Klaveness, døde $5/5$ 1883 paa østre Halsen i Tjødling prestegjeld. Skibsfører, bosat paa østre Halsen.

Gift $27/3$ 1849 i Tjødling med *Christophine Petrea Müller*, der var født $12/7$ 1826 i Frederiksværn og døde $8/8$ 1898 i Bergen under et besøg hos en af sine sønner, begr. $13/6$ 1898 i Laur-

¹⁾ Om slekten *Grøn* se tillæg i denne bog. *Johannes Grøn* skrev i sine senere aar til forskjel fra slekten forøvrigt sit navn *Grønn*, men da han kun efterlader sig descendents gennem døtre, vil denne skrivemaade ikke længer collidere i slekten *Grønn*.

vik, datter af copist ved Frederiksværns verft *Peter Christopher Müller* og *Christine Hedvig Eschildsen*¹). Deres ni børn [12. a—12. i.]:

12. a. **Søren Christian Klaveness**, født $\frac{24}{12}$ 1849 paa østre Halsen, gik tilsjøs i 1863, blev skibsfører — havde for det meste sit hjem i Christiania — og fór som saadan til 1896, da han tog fast ophold i Sandviken, hvor han har bygget sig en villa: „Home-wood“. Senere har han drevet skibshederi og er disponent for et større engelsk dampskibsselskab.
- Gift $\frac{8}{5}$ 1877 i Trefoldighedskirken i Christiania med sin cousine *Susanne Hauff*, der er født $\frac{15}{8}$ 1848 i Sandefjord, datter af contorfuldmægtig og maltcontrollør *Niels Frederik Hauff* og *Henriette Regine Klaveness*. Deres sex børn [13. a.—13. f.]:
13. a. **William Klaveness**, født $\frac{10}{10}$ 1879 paa østre Halsen i Tjødning, døde $\frac{13}{5}$ 1883 paa Atlanterhavet, da han med moderen skulde reise over og besøge sin fader i New-York.
13. b. **Christian Klaveness**, født $\frac{13}{2}$ 1885 i Christiania, tog middelskoleexamen i 1891, var i 1901—02 i England for at erhverve sig mercantile kundskaber og frekventerer i 1903 Christiania handelsgymnasium.
13. c. **Susanne Hauff Klaveness**, født $\frac{3}{3}$ 1887 i Christiania, hvor hun døde $\frac{24}{6}$ 1891 [begr. $\frac{29}{6}$ paa Vor Frelzers gravlund].
13. d. **William Klaveness**, født $\frac{1}{1}$ 1890 i Christiania, hvor han døde $\frac{18}{3}$ 1890.
- 13 e. **Hubert Klaveness**, født $\frac{13}{2}$ 1891 i Christiania, hvor han døde $\frac{19}{1}$ 1892.
13. f. **Thor Klaveness**, født og død $\frac{19}{1}$ 1893 i Christiania.
12. b. **Petra Christofa Klaveness**, født $\frac{8}{11}$ 1851 paa østre Halsen i Tjødning; lærerinde i Laurvik siden 1876, ugift.
12. c. **Lauritz Christian Klaveness**, født $\frac{11}{10}$ 1855 paa østre Halsen, døde $\frac{17}{2}$ 1889 af den gule feber i Rio de Janeiro; ugift skibsfører.
12. d. **Johanne Bredine Rebekka Klaveness**, født $\frac{26}{9}$ 1857 paa østre Halsen, hvor hun døde $\frac{6}{7}$ 1868 af diphtherit.
12. e. **Mathilde Christine Klaveness**, født $\frac{6}{10}$ 1860 paa østre Halsen.

¹ Om slechterne *Müller* og *Eschildsen* se tillæg i denne bog.

Gift $25/4$ 1883 i Laurvik med læge *Ernst August Hassel*, født $20/8$ 1848 i Christiania, søn af købmand og senere bankdirektør *Hans Christian Hassel* og *Juliane Margarethe Rappe Segelcke*. Dimitteret fra Nissens skole tog Ernst Hassel examen artium 1866 og philosophicum 1867, begge med laud, og blev medicinsk kandidat $22/12$ 1876 ligeledes med laud [18,11]. Fra $1/9$ 1877 til $1/5$ 1878 var han dernæst ansat som kandidat ved Rigs-hospitalets medicinske afdeling B og hudsygeafdeling og derpaa til $16/9$ s. a. som kandidat ved fødselsstiftelsen, hvor han i de sidste tre uger tillige var constitueret som reservelæge. Doctor Hassel har som praktiserende læge været bosat i Christiania fra novbr. 1878 til 1902. Fra 1903 er han bosat paa sin i 1890 indkjøbte eiendom Bjerkodden i Vestre Bærum.

Fra septbr. 1887 foretog doctor Hassel en reise af tre maa-neders varighed, hvorunder han især i Berlin studerede gynæ-kologie, og i 1901—02 opholdt han og fru en sig et aars tid i Tyskland, hvor han atter studerede kvindesygdomme.

12. f. **Christofine Petrea Klaveness**, f. $9/2$ 1862 paa østre Halsen.

Gift $9/11$ 1890 i Laurvik med agent i Christiania *Christian Wilhelm Grønvold*, der er født $23/11$ 1856 i Tønsberg, søn af sognepræst til Modum *Bernt Olaus Christian Grønvold* og *Jonine Christine Høst*.

12. g. **Fredrikke Christiane Klaveness**, født $14/10$ 1863 paa østre Halsen, hvor hun døde $21/10$ 1863.

12. h. **Frederik Klaveness**, født $9/7$ 1865 paa østre Halsen. Præst.

Gift $26/4$ 1893 i Bergens domkirke med *Thora Odland*, der er født $4/5$ 1861 i Bergen og datter af købmand *Gabriel Tobias Odland* og *Ellen Alette Helland*. Uden børn.

Efter at have gennemgaaet Laurviks høiere almenskole til 1880 tog han privat undervisning og absolverede saa examen artium i 1882 og philosophicum i 1883, begge med laud. Han var i 1883—84 huslærer i Herø i Helgeland og blev theologisk kandidat vaaren 1889, ligeledes med laud, hvilken karakter han ogsaa erholdt til den praktiske del 1890. Han modtog i sidst-nævnte aar, 1890, ansættelse som emissær paa Vestlandet i Lutherstiftelsens tjeneste og i Bergens indremission i 1891—92. I disse aar udfoldede han en energisk virksomhed for fremme af sædelighed blandt ungdommen, til hvilken han i flere smaaskrifter, der spredtes over det hele land, rettede indtrængende og manende ord. Fra 1892 til $13/6$ 1900 var Klaveness personel capellan hos

sogneprest til Bergens domkirke *Winsnes*, hvorefter han constitueredes som hospitalsprest sammesteds. Aarene 1902—03 har han med fru en tilbragt i Tyskland.

12. i. **Johannes Klaveness**, født $\frac{4}{12}$ 1870 paa østre Halsen. Efter middelskoleexamen 1886 tog han medhjælperexamen 1890 og pharmaceutisk examen $\frac{5}{6}$ 1893 med karakteren godt, conditionerede derefter ved Svaneapotheket i Bergen og studerede i 2 aar kemi ved Berns universitet, hvor han i 1901 creeredes til doctor philosophiæ magna cum laude. I 1902 studerede han kemi ved Berlins universitet. Er fra mai 1902 redactør af „Farmaceut. Tidende“. Ugift.

11. d. **Johanne Christine Marie Klaveness**, født $\frac{16}{3}$ 1826 i Sandehherred, døde $\frac{25}{6}$ 1897 i Christiania.

Gift $\frac{8}{4}$ 1850 i Sandehherred med *Peder Christian Larsen*, der var født $\frac{13}{6}$ 1820 paa Reistad i Lier, døbt $\frac{7}{7}$ 1820 i Frogner kirke, og døde $\frac{26}{10}$ 1899 i Christiania, begravet paa Oslo kirkegaard, hvor der over ham og hustru er reist en gravsten; søn af gaardbruger paa Reistad i Lier *Lars Aagesen* og *Petronelle Oisdatter*. Larsen var udlært som snedker og drev snedkerverksted i Sandefjord til en kort tid efter sit giftemaal, da han blev først contorist og derefter betroet fuldmægtig hos et større Christianiafirma med sagbrug ved Lysaker, for hvilket han i mange aar foretog inspectionsreiser saavel her i landet som i Sverige og Finland.

11. e. **Henriette Regine Klaveness**, født $\frac{21}{2}$ 1828 i Sandehherred, bosat i Christiania.

Gift $\frac{9}{3}$ 1848 i Sandehherred med *Niels Frederik Hauff*, der var født $\frac{3}{7}$ 1827 i Sandefjord, døbt $\frac{20}{9}$ 1827 i Sandehherred, og døde $\frac{14}{12}$ 1898 i Christiania, søn af fransk consularagent, skibsrheder og handelsmand i Sandefjord, senere uniformsforvalter ved jernbanerne *Niels Frederik Hauff*¹⁾ og *Marie Petrine Hedvig Petersen* af Fredrikshald. Hauff kom tidlig paa sin faders

¹⁾ *Hauff* var født $\frac{6}{12}$ 1803 og døde $\frac{3}{3}$ 1887 i Skien hos sin svigersøn foged *Barth*. Han var eneste søn af skibsrheder paa Narverød i Slagen *Frederik Torgersen Hauff*, der var født $\frac{21}{11}$ 1752 paa Hauf paa Tjøme, døbt $\frac{20}{11}$ 1752 i Nøtterø og døde 1816 paa Narverød; gift $\frac{10}{2}$ 1803 i Sandehherred med enken *Susanne Wilhelmsdatter Hvidt sal. Horth*. *Frederik Hauff* var igjen søn af *Torger Frederiksen Lindholmen* i Nøtterø, der som Danmarksfarer skabte sig en formue paa omkring 200 000 spd., og hustru *Inger Evensdatter*.

kontor i Sandefjord og blev i ung alder maltkontrollør. I 1860 flyttede han til Christiania, hvor han overtog bestyrelsen af kulfirmaet grosserer *Ferdinand Bervens* detailhandel i Piperviken og indehavde denne ved siden af sin bestilling som maltkontrollør indtil 1878. Ved „Kirkeveien“ byggede og i mange aar beboede han professor *Johan Storms* nuværende gaard, der i Hauffs tid laa langt udenfor bygrænsen, omtrent alene paa den kant i Aker; i ottiaarene solgte han denne eiendom til doctor [nu i Amerika] *de Besche* og var senere bosat paa de Thaulowske eiendomme „Granbakken“ og „Stampen“ ved Frøen. Særlig paa sidstnævnte sted drev Hauff i mange aar hundeopdræt, der ved siden af liebhaveriet for heste var ham som den passionerede dyreelsker en kjær beskæftigelse. Han hjemførte saaledes stamdyrene for en ligesaa velrenommeret som talrig skare St. Bernhårdshunde — det ene af dem havde under sin klostertjeneste reddet nogle og tyve menneskeliv og senere faaet en høj præmie ved Pariserudstillingen i 1867.

Af Hauffs femten børn lever tretten, hvoraf her foruden den side 46 anførte datter kan nævnes praktiserende læge *Niels Frederik Hauff* og boghandlersken *Emilie Hauff* i Christiania.

11. f. **Anne Hedvig Klaveness**, født $12/9$ 1829 i Sandeherred, bosat i Christiania.

Gift $8/5$ 1858 i Bragernæs med *Lars Larsen*, der var født $19/6$ 1825 paa Reistad i Lier, døbt $20/7$ 1825, og døde $14/2$ 1881 paa Bragernæs, begravet $19/2$; søn af gaardbruger paa Reistad *Lars Aagesen* og *Petronelle Olsdatter* og saaledes broder af den side 48 anførte *Peder Christian Larsen*.

Larsen var tidligere gift med *Marthe Christine Solberg*, der døde $29/4$ 1857, 27 aar gl. paa Bragernæs, hvor skiftet efter hende sluttedes $8/4$ 1858 i henhold til lov af $30/7$ 1851 § 11.

Larsen var udlært som sadelmager i Drammen, men en svagelig helbred tvang ham bort fra ethvert legemlig anstrengende arbejde, hvorfor han paa Bragernæs aabnede en handel med artikler i faget og drev denne i omtrent tolv aars tid under stadig tiltagende sygelighed. Efter hans død flyttede enken tilbage til Sandefjord, hvor hun sammen med en datter *Johanne Christiane Rebekka Larsen* og i dennes navn drev en handel med broderier og kortvarer indtil 1898, da hun om høsten flyttede ind til Christiania. Her har hun i de senere aar

havt sin bolig i stiftsprovst Gustav Jensens hjem for ældre damer i Sporveisgaden nr. 35.

10. c. **Anne Amalie Klavenes**, født $^{23}/_3$ 1797 paa Bugaarden, døbt $^{31}/_3$ 1797 i Sandehrerred, døde $^{13}/_{10}$ 1873 i Sandefjord.

Gift $^{8}/_9$ 1823 i Sandehrerred med faderens fætter, daværende skibsfører, senere skibsrheder *Hans Eriksen Grøn*, der var født $^{28}/_{11}$ 1790 i Sandehrerred, hvor han døde $^{1}/_{10}$ 1864 paa gaarden Lasken [se side 40]; søn af kjøbmand og skibsrheder *Erik Hansen Grøn* og *Inger Thorsdatter Bjørnum*, se s. 24 og tillægget.

10. d. **Karen Klavenes**, født $^{18}/_6$ 1798 paa Bugaarden, døbt $^{28}/_6$ 1798 i Sandehrerred, hvor hun døde $^{22}/_2$ 1848.

Gift $^{3}/_4$ 1829 i Sandehrerred med *Paul Thoresen*, der var døbt $^{14}/_{10}$ 1791 i Borre og døde $^{27}/_{10}$ 1845 paa Fevang, søn af skibsfører *Claus Thoresen* paa Braarød i Borre og *Olea Povelstdatter*.

Paul Thoresen før i mange aar som skibsfører fra Sandehrerred, hvor han ved skjøde af $^{8}/_4$, thinglyst $^{11}/_4$ 1839 kjøbte $^{1}/_4$ -part i den nordre del af gaarden Bjørnum, — som da tilhørte hans svigerfader *Thor Aagesen Klavenes*, se side 31 — gaards-nr. 19, brugs-nr. 2, af revideret skyld 5 mk. 71 øre, for 1200 spd. I handelen indgik tillige $^{1}/_4$ -del i sagbruget. Paa skiftet efter Thoresen og hustru blev denne eiendom ved lodseddell, thinglyst $^{6}/_5$ 1851, udlagt deres søn *Thor Christian Thorsen* for 1200 spd., og paa skifte efter ham og hustru i 1902 blev den endelig solgt til *Thor Tølfesen* m. fl.

Ved skjøde thinglyst $^{1}/_6$ 1837 fra *Treschow* paa Fritzø kjøbte Paul Thoresen videre søndre Fevang i Sandehrerred, gaards-nr. 20, brugs-nr. 1 og 17 af revideret skyld henholdsvis 5 mk. 74 øre og 5 øre for 1000 spd., og her var han senere bosat. Paa skiftet efter Thoresen blev denne eiendom ligesom Bjørnum ved lodseddell af $^{6}/_5$ 1851 udlagt sønnen *Thor Christian Thorsen* for 2500 spd., og af dennes bo solgtes den igjen i 1902 til *Thor Tølfesen* m. fl. Af Paul Thoresens børn vil flere senere nævnes.

10. e. **Aage Thorsen Klaveness**, født $^{2}/_5$ 1801 paa Bugaarden, døbt $^{13}/_5$ 1801 i Sandehrerred, hvor han døde $^{11}/_1$ 1853 paa Gogstad. Skibsfører.

Gift $^{3}/_5$ 1823 i Sandehrerred med *Antonette Hagemann*, der var født $^{1}/_{12}$ 1801 i Sandefjord, hvor hun ogsaa døde $^{29}/_3$ 1883

kl. 10 fm., datter af skibsfører, senere købmand *Baltzer Christian Hagemann* og *Anne Margrete Falch*.¹⁾

„Aage Klaveness var et opvakt hoved og blev tidlig sendt baade til England og Frankrige for sin uddannelses skyld. Efter tre aars forløb, hvoraf han tilbragte den sidste tid paa et handelskontor i Gravelines, kom han hjem i 1821, var godt inde i det engelske sprog og talte fransk som en indfødt.“ Hans fader erhvervede til ham gaarden nedre Gogstad og forærede ham ved brylluppet en skonnert paa 70 tons, som Aage Klaveness kaldte „Heldine“ efter sin moder [!]. Uden at skaffe sine kundskaber nogen planmæssig anvendelse før han i lang tid som fører af dette skib og forestod i senere aar skibsbyggeriet paa „Røedsverftet“. Det sidste skib, han her byggede, var det før omtalte „Cyprian“, der løb af stabelen ¹³/₉ 1851 og gik i farten 1852 med hans søn *Henrik Klaveness* som fører.

Den ²/₃ 1853 aabnedes skiftet efter Aage Klaveness paa nedre Gogstad. Forefundne kontante penge 50 spd. var anvendt til bestridelse af udgifter efter dødsfaldet. Løssøret beløb sig til 256 numere og taxertes til 515 spd. 112 sk.; der var adskilligt bohave i birketræ og tildels mahogny — en birketræs sofa med stoppede puder og 12 stole taxertes til 9 spd. og en mahogny chifoniere til 3 spd. — og gaarden var velforsynt med redskab og materialier, ligesom endel skibskjætting og blokker paa Røedsverftet kom boet tilgode. Af sølv-tøi var der 12 spiseskeer til 14 spd. 48 sk., 9 theskeer 1 spd. 96 sk., en potageske 3 spd., en sukkerdrysse og en flødeøse hver 1 spd., en sukkerklype 60 sk. og en thesil 48 sk. En reisekjærre med skvætlæder sattes til en værdi af 6 spd., en spidsslæde til 4 spd. og en bjørneskindsfæld til 3 spd.

Besætningen bestod af en fem aar gammel musgraa hest, taxeret til 29 spd., 7 kjør²⁾, hvoraf fem til 10 spd. og to til 9 spd. stykket, en halvt-aars kvigekalv til 4 spd., 3 faar og 1 vædder tils. 4 spd. og et halvt-aars gammelt svin til 3 spd.

Ved auktionen udbragtes løssøret, iberegnet kreaturer, til 527 spd. 73 sk.

1) Om slekten *Hagemann*, hvis norske stamfader oberstløjtnant *Christian Hagemann* var født 1663 i Lund i Skaane og døde 1725 i Christiania, se Axel Hagemann: „Militærfamilien Hagemann“, Chr.a 1901, Det norske Aktieforlag.

2) De havde navnene: Vildros, Velkommen, Hedelin, Rødlin, Svana, Seilin og Graadona; de to første var rød- og hvide, de følgende to røde, en hvid og de to sidste graa- og hvide.

Boets eiende $\frac{1}{3}$ -part i skibet „Cyprian“ [i fællesskab med afdødes fader] blev solgt for 3251 spd.

Af faste eiendomme besad afdøde:

1. Anpart i gaarden nedre Gogstad, nyt matrikul-nr. 48 — nu gaards-nr. 48, brugs-nr. 11 — af skyld 3 dl. 2 ort og 5 sk., med paastaaende husebygninger, afdøde hjemlet ved skjøder fra *Gullik Rasmussen*, thinglyst $\frac{2}{3}$ 1814, og fra *Christopher Eriksen*, thinglyst $\frac{1}{11}$ 1815. Eiendommen blev taxeret til 1600 spd., hvoraf paa indmarken 1000 spd., paa udmarken 200 spd. og paa bygningerne 400 spd.¹⁾, og solgtes for denne sum til stervbosønnen *Henrik Klaveness*, der erholdt auktionsskjøde $\frac{21}{2}$, thinglyst $\frac{16}{4}$ 1857.
2. De paa Røedsverftet værende bygninger, nemlig 1 to'etages arbejdsbygning og 1 sjøbod, opført dels af tømmer og dels af bindingsværk, med kogerum samt 2 brygger [afdøde tilhjemlede ved skjøde thinglyst $\frac{6}{12}$ 1832 fra faderen *Thor Aagesen Klavenes* for 50 spd.], beliggende under gaarden vestre Røed, der var afdøde og hans ældste søn med deres hustruer tilbygset. Bygningerne blev taxeret for 150 spd. og solgtes for 200 spd.
3. I Gogstadlien en 1-etages stuebygning, tømret, bordklædt og tegltækt, indrettet til stue og køkken med kvistværelse, samt et tømret fjøs med tilbygget bindingsværks lade og vedskjul blev taxeret for 70 spd. og solgtes for 30 spd.

Boets samlede activa blev saaledes. . . 5 658 spd. 73 sk.

hvorimod gjeld og udgifter beløbsig til 8 634 „ 98 „

Boet blev følgelig fallit med 2 972 spd. 25 sk.

¹⁾ Indmarkens jordbund bestod af ler- og muldjord, hvorpaa aar om andet kunde udsaaes 5 td. havre, $\frac{1}{2}$ td. byg, $\frac{1}{4}$ td. hvede og 6 td. poteter; der aviedes henholdsvis 4, 6, 8 og 5 fold. 1 hest, 5 kjer, 1 ungfæ og 4 faar kunde vinterfødes. — Udmarken er meget fjeidrig med stenig og sandig jordbund, der kan afgive sommerhavn til de kreaturer, eiendommen vinterføder. Skogen er meget ubetydelig og afgiver delvis gjærdefang. — Husebygningerne bestod af: a) 1 en'etages, tømret, bordklædt og malet, tegeltækt vaaning, hvori var indrettet 2 stuer og 2 kammere, 1 køkken med skorsten samt forstuegang med trappe op til loftet; der var her 2 etage-kakkelovne samt en kogeovn med 3 gryder. b) 1 en'etages tømret, bordklædt og rødmalet, tegltækt bryggerhusbygning, indrettet til 1 bod, 1 bryggerhus med skorsten og bagerovn samt 1 drengestue med etage-kakkelovn. c) 1 tømret udhusbygning, indrettet til 2 lader, 1 laave, 1 fjøs og 1 stald, alt bordklædt, rødmalet og tegltækt. d) 1 tegltækt bindingsværks ved- og vognskjulbygning, og e) 1 bindingsværks sommerfjøs med bordtag.

Hovedcreditor i boet var afdødes fader med et tilgodehavende paa 5 475 spd. 26 sk., væsentlig i henhold til obligationer af $14/10$ 1822, $1/4$ 1833, $30/12$ 1837, $29/9$ 1851, $11/11$ 1851 og hvoraf han fik dækning for en prioriteret del, stor 3 914 spd. 87 sk., ved boets endelige slutning $30/3$ 1854.

Aage Klaveness og hustru havde 10 børn [11. a.—11. j.]:

11. a. **Anne Margrete Klaveness**, født $15/7$ 1824 paa Gogstad, bosat i Sarpsborg.

Gift $26/3$ 1852 i Sandeherred med *Carl Svendsen*, der var født $5/7$ 1815 i Strømstad og døde $22/1$ 1892 i Sarpsborg, søn af vognmand *Svend Andersson* og *Annette Horn*. Svendsen, der aflagde sin svende- og mesterprøve i skrædderfaget i Drammen, var bosat som skræddermester i Tønsberg fra octbr. 1845—59 og senere i Sarpsborg. Han var tidligere gift $25/9$ 1839 i Bragernæs med *Birthe Jørgine Andersdatter*, født $10/10$ 1814 paa Hæg i Lier og død $3/6$ 1847 i Tønsberg, datter af *Anders Isachsen Aarqvist* og *Mari Torgeirsdatter Hæg*.

11. b. **Henrik Klaveness**, født $16/4$ 1826 paa Gogstad, hvor han ogsaa døde $15/4$ 1888 kl. $5\frac{1}{2}$ morgen. Skibsrheder.

Gift 1ste gang $17/2$ 1860 i Sandeherred med *Anne Thorine Engebretsen*, der var født $31/7$ 1837 paa Virrik i Sandeherred og døde $1/8$ 1880 paa Gogstad, „savnet af alle, der kom i berøring med hende; hendes varme hjerte og milde væsen gjorde hende til et menneske, som alle satte megen pris paa.“ Hun var datter af købmand *Lars Engebretsen* og *Anne Pernille Thorsen*.

Gift 2den gang $21/8$ 1881 i Stokke med *Gulline Endresen*, født $19/11$ 1858 paa Spilling i Vigmostad [Nordre Undal] og bosat paa Jaer paa Næsodden ved Christiania, datter af gaardbruger *John Endresen Refsnes* og *Aase Rebekka Spilling*.

Henrik Klaveness, der „fik sit navn efter bedstemoderen Hedvig Klaveness, som blev begravet paa den samme dag, han blev født“, kom selv efter den tids anskuelse tidlig ud fra hjemmet. Sit syvende aar fyldte han saaledes i Aberdeen, idet han var med sin fader ombord, og ti aar gammel tog han hyre som skibsgut. To aar senere kom han til sin bedstefader paa Bugaarden og var der som barn i huset, til han blev voksen. I 1850 blev han skibsfører og før som saadan og væsentlig med det ovenfor nævnte skib „Cyprian“ til 1862, da han forlod sjøen og aabnede en agentur- og befragtningsforretning hjemme paa Gogstad.

Som under faderen meddelt kjøbte Henrik Klaveness dennes eiendom i nedre Gogstad, nu gaards-nr. 48 brugs-nr. 11, for 1 600 spd. ved auktionsskjøde af $\frac{21}{2}$, thinglyst $\frac{16}{4}$ 1857; ved mageskiftebrev af $\frac{22}{5}$, thinglyst $\frac{8}{7}$ 1862 erhvervede han sig desuden brugs-nr. 24 i samme gaard med ny skyld 17 øre, og endelig kjøbte han af *Anders Christian Christiansen* for 565 spd. brugs-nr. 27 af ny skyld 77 øre ved skjøde af $\frac{21}{10}$, thinglyst $\frac{8}{11}$ 1872. Paa skiftet efter sin første hustru lod Henrik Klaveness sig udlægge samtlige disse eiendomme i henhold til hjemmelsbrev af $\frac{6}{1}$, thinglyst $\frac{7}{1}$ 1882.

En kortere tid eiede Klaveness ogsaa vestre Røed, idet han ved auktionsskjøde af $\frac{21}{2}$ 1857 kjøbte denne eiendom for 300 spd., men solgte den igjen $\frac{30}{4}$ 1861 til *Josef Lyhmann* for 3 000 spd.

Udrustet med udmerkede evner blev Henrik Klaveness en paa mange omraader meget benyttet mand. Fra 1863 til 1877 var han saaledes ordfører i Sandeherreds herredsstyre, og hans udprægede interesse for den constitutionelle sag i forbindelse med medborgeres respekt og tillid bragte ham paa storthingene 1871—73 og 1874—76 som fjerde repræsentant for Jarlsberg og Laurviks amt; han var i begge perioder medlem af næringscomiteen nr. 2.

Klaveness var derhos i omtrent tyve aar forligelsescommissær og fra 1878 til sin død kasserer i Sandeherred sparebank¹⁾. Som medlem af taxtcomiteen ved jernbaneanlægget Drammen—Skien udførte han et samvittighedsfuldt arbejde og var i hin tid en kjendt skikkelse i grevskaberne, hvor hans store skimmel foran kariolen holdt ruten ligesaa godt som nu togene paa vestbanen. Eiendomsgaarden Gogstad, hvor Henrik Klaveness udøvede stor og velkjendt gjestfrihed, blev ved hans død solgt for 16 800 kr. til den nuværende eier, skibsfører *Jens Thorsen* ²⁾ ifølge skjøde dateret og thinglyst $\frac{2}{7}$ 1888.

Henrik Klaveness havde i første ægteskab ni og i andet fire børn [12. a.—12. m.]:

12. a. **Antonie Klaveness**, født $\frac{18}{4}$ 1861 paa Gogstad, hvor hun døde $\frac{29}{7}$ 1864.
12. b. **Anna Pernille Klaveness**, født $\frac{22}{10}$ 1862 paa Gogstad, hvor hun døde $\frac{26}{12}$ 1862.

¹⁾ Nekrologer i „Sandefjord Tidende“ for $\frac{17}{4}$ og „Morgenbladet“ for $\frac{10}{4}$ 1888.

²⁾ *Jens Thorsen* er en halvbroders søn af den skibsfører *Paul Thorsen* paa Fevang, der er anført side 50.

12. c. **Anna Pernille Klaveness**, født $19/1$ 1864 paa Gogstad, er, efter saavel her hjemme som flere steder i Amerika og England at have tjent sit udkomme og senere viet sig til sygepleien, ansat som oversygepleierske paa Grefsen ved Christiania; ugift.
12. d. **Thoralf Klaveness**¹⁾, født $12/4$ 1866 paa Gogstad. Fra 1890 eier og redaktør af bladet „Vestfold“ i Sandefjord; han foretager i 1902—03 med forfatter-stipendium en reise i Nord-Amerika²⁾.
 Gift $26/2$ 1887, borgerlig viet i Christiania, med *Hilda Hansen*, født $30/3$ 1867 i Sandeherred og død $20/3$ 1903 i Sandefjord efter længere tids sygelighed, datter af skibsfører *Christen Hansen* og *Marie Hansen*, nu bosatte paa Freberg i Sandeherred. Sex børn [13. a.—13. f.]:
13. a. **Skuld Klaveness**, født $3/7$ 1887 i Sandefjord.
 13. b. **Varg Klaveness**, født $1/2$ 1889 i Sandefjord.
 13. c. **Liv Klaveness**, født $1/12$ 1890 i Sandefjord.
 13. d. **Frik Klaveness**, født $11/3$ 1893 i Sandefjord.
 13. e. **Stein Klaveness**, født $4/2$ 1895 i Sandefjord.
 13. f. **Thøk Klaveness**, født $5/1$ 1897 i Sandefjord.
12. e. **Antonie Klaveness**, født $12/3$ 1868 paa Gogstad.
 Gift $6/3$ 1889, borgerlig viet i Christiania, med købmand og agent, senere handelsreisende for brødrene Ingebretsen i Christiania, *Lars Sunde*, der er født $21/9$ 1865 paa Sunde i Sandeherred og søn af skibsfører *Antoni Larsen* og *Marie Jakobsen*.
12. f. **Lars Klaveness**, født $17/12$ 1869 paa Gogstad. Efter i omkring tolv aar at have været assistent og bogholder og en tid konstitueret kasserer i Sandeherred sparebank blev Klaveness $1/8$ 1897 chef for Aktiekreditbanken i Sandefjord.
 Gift $16/3$ 1897 i Oslo kirke i Christiania med *Alma Halvorsen*, født $2/5$ 1867 i Sandefjord og datter af skibsfører og senere skibsrheder paa Lunden i Sandefjord *Ole Halvorsen*, født $5/4$ 1824

¹⁾ Redaktør Klaveness har hidtil skrevet sit navn *Klavenæs*, „men vil ved sin hjemkomst fra stipendiereisen formaaes til fremtidig at bruge den for slegtnavnet nu fælles skrivemaade.“

²⁾ Se forøvrigt „Morgenbladet“ for $17/11$ 1893 B., samt „Verdens Gang“ og de fleste andre større blade for oktober 1895.

- paa Kleppan i Stokke, og *Hedvig Olava Thoresen*, gifte $\frac{6}{3}$ 1857 i Sandeherrød¹⁾. Uden børn.
12. g. **Aasta Klaveness**, født $\frac{24}{8}$ 1871 paa Gogstad, døde $\frac{28}{7}$ 1892 paa Hamar under en ferietur.
12. h. **Henrik Klaveness**, født $\frac{27}{6}$ 1873 paa Gogstad, hvor han døde $\frac{20}{2}$ 1874.
12. i. **Siegfried Klaveness**, født $\frac{4}{2}$ 1878 paa Gogstad; lærerinde i Laurvik.
12. j. **Henrik Klaveness**, født $\frac{19}{11}$ 1881 paa Gogstad; styrmand fra Sandefjord efterat have afsluttet examen i januar 1903.
12. k. **John Klaveness**, født $\frac{17}{3}$ 1883 paa Gogstad, døde $\frac{22}{5}$ 1901 paa Jaer paa Næsodden; rørlæggerlærling.
12. l. **Aake Klaveness**, født $\frac{10}{1}$ 1885 paa Gogstad; opholder sig i Kapstaden i Syd-Afrika, hvor han har ansættelse ved byens sporveie.
12. m. **Wilhelm Klaveness**, født $\frac{12}{7}$ 1887 paa Gogstad.
11. c. **Thor Christian Klaveness**, født $\frac{11}{3}$ 1828 paa Gogstad i Sandeherrød, døde her $\frac{30}{11}$ 1898 som ugift gaardbruger paa Hotvet. Han kom tidlig tilsjøs og vedblev at fare til omkring 1860. Ved skjøde af $\frac{2}{3}$ 1867, thinglyst $\frac{25}{5}$ næstefter, købte han en part i sin gamle fædrenegaard Klaveness, nemlig brugs-nr. 5 [matr.-nr. 9, løbe-nr. 9, med en urevideret skyld af 1 dl. 2 ort og 18 sk.] for 1 600 spd. af *Anders Mathiesen Møgenæs*, der selv havde betalt den med 1 012 spd. ved auktionsskjøde af samme dag.²⁾ Efter afholdelse af skylddelingsforretning $\frac{26}{8}$ 1873,

¹⁾ *Hedvig Olava Thoresen*, født $\frac{3}{7}$ 1832 paa Bjørnum i Sandeherrød, er datter af den side 50 anførte skibsfører paa Fevang *Paul Thoresen* og *Karen Thorsdatter Klaveness*.

²⁾ Denne gaardpart var oprindelig udskilt fra den del af Klavenessgaarden, der — som side 44 omhandlet — blev solgt af Bredine sal. Klaveness til *Lars Andersen Møgenæs*, der ved skjøde af $\frac{20}{8}$ 1856 atter solgte eendommen for 666 spd. 80 sk. til *Johannes Jakobsen*. Denne mand lod saa $\frac{1}{8}$ 1860 afholde skylddelingsforretning og ved denne fremkom endelig den gaardpart, som ovennævnte *Anders Møgenæs* og derefter *Thor Christian Klaveness* købte, samt — som resterende del — en parcel med skyld af 1 ort 17 sk., der fik brugs-no. 7 og ved skjøde af $\frac{20}{7}$ 1860 blev solgt af *Johannes Jakobsen* til *Jakob Andersen* for 250 spd.

thinglyst $\frac{6}{11}$ næstefter afhændede Klaveness imidlertid en del af eiendommen i 1880 til *Mathias Hansen* og solgte senere den øvrige del til sin nedenauførte brodersøn *Ole William Melsom Klaveness* for istedet at købe en del af gaarden Hotvet.

Ved det efter Thor Christian Klaveness $\frac{9}{12}$ 1898 til $\frac{31}{3}$ 1899 afholdte skifte tilfaldt der hans fem søskende eller deres arvinger en sum paa tilsammen 9 525 kr.

11. d. **Wilhelm Klaveness**, født $\frac{3}{4}$ 1830 paa Gogstad, døde $\frac{21}{10}$ 1874 i Sandefjord af apoplexi. Skibsfører. Bosat en tid paa Gogstad, som han nogle faa aar eiede sammen med faderen, derefter i mange aar i Frederiksværn og endelig i sine sidste leveaar som skibsrheder i Sandefjord.

Gift $\frac{24}{1}$ 1856 i Sandeherred med *Mary Melsom*, der var født $\frac{14}{1}$ 1826 i Tønsberg og døde $\frac{2}{9}$ 1901 i Christiania, datter af købmand i Tønsberg *Anders Melsom* og *Amelie Moyse* fra Fowey i Cornwall. Deres to børn [12. a.—12. b.]:

12. a. **Emilie Klaveness**, født $\frac{28}{11}$ 1863 i Frederiksværn, døde $\frac{15}{1}$ 1881 i Christiania, begravet $\frac{20}{1}$ paa Vor Frelasers gravlund; ugift.

12. b. **Ole William Melsom Klaveness**, født $\frac{12}{2}$ 1866 i Frederiksværn; rentier og gaardbruger paa Klaveness, hvor han som ovenfor bemærket købte et brug af sin farbroder *Thor Christian Klaveness*.

Gift $\frac{23}{2}$ 1888 i Sandeherred med *Ellen Mathea Larsen*, født $\frac{26}{10}$ 1860 paa Klaveness og datter af søjmand *Lars Frederiksen [Klaveness]*, — der ved skjøde af $\frac{30}{9}$ 1859 købte en gaardpart i Klaveness for 300 spd. af den side 44 nævnte *Anders Nielsen Anholt*, — og hustru *Maren Helgesdatter*. Deres to børn [13. a.—13. b.]:

13. a. **Wilhelm Klaveness**, født $\frac{9}{4}$ 1889 paa Klaveness.

13. b. **Theodor Klaveness**, født $\frac{28}{11}$ 1890 paa Klaveness.

11. e. **Aage Klaveness**, født $\frac{24}{3}$ 1832 paa Gogstad, døde $\frac{7}{5}$ 1887 i Sandeherred, ugift. Han var i sin ungdom søjmand.
11. f. **Caroline Fredrikke Klaveness**, født $\frac{13}{7}$ 1834 paa Gogstad, hvor hun døde $\frac{8}{5}$ 1836.
11. g. **Caroline Fredrikke Klaveness**, født $\frac{26}{2}$ 1837 paa Gogstad, døde $\frac{19}{2}$ 1895 ugift i Sandefjord.

11. h. **Anton Fredrik Klaveness**, født $11/1$ 1839 paa Gogstad. Skibsrheder paa Sværdstad i Sandeherred.

Gift $6/4$ 1869 i Sandeherred med *Birthe Marie Andersen*, født $4/2$ 1845 paa Haughem i Sandeherred og datter af skibsrheder og gaardbruger *Even Andersen Haughem* og *Helene Sørensen Trolsaas*.

I 1852, i en alder af kun tretten aar, gik Anton Klaveness tilsjøs, gennemgik graderne til skibsfører og før som saadan til 1870. I det følgende aar købte han gaarden Sværdstad i Sandeherred efter lensmand *Peter Bryn*, der var gift med hans faster, og samtidig begyndte han at drive skibsrhederi, der ud gennem aarene har udviklet sig til en betydelig bedrift. Ved nytaarstid 1903 staaer Klaveness som eier og bestyrer af følgende seilfartøier: træskibene „Cyprian“ paa 847 reg.-ton og bygget 1872, „Regina“ paa 798 reg.-ton og bygget 1876, „Magnat“ paa 623 reg.-ton og bygget i 1877, „Ludvig Holberg“ paa 980 reg.-ton og bygget i 1878, „Guldregu“ paa 639 reg.-ton og bygget 1879, „Kamfjord“ paa 743 reg.-ton og bygget 1881, jernskibet „Sværdstad“ paa 1076 reg.-ton og bygget 1885, træskibet „Eira“ paa 965 reg.-ton og bygget 1886 samt staalskibet „Birtha“ paa 1344 reg.-ton og bygget 1891. Naar hertil føies, at A. F. Klaveness i en lang aarrække har drevet hvalfangst paa Finmarken¹⁾ og for tiden staaer som bestyrer af 3 hvalfangerselskaber med tilsammen 6 fangstbaade, vil det dermed være givet, at der fra hans kontor udfoldes en virksomhed, der med hensyn til værdier og til den ved samme sysselsatte arbejdsstok ikke alene har sin store betydning for distriktet, men er af betragtelig interesse i den norske søfart.

Klaveness er medlem af forskjellige aktieselskabers direktion, saaledes af „Laurviks Privatbank“ og „Framnæs mekaniske Verksted“.

Skibsrheder Klaveness er bosat paa sin gaard søndre Sværdstad, den han som ovenfor kortelig nævnt købte i 1871 for 6 200 spd. ved skjøde af $28/1$, thinglyst $3/3$ nævnte aar fra enke og arvinger efter lensmand *Peter Bryn*, under hvem gaarden nærmere findes omskrevet side 65. Ved skjøde af $20/5$, thinglyst

¹⁾ Da Klaveness og hustru den $6/4$ 1894 feirede sit sølvbryllup, meddeler de lokale aviser, at hans to hvalfangere „Neptun“ og „Jupiter“ samme dag tog sin første hval.

$\frac{5}{8}$ 1875 købte Klaveness af *Johan Carl Gabrielsens* enke for 1000 spd. dennes eiendom i øvre Hasle [Rosenlund], matrikul-nr. 46, løbe nr. 219 c, af skyld 3 ort 16 sk. — nu gaards-nr. 46, brugs-nr. 3 af skyld 1 mk. 54 øre —, og brugte denne eiendom indtil 1890, da han ved skjøde thinglyst $\frac{3}{2}$ dette aar solgte den til *Anders Andersen* for 4 500 kr.

Skibsrheder Klaveness og hustru har følgende otte børn [12. a.—12. b.]:

12. a. **Eivind Klaveness**, født $\frac{25}{11}$ 1870 paa Sværdstad. Efter klassisk examen artium med laud. i 1889 og anden examen i 1890 med laud. præ ceteris blev Klaveness medicinsk kandidat med laud. $\frac{27}{12}$ 1897. Med anciennetet af $\frac{6}{4}$ 1895 blev Klaveness værnepligtig secondlønntant i marinens sanitet, værnepl. premierlønntant med anc. af $\frac{29}{1}$ 1898 [læge i Bodø] og udnævntes s. a. til premierlønntant i marinens sanitet med anc. af $\frac{20}{10}$ 1898 [læge i Christiania]. Fra dette embede erholdt han $\frac{31}{8}$ 1901 efter ansøgning afsked fra $\frac{1}{9}$ s. a. uden pension med forpligtelse til at blive staaende som værnepligtig premierlønntant i marinens sanitet indtil $\frac{30}{4}$ 1909. I mai 1901 udvandrede doctor Klaveness til Amerika, hvor han er læge i Brookings, South-Dakota i De forenede Stater. Ugift.
12. b. **Anna Tonette Klaveness**, født $\frac{12}{9}$ 1872 paa Sværdstad.
 Gift $\frac{12}{5}$ 1898 i Sandeherred med *Otto Christian Diderik Christophersen*, der er født $\frac{21}{7}$ 1868 i Tanen og søn af stiftscapellan, senere sogneprest til Sande i *Jarlsberg Christian August Christophersen* og *Ottine Didrikke Thinn*. Efter klassisk examen artium 1887 med laud. og andenexamen i 1888 med laud blev Christophersen juridisk kandidat med laud i 1890. Han tog i 1893 bevilling som underretssagfører og praktiserede i Guldalen til 1896, da han nedsatte sig i Sandefjord. Her var han en tid redaktør af „Sandefjords Blad.“ Fra 1898 praktiserer han i Horten og blev i 1900 overretssagfører.
12. c. **Anton Fredrik Klaveness**, født $\frac{29}{4}$ 1874 paa Sværdstad. Skibsrheder i Sandefjord.
 Gift $\frac{6}{10}$ 1899 i Sandefjord med *Therese Grøn*, der er født $\frac{25}{8}$ 1875 i Christiania, datter af købmand *Tjøstulf Knudsen* og *Fredrikke Amalie Böhme* og pleiedatter af skibsrheder i Sandefjord *Peder Anton Grøn*¹⁾ og *Ellen Catharine Christensen*.

¹⁾ P. A. Grøn er igjen en søn af den side 40 anførte skibsrheder *Hans Eriksen Grøn* og *Anne Amalie Klaveness*; se forevrigt tillæg i denne bog.

Efter at have gennemgaaet Sandefjords middelskole og derefter første gymnasium paa Gjertsens skole i Christiania gik Klaveness over paa Christiania handelsgymnasium, hvor han bestod examen i 1892. I de følgende aar tog han ansættelse ved forskellige uden- og indenlandske skibsmægler- og skibsrhederikontorer og begyndte derpaa i 1898 selvstændig virksomhed som dampskibsrheder med kontor i Sandefjord under firma A. F. Klaveness & Co., hvis eneste indehaver han er. To børn [13. a.—13. b.]:

13. a. **Eva Klaveness**, født $13/8$ 1900 i Sandefjord.
 13. b. **Thor Klaveness**, født $29/4$ 1902 i Sandefjord.

12. d. **Aagot Wilhelmine Klaveness**, født $2/2$ 1876 paa Sværdstad.

Gift $4/11$ 1897 i Sandeherred med extraord. hofrättsnotarie *Erik Lidforss*, der er født $13/2$ 1870 i Norrköping og søn af *Volter Lidforss* og *Anne-Marie Swartling*. Lidforss underkastede sig i 1889 studentexamen med laud. og tog hofrättsexamen i 1892. Samme aar blev han extraord. notarie i Svea hofrätt, fik i 1893 ansættelse i viceherredshøvding Karl Staffs advokatforretning, i hvilken han fra $1/1$ 1901 blev optaget som compagnon: firmaet „Advokaterne Staff och Lidforss“ med kontor i Jakobsgatan 28, Stockholm.

12. e. **Helene Klaveness**, født $2/10$ 1878 paa Sværdstad.

12. f. **Berit Klaveness**, født $20/2$ 1882 paa Sværdstad.

12. g. **Dagny Klaveness**, født $3/3$ 1884 paa Sværdstad.

12. h. **Ruth Klaveness**, født $5/11$ 1886 paa Sværdstad.

11. i. **Ludvig Klaveness**, født $29/10$ 1841 paa Gogstad, hvor han døde $22/3$ 1843.

11. j. **Thorvald Klaveness**, født $22/3$ 1844 paa Gogstad i Sandeherred. Sogneprest i Christiania.

Gift $4/1$ 1871 i Gamle Akers kirke i Christiania med *Barbra Henriette Hvoslef*, der er født $31/3$ 1843 i Førde og datter af foged i Sønd- og Nordfjord *Peter Christian Hvoslef*¹⁾ og *Karen Marie Christine Landmark*.

¹⁾ Om slegten *Hvoslef*, der kom til Norge fra Holstebro i Jylland med skibsfører, senere købmand og leverandør til Kongsberg sølvverk *Jens Pedersen Hvoslef*, født 1702 i Holstebro og død 1765 paa Kongsberg, se *Andr. Johansen*: „Familien Hvoslef“ [Chr.a 1890, i commission hos Marius Lund].

Klaveness blev student med laud. i 1862, dimitteret fra Drammens latinske skole, og tog examen philosophicum med laud. præ ceteris i 1863. I juni 1867 blev han theologisk kandidat med laud. saavel til den theoretiske examen som til practicum i 1868. Han var derefter fra 1867 til 1874 lærer ved Nickelsens pigeskole i Christiania og udnævntes til residerende capellan til Eidsberg $\frac{3}{2}$ 1874 og til Frederikshald $\frac{18}{12}$ 1882. Den $\frac{3}{2}$ 1892 blev Klaveness sognepræst til Oslo og $\frac{18}{12}$ 1897 den første sognepræst til det da nyoprettede Frogner sognekald i Christiania, hvor han fremdeles virker.

Som en af den norske kirkes eiendommeligste og mest fremragende geistlige, der med kraft og djervhed kaster sig i kamp for sin overbevisning, har sognepræst Klaveness leveret vægtige bidrag til den offentlige discussion af theologiske og sociale spørgsmaal.

Nærmest som følge af en række hvasse artikler, han i anledning af den saakaldte christianssandske lærerstrid — biskop *Heuch* contra resid. capellan *Brochmann* — høsten 1896 rettede mod de pietistiske lægfolk, fandt Klaveness at burde gjøre fuld rede for sit religiøse standpunkt coram publico. Under henvisning til sit nylig afholdte foredrag om „Protestantismens opløsning og kirkens enhed,“ der staar at læse i „For Kirke og Kultur“ for april 1897, præciserer han saaledes i „Morgenbladet“ nr. 424 for 1897¹⁾, at han ikke vil vedkjende sig nogen blind tro paa det traditionelle læresystems ufeilbarhed²⁾, og senere — paa den tiende almindelige lutherske conferance i Lund i 1901 — fremholder han i et foredrag om, hvordan kirken bør møde den alt mere om sig gribende religiøse indifferentisme inden de høiere samfundsklasser, med djervhed og styrke nødvendigheden af en mere tidsmæssig forkyndelse end kirkens nuværende, den han tillige underkastede en meget skarp kritik. Han sluttede her med følgende for hans personlighed udpræget karakteristiske ord: „Jeg har villet skabe uro i samvittighederne overfor den kjendsgjerning, at de dannede mænd i store skarer gaar fra os. Jeg er selv en fri mand og gaar mine frie veie, og jeg fordrer ikke, at De skal følge dem. Søg De selv svar paa spørgsmaalet, men De vil ikke finde svaret, naar De ikke lærer at elske de moderne mennesker.“

Klaveness' foredrag i Lund vakte en voldsom bevægelse inden den talrige forsamling af høie skandinaviske og tyske geistlige; flere frem-

¹⁾ Hertil et tilsvær af G. i nr. 479 og atter gjensvar af Klaveness i nr. 497.

²⁾ Slutningen af hans djerve ord staar at læse i „Morgenbladet“ nr. 679 for 1896.

ragende navne søgte forgjæves at dæmpe den norske prests i disse kredse uvant frimodige tale, og den endelige resolution gik i det væsentligste ud paa at bifalde Klaveness' synsmaader¹⁾. Striden om disse forplantede sig imidlertid hurtigt her hjemme, og kampen mod dem er — som det af den offentlige presse særlig i det sidste aar vil være vel kendt — drevet med den største heftighed af biskop *Heuch*.

Til de forskellige foreteelser paa de sociale spørgsmaals omraade har sogneprest Klaveness ikke nøiet sig med at være en interesseret iagttagere, men ogsaa her vovet at slaa et slag for sin overbevisning. Fra prædikestolen i Frederikshalds kirke formaaede han saaledes ved indtrængende og til begge sider rammende ord at vinde gehør for sin anskuelse under den store strike af sagbrugsarbeidere, der indtraf her i hans embedstid²⁾, og et foredrag, han holdt den 29/11 1900 i Vor Frelsers kirke om „Det sociale spørgsmaal i Evangeliets lys“ gjengaves med kommentarer og tildels vedføjiet foredragsholderens portræt i pressen landet over³⁾.

Ved nytjaarstid 1901 indeholdt „Verdens Gang“ under overskriften „Mor“ en række opsæt, hvori en fraskilt og senere gift hustru udøser sit hjerte og skildrer sine kval. Da disse opsæt med det jammerskrig, der skar sig ud, gav et klart indblik i det moderne kulturlivs dybeste elendighed, og begreberne snart kom paa gode veie til at forvirres, ansaa sogneprest Klaveness det som sin pligt at træde offentlig frem og gjorde dem til gjenstand for et foredrag. Under stærk tilstrømning om talerstolen paaviste han med sjelesørgerens autoritet og erfaringer, hvilken skadelig indflydelse en stor del af den moderne litteratur øvede paa moral og sædelighed, og hvilke værdier der herved sattes paa spil. Saavel Whist' opsæt som Klaveness' foredrag udkom senere i brochureform⁴⁾, det sidste som særtryk af „For Kirke og Kultur“, og spredtes over det hele land.

1) Se bl. a. „Verdens Gang“ nr. 229 for 1901.

2) Se bl. a. „Verdens Gang“ nr. 308 for 1900, med Klaveness' portræt.

3) Se bl. a. „Verdens Gang“ nr. 301 for 1901.

4) I sin iver for den store sag, hvis talsmand han var, og for kraftigere at fremhæve exemplet stærke magt, navngav Klaveness i sit foredrag et par personer, der efter hans mening havde givet anledning til forargelse, fordi de ved samvirken ved nogle aftenunderholdninger havde givet offentligheden sanction paa sit som utilberligt længe omtalte forhold: „Det usædelige vækker liden modbydelighed hos os. Man nyder det i litteraturen og paa scenen, og man tolererer det i livet. Kan man tænke sig et tydeligere vidnesbyrd om sædelig slaphed, end at

Det bedste vidnesbyrd om Klaveness' mange og betydelige interesser giver hans literære virksomhed.

I aarene 1868—74 var han sammen med *Peter Hærem* redaktør af „Fædrelandet“ og til vaaren 1874 af sammes følgeblad „Den norske Arbeider“, i hvilke han skrev en mængde artikler af politisk og kirke­ligt indhold. Af „Maanedstidende for den indre Mission“ var han medredaktør 1874—76, af „Luthersk Kirketidende“ redaktør i aarene 1877—82 sammen med pastor *G. Blom* og endelig redaktør af „For Kirke og Kultur“ sammen med *Christopher Bruun* fra 1894. Foruden bladartikler i mængde har han skrevet „Bibelen med Forklaringer, 2den Del, De historiske Bøger“, udgivet af Den norske Lutherstiftelse 1882—88, „Forklaring over Katekismen“, autoriseret $14/7$ 1892 og oversat paa landsmaal og islandsk, „Veiledning til brugen af min forklaring“, „Bibel­lære for seminarier og gymnasier“, autoriseret, „Bibelhistorie for middel­skolen“, autoriseret og oversat paa islandsk, og „Evangeliet forkyndt for nutiden“, en aargang prædikener, der er udgaaet i tre oplag og i 1902 blev oversat til svensk. Om hans forfattervirksomhed indtil aaret 1890 gives forøvrigt udførlige oplysninger i Halvorsens: Norsk For­fatterlexikon, bind 3 side 286—288.

I aarene 1884—92 var presten Klaveness medlem af Frederikshald communes repræsentantskab og indvalgtes fra $1/1$ 1899 i Christiania kommunestyre. Den $21/1$ 1897 udnævntes han til ridder af St. Olafs orden for fortjenstfuld embedsvirksomhed.

Sogneprest Thorvald Klaveness og hustru har følgende otte børn [12. a.—12. h.]:

12. a. **Karen Antonette Klaveness**, født $1/8$ 1872 i Christiania, hvor hun døde $10/8$ 1872.

Christiania eleganteste publicum begeistret hylder *Holger Drachmann*...“ Det andet navn, som her blev nævnt, udelod Klaveness i brochuren „efter sin biskops anmodning“. Der reiste sig strax og fra flere hold et ramaskrig over prestens „forgaaelse“, under henvisning til Christian V's norske lov, der paalægger presterne at afholde sig fra navnes næv­nelse; det døde dog snart hen efter offentliggjørelsen af den nævnte til Klaveness fra biskopen rettede anmodning samtidig med, at sogne­presten blev omfattet med „alle rettænkende og for samfundets velfærd interesserede menneskers sympathi og dybeste taknemmelighed for det vægtige indlæg.“ — Se bl. a. Norsk Familie Journal nr. 13 for 1901 samt „Aftenposten“ for $2/6$ 1901, hvor „Norske Kvinders Totalafholdsforening nr. 1“ aflægger Klaveness offentlig tak.

12. b. **Karen Antonette Klaveness**, født $12/8$ 1873 i Christiania; sygepleierske ved Grefsen sanatorium.
12. c. **Sofie Kirstine Klaveness**, født $20/4$ 1875 i Eidsberg; lærerinde ved Otto Anderssens høiere almenskole i Christiania.
12. d. **Peter Kristian Hvoslef Klaveness**, født $6/7$ 1877 i Eidsberg, døde $15/5$ 1884 i Frederikshald.
12. e. **Barbra Henriette Klaveness**, født $22/4$ 1879 i Eidsberg; vicarierende lærerinde ved Christiania folkeskole.
12. f. **Wilhelm Klaveness**, født $6/12$ 1880 i Eidsberg; dimitteret fra Christiania katedralskole tog han examen artium med laud. i 1898 og examen philosophicum høsten 1899 med laud. Studerer jus.
12. g. **Thorvald Klaveness**, født $1/4$ 1883 i Fredrikshald; dimitteret fra Christiania katedralskole tog han latinartium med græsk i 1901 og examen philosophicum i 1902, begge med laud. Studerer jus.
12. h. **Ragnhild Klaveness**, født $1/5$ 1887 i Frederikshald.
10. f. **Inger Catharine Klaveness**, født $30/12$ 1804 paa Bugaarden, døbt $6/2$ 1806 i Sandeherred, hvor hun døde $29/5$ 1872.
 Gift $4/8$ 1825, ifl. kgl. bevill., i Sandeherred med *Peter Bryn*, der var født $14/6$ 1802 paa Kongsberg og døde $13/6$ 1870 i Sandeherred, søn af bergmusicus *Thomas Thomassen Bryn*¹⁾ og *Anne Marie Jørgensdatter Røste*, der blev viede paa Kongsberg $15/7$ 1779.
 Bryn var i flere aar constitueret lensmand i Sandeherred, forinden han afløste sin svigerfader Thor Aagesen Klavenes i ombudet, og var bosat paa søndre Sværdstad. Ved skjøde af $2/5$,

¹⁾ Slegten *Bryn* antages indvandret fra Skotland og egentlig at have baaret navnet *Ramsay*. Paa Kongsberg optræder i sidste halvdel af det attende aarhundrede tre brødre: *Magnus Thomassen Bryn*, *Lars Thomassen Bryn*, der var gift med *Berthe Catharine Olsdatter*, og ovenanførte *Thomas Thomassen Bryn*. Sidstnævnte, der døde $17/6$ 1830 paa Kongsberg, havde bl. a. børnene *Thomas Bryn*, døbt $6/4$ 1782 paa Kongsberg og død $6/3$ 1827 som sorenskriver i Laurvik [se *Sofie Bernhoft*: „Stamtavle over Slegten Bernhoft“] og *Anne Malene Bryn*, døbt $20/10$ 1779 s. steds og gift med overretsadvokat *Hans Adolf Ludvig Klenow*, der var født $21/8$ 1789 i Odense og søn af ritmester *Jørgen Christopher Klenow* og *Anne From*.

thinglyst $\frac{5}{3}$ 1837, købte han denne gaard [nu gaard nr. 44, brugs nr. 1 med en skyld af 6 mk. 74 sk.] af etatsraad *Treschow* for 1 400 spd., men frasolgte ved skjøde af $\frac{15}{3}$, thinglyst $\frac{19}{3}$ 1859 en anpart — nu brugs nr. 2 — for 900 spd. til *Lars Engebretsen*.

Efter lensmand Bryns død solgte arvingerne ved skjøde af $\frac{30}{11}$, thinglyst $\frac{3}{3}$ 1871, endnu en anpart — nu brugs nr. 6 — til *Johan A. Johnsen* for 1 050 spd., og samtidig købte skibsrheder *Anton Fredrik Klavenes*, som side 58 anført, hovedbruget for 6 200 spd. ved skjøde af $\frac{28}{1}$ 1871.

Lensmand Bryn, der „var agtet af alle, over- og underordnede“, havde i sit ægteskab med *Inger Catharine Klavenes* sex børn, der blev gifte: *Thomas Bryn*, død som skibsfører $\frac{25}{12}$ 1891, *Thor Bryn*, foged i Nedenes, død $\frac{28}{5}$ 1888, *Jørgen Bryn*, død som kjøbmand i Laurvik $\frac{4}{2}$ 1874, *Henrik Bryn*, død som toldbetjent i Hellesund $\frac{26}{5}$ 1885, *Catharine Bryn*, født $\frac{15}{1}$ 1833 og gift med den i 1877 afdøde skibsfører *Hans Peter Zachariassen*, samt *Thomasine Bryn*, født $\frac{12}{11}$ 1835 og gift med skibsrheder *Hans Aagaard* i Tønsberg.

10. g. **Hans Klavenes**, født $\frac{23}{11}$ 1806 paa Bugaarden, hvor han døde $\frac{21}{3}$ 1807.
10. h. **Heldine Marie Klavenes**, født $\frac{4}{8}$ 1809 paa Bugaarden, hvor hun døde $\frac{21}{11}$ 1809.
10. i. **Thor Thorsen Klavenes**, født $\frac{14}{5}$ 1811 paa Bugaarden, hjemme-daaben stadfæstet $\frac{18}{8}$ 1811 i Sandeherrød, hvor han døde $\frac{10}{7}$ 1856. Skibsfører og gaardbruger paa Bjørnum.

Gift $\frac{29}{12}$ 1832 i Sandeherrød med *Indiane Engøe*, der var født $\frac{18}{3}$ og døbt $\frac{27}{3}$ 1804 i Moss og døde $\frac{11}{3}$ 1882 paa Fevang i Sandeherrød, datter af skibsfører *Baltzer Madsen Engøe* af Sandeherrød og *Dorthe Maria Thoresen*.

Thor Klavenes var ved sit giftermaal styrmand, blev kort efter skibsfører og fór som saadan indtil 1853.

Ved skjøde af $\frac{16}{5}$, thinglyst $\frac{2}{7}$ 1835 købte Thor Thorsen Klavenes af sin fader *Thor Aagesen Klavenes*¹⁾ den søndre halve

¹⁾ Den side 24 note 1 anførte *Thor Thorsen Bjørnum* indsatte ved testamente af $\frac{22}{8}$ 1815 sin [uægte] datter *Thorine Marie* til sin eneste arving efter at have lyst hende i kuld og kjøen ved declaration af $\frac{2}{6}$ 1810, og ved skjøde af $\frac{23}{11}$ 1826 solgte han sin gaard Bjørnum, matr. nr. 19, løbe nr.

del af gaarden Bjørnum for 2 600 spd. og ved skjøde af $1\frac{1}{4}$, thinglyst $1\frac{3}{4}$ 1849 endnu $\frac{1}{4}$ i den nordre halve del af samme gaard for 800 spd., efterat den sidste fjerdedel som side 50 meddelt var solgt til hans svoger *Paul Thoresen* paa Fevang. Hans samlede eiendom i Bjørnum — nyt matr. nr. 19 af ny skyld 10 dl. 4 ort 18 sk. — med tilliggende 4 husmandspladse, paastaaende bygninger og kværnbrug blev saaledes beskrevet:

1. Indmarken er af stor vidde og jordbunden bestaar af sandjord, lerjord, blaa lerjord og for en mindre del af myrjord. Aar om andet udsaaes 15 tdr. havre, hvoraf avles 3 fold, $1\frac{1}{2}$ td. byg med 6 fold, $\frac{3}{4}$ td. hvede med 6 fold, 1 td. rug med 8 à 9 fold i avling; der vinterfødes 3 heste, 15 kjør, 4 ungfæ og 10 faar.

2. Skogen afgiver det fornødne til brændsel og gjerdefang og udmarken havnegang til det antal kreaturer, som eiendommen kan vinterføde.

3. Husebygningerne. Den nordre vaaning paa én etage og tegltækt er indrettet til 2 stuer, 3 kammere, spisekammer, kjøkken med skorsten, forstuegang og 3 kvistværelser samt loft og kjælder; heri fandtes 6 kakkelovne og en kogeovn. Den søndre vaaning, ligeledes paa én etage og tegltækt, var indrettet til 2 stuer, 2 kammere, 2 kjøkkener, forstue, kvistværelse, loft og kjælder, og heri fandtes 5 kakkelovne. Den søndre udhusbygning indeholdt 2 lader, laave, stald og fjøs, alt tegltækt; den nordre udhusbygning, ligeledes tegltækt, indeholdt 2 lader, laave, svinestald, vognskjul, vedskjul samt underlaave. Fremdeles var der et tømret og tegltækt bryggerhus „med kakkelovn og gaardsklokke,“ tømret stolpebod, smidje med bordtag, en liden bordklædt svinestald, vedskjul, poteteskjælder og sommerfjøs.

4. Et hjul-møllebrug indrettet til 1 finsigte, 1 grovsigte, 1 sammalkværn og 1 grynkværn; heri en kakkelovn. Et lidet møllebrug med 1 sigte, 2 par sammalkværne; heri en liden kakkelovn.

5. Husmandspladsene var Løkken, Struten, Rydningen og Fryndal, hver med en stuebygning og en udhusbygning.

---

519 med en skyld paa 14 daler 3 ort — nu gaard nr. 19, brugs nr. 1, 2 og 3 — til hendes mand *Anders Lorentzen* for 4 000 spd. Fra ham kom gaarden ved skjøde af $\frac{3}{4}$, 1827 for 6 300 spd. til *Hans Andersen* og *Lars Olsen Skjelberg*, og disse eiere solgte endelig Bjørnum ved skjøde af $\frac{3}{10}$, thinglyst $\frac{1}{10}$ 1828 for 5 300 spd. til *Thor Aagesen Klavenes*, se side 31.

Thor Aagesen Klavenes' befatning med gaarden Bjørnum og dens videre skjebne er meddelt ovenfor samt paa side 70 og 71.

Efter at have forladt sjøen drev Thor Klavenes dette sit gaardsbrug i Bjørnum, hvor han var bosat, var derhos interesseret i noget skibsrhederi og indehavde efterhaanden flere tillidshverv i Sandeherred kommune, hvor han var en almen agtet og afholdt mand.

Den $\frac{1}{4}$ 1861 aabnedes skifte i Thor Klavenes' bo, idet enken hidtil havde siddet i uskifte i henhold til amtets bevilling af $\frac{31}{7}$ 1856. Registreringen viser, at der her var et solid velstandshus, hvor beholdningeu af sengklæder og redskab, som jo alle dage har været en ganske paalidelig maaler for bondens formaaenhed, var meget respektabel, dertil erfares, at udover de reelle nytte- og rimelige comfortgjenstande har husherrens tilbøieligheder ikke forvildet sig.

Af løssøret skal her specielt alene anføres husets sølvtsji: en potageske, taxeret til 4 spd., en sukkerdrysse 1 spd. 24 sk. og en til 96 sk., en punschøse til 1 spd. 60 sk. og en mindre til 1 spd., 6 gamle spiseskeer til 4 spd. og 18 andre til 23 spd., 18 theskeer til 7 spd., en thesil til 60 sk.; 2 sølvbeslagne compositionspiber taxertes til resp. 2 spd. og 1 spd. 60 sk. samt to smaa guldbrystnaale til 60 sk. — Af lysestager bør nævnes 6 af messing, der kom op til ikke mindre end 3 spd. 24 sk.; glastøiet var af den tids almindelige slags og i et antal af to dusin vinglas og omtrent 1 dusin ølglas; der nævnes nogle lysmanchetter og blomsterglas samt en del porcelæn. Tilstedeværelsen af ældre og flere helt nye bibler og „søndagsblade“ tyder paa, at familiens medlemmer har været religiøst paavirkede; boghyldens indhold forøvrigt var 44 „bøger“ uden nærmere angivelse af titel. Møblerne var væsentlig af birketræ, stolene med stoppede sæder. En trille med drag til to heste blev vurderet til 35 spd., en bredslæde til 11 spd., en reisekjerre til 10 spd., en spidsslæde med fæld og en kariol hver til 8 spd.; der var forøvrigt flere slæder og sluffer, 3 kirkesæletøi, fælder, flere firehjuls arbejdsvogne med jernaxler, høvogne, kjærrer og langslæder.

Besætningen var: en rød, en brun og en graa hoppe, henholdsvis 15, 17 og 19 aar gamle og til en værdi af 30, 16 og 10 spd.; 13 kjør¹⁾ blev taxeret for fra 12 til 18 spd., en kvige til 8 spd., 2 ungøxer til 7 og 5 spd., 3 kalve hver til 1 spd. 60 sk., 4 faar [med tils.

¹⁾ Da kjørenes navne viser sig at vække mangt et halvtudvisket barndomsminde tillive hos familiens yngre generationer, skal de her som ved et par tidligere leiligheder efter derom fremsat ønske blive meddelte. Otte rød- og hvide kjør bar navnene Stjerna, Roselin, Hedelin, Indelin, Bolline, Morgenfrue, Torbineros og Framrei, to røde hed Rømlin og Skaube, en hvid Ingeros, en graa Graadona og en sort- og hvid Kranse.

7 lam] hvert til 2 spd. 60 sk. og 1 til 2 spd., samt 3 svin vurderet tilsammen for 19 spd.

Ialt taxertes gaardens løssøre til 1 038 spd. 11 sk.; heraf var 742 spd. taxten for den del, som stervboenken beholdt, og resten o: 336 spd. indkom ved auktionen.

Det faste gods i Bjørnum [som var slaaet sammen til brugs no. 1] blev ved skylddelingsforretning, thinglyst $\frac{7}{11}$ 1861, delt i to dele. Den ene af disse blev for ialt 3 147 spd. 60 sk. udlagt stervboenken *Indiane Klavenes*, nemlig: brugs nr. 1 i Bjørnum for 1 900 spd., den søndre vaaning for 600 spd., den søndre udhusbygning for 250 spd., vedskjul, sommerfjøs, poteteskjælder samt husene paa pladsene Løkken og Struten for 135 spd., og endelig blev hende og sønnen *Thor Klaveness* udlagt bryggerhuset for 60 spd., smedjen for 15 spd. og hjul-møllebruget for 450 spd., hver med en halvpart. Den anden halvdel blev for 3 302 spd. 60 sk. samtidig udlagt stervbosønnen *Thor Klaveness den yngre* nemlig: brugs nr. 2 i Bjørnum for 1 900 spd., den nordre vaaning for 800 spd., den nordre udhusbygning for 200 spd., stolpeboden, det lille møllebrug samt husene paa pladsene Rydningen og Frydendal for 140 spd., og endelig fælles med moderen halvparten i de ovenfor nævnte bygninger.

Af boets tilgodehavender udestod omtrent 538 spd. hos svigersønnen *Gunder Larsen* og omtrent 780 spd. hos svigersønnen *Hans Larsen* samt ifølge vexeobligation 311 spd. hos *Thomas Bryn*.

Boets samlede activa udgjorde 9 391 spd. 91 sk.,
 hvorfra gaar skifteomkostningerne med 152 „ 4 „¹⁾

Boets beholdne formue: 9 239 spd. 87 sk.

Heraf tilfaldt stervboenken en halvdel med 4 619 spd. 103 $\frac{1}{2}$ sk., tre sønner hver 1 026 spd. 76 $\frac{2}{6}$ sk. og tre døtre hver 513 spd. 38 $\frac{1}{6}$ sk. Skiftet sluttedes $\frac{9}{11}$ 1861.

Som enke brugte *Indiane Klavenes* sin eiendom i Bjørnum til 1876, da hun ved skjøde af $\frac{2}{10}$, thinglyst $\frac{3}{10}$ dette aar solgte den til sin søn *Olaus Klaveness* for 2 500 kr.

Thor Klavenes og hustru havde følgende syv børn [11. a.—11. g.]:

11. a. **Thora Hedvig Klavenes**, født $\frac{19}{9}$ 1833 paa Bjørnum og død der $\frac{27}{3}$ 1834.

¹⁾ Gjæld paahvilede ikke boet. —

11. b. **Thora Hedvig Klaveness**, født $\frac{2}{8}$ 1835 paa Bjørnum, døde $\frac{29}{11}$ 1896 paa Fevang i Sandeherred.

Gift $\frac{14}{11}$ 1856 i Sandeherred med *Hans Larsen*, der var født $\frac{27}{9}$ 1834 paa Kjær i Bamble, døbt $\frac{19}{10}$ 1834, og døde $\frac{13}{1}$ 1884 paa Fevang i Sandeherred, søn af *Lars Hansen* og *Christine Gundersdatter*.

Sammen med sin fader og en farbroder kom Hans Larsen fra Bamble til Sandeherred, hvor de i fællesskab købte eiendommen Bugaarden, som ved skiftet efter lensmand *Thor Aagesen Klavenes* først var udlagt dennes sønnesøn *Frederik Christian Thorvald Klaveness* til indløsning, se side 41 og 45. Ved sit ægteskab overtog Hans Larsen en del af denne gaard, afstod dog atter denne del til broderen, nedennævnte *Gunder Larsen*, og købte brugs nr. 3 i søndre Sem med en revideret matr.-skyld af 3 øre, men flyttede efter nogen tids forløb atter herfra til Fevang, hvor han boede til sin død „agtet og æret af sine sambygdinger for sin christelige og pletfrie vandel.“ Han var i en aarrække prestens medhjælper.

11. c. **Baltzine Dorothea Klaveness**, født $\frac{3}{2}$ 1837 paa Bjørnum.

Gift $\frac{21}{6}$ 1860 i Sandeherred med *Anders Mathiesen Mognæs*, der er født $\frac{21}{1}$ 1837 paa øvre Møgenes i Skjee annex til Stokke, søn af *Mathias Mikkelsen Møgenes* og *Gunhild Marie Pedersdatter Gallis* af Kodal annex

Efter uddannelse ved Jarlsberg og Laurviks amtsseminar i 1858 blev Anders Mathiesen ansat som lærer i Hedrum, fra 1863 i Sandeherred og fra 1866 i Stokke, hvor han virkede til 1900. Ved siden af sin lærergjerning har han drevet lidt skibsrederi og havt gaardsbrug, først paa Klaveness og fra 1866 paa øvre Møgenes i Skjee. I sidstnævnte gaard har han eiet brugs nr. 3 og 8 med en revideret matr.-skyld af henholdsvis 4 mk. 2 øre og 24 øre. Han har været adskillig benyttet i kommunens tjeneste.

11. d. **Inger Thorine Klaveness**, født $\frac{26}{9}$ 1839 paa Bjørnum, døde $\frac{21}{2}$ 1860 paa Bugaarden.

Gift $\frac{11}{3}$ 1859 i Sandeherred med *Gunder Larsen*, der er født $\frac{6}{11}$ 1837 paa Gjerstad i Bamble, døbt $\frac{3}{12}$ 1837, søn af *Lars Hansen* og *Christine Gundersdatter* og saaledes broder af den ovenfor anførte *Hans Larsen*.

Ved declaration af $\frac{9}{7}$, thinglyst $\frac{13}{10}$ 1846 bestemte *Thor Aagesen Klavenes*, at hans eiende gaard Bugaarden — matrikul nr. 42, løbe nr. 330 a, med ny skyld 5 daler 4 ort 6 sk. —

ved hans død skulde være hans børns [med undtagelse af hans ældste søn *Søren Christian Klavenes*¹⁾] odels- og aasædesgods, og som side 41 bemærket blev eiendommen paa skiftet efter ham ved lodseddel af $\frac{24}{10}$ 1856 udlagt hans sønnesøn *Frederik Christian Thorvald Klaveness* for 6 270 spd. Denne solgte Bugaarden allerede ved skjøde af $\frac{7}{3}$ 1857 for samme sum til skibsrheder *Hans Christian Grøn*²⁾, efterat gården ved skylddelingsforretning af $\frac{29}{8}$ 1856 var fradelt to brug [samt nogle hustomter].

Det ene af disse, løbe nr. 330 b. — nu gaard nr. 42, brugs nr. 4 af skyld 6 mk. 58 øre — solgte Grøn ved skjøde af $\frac{19}{3}$ 1857 til *Lars Hansen* fra Bamle for 3 500 spd., hvorefter denne ved skjøde af $\frac{27}{6}$ 1864 atter solgte bruget for samme sum til sin søn ovennævnte *Gunder Larsen*.

Det andet af de i 1856 fraskilte brug, løbe nr. 330 c. — nu gaard nr. 42 brugs nr. 5 af skyld 6 mk. 61 øre — blev solgt for 3 500 spd. til *Christopher Hansen* fra Bamle, en broder af nysnævnte *Lars Hansen*.

Den tilbageværende del af Bugaarden blev derefter sammenføjet med løbe nr. 328 c. og 329 g. „Mo“ samt løbe nr. 333 a. „Lunden“, og denne samlede eiendom blev ved skiftet efter *Hans Christian Grøn*, thinglyst $\frac{2}{6}$ 1882, udlagt svigersønnen *Ole Christian Hansen* for 32 000 kr.; den er nu opført som gaard nr. 42, brugs nr. 1, 2 og 3 med samlet skyld 5 mk. 86 øre.

Gunder Larsen driver fremdeles jordbrug paa sin eiendom Bugaarden og har en tid fungeret som prestens medhjælper.

11. e. **Thor Thorsen Klaveness**, født $\frac{13}{7}$ 1841 paa Bjørnum. Paa skiftet efter faderen fik han sig udlagt brugs nr. 3 i dennes eiendom Bjørnum for 3 302 spd. 60 sk., se videre herom side 68, og drev her jordbrug til 1886. Den $\frac{21}{12}$ dette aar gik han konkurs, og eiendommen blev af skifteretten ved skjøde af $\frac{22}{11}$ 1888 solgt for 14 100 kr. til *Anders* og *Hans Antonisen*. I 1889 flyttede Thor Klaveness til Tjødving, hvor han er sagarbejder og har været bosat først paa Gloppe og senere paa Skreppestad.

Gift 1ste gang $\frac{27}{3}$ 1862 i Sandeherred med *Anne Caroline Thoresen*, født $\frac{10}{10}$ 1836 paa Bjørnum, hvor hun døde $\frac{7}{9}$ 1876

1) *S. C. Klavenes* havde nemlig overtaget sin farfaders gaard Klaveness, se side 42.

2) Om slægten *Grøn* se tillæg i denne bog.

af blodstyrtning, datter af skibsfører og gaardbruger *Paul Thoresen* og *Karen Klavenes*, se side 50.

Gift 2den gang $23/12$ 1889 i Tjødling med *Birthe Helene Larsdatter*, født $1/5$ 1863 paa Vatager i Sandehæred, datter af gaardbruger paa Vatager *Lars Gulliksen* og *Anne Helene Andersdatter Torp*.

Af første ægteskab sex og af andet tre børn [12 a.—12. i.]:

12. a. **Thor Klaveness**, født $24/4$ 1864 paa Bjørnum, døde $21/7$ 1880 i New York; sjømand. Ugift.
  12. b. **Peter Klaveness**, født $14/12$ 1865 paa Bjørnum; jordbruger, f. t. paa Bjørnum. Ugift.
  12. c. **Carl Klaveness**, født $7/1$ 1868 paa Bjørnum; opholder sig hos en gaardbruger i Stokke. Ugift.
  12. d. **Ingvald Klaveness**, født $26/9$ 1870 paa Bjørnum, styrmand; ugift.
  12. e. **Karen Klaveness**, født $9/10$ 1872 paa Bjørnum, døde $3/12$ 1894 i Pensacola i tjeneste hos sjømandspræsten.
  12. f. **Thorvald Klaveness**, født $3/6$ 1875 paa Bjørnum, skomager i Tønsberg; ugift.
  12. g. **Ludvig Klaveness**, født $14/10$ 1890 paa Gloppe i Tjødling.
  12. h. **Thor Bernhard Klaveness**, født $19/4$ 1892 paa Gloppe.
  12. i. **Anna Helene Klaveness**, født $18/4$ 1895 paa Skreppestad i Tjødling.
11. f. **Olaus Klaveness**, født $7/10$ 1844 paa Bjørnum i Sandehæred. Gaardbruger.

Gift $13/4$ 1869 i Stokke med *Anne Severine Stensholt*, der er født $28/12$ 1846 paa Stensholt i Stokke og datter af gaardbruger *Anders Hansen* og *Birthe Marie Larsdatter Bøe* af Sandehæred.

I 1869 overtog Klaveness sin moders eiendom brugs nr. 1 i Bjørnum, hvorpaa han dog først fik skjøde udstedt 2. octbr., thinglyst 3. octbr. 1876 for 2 500 spd., og eier og bruger fremdeles denne gaard¹⁾. I 1899 tilflyttede han sin nylig indkjøbte eiendom Moe i Sandehæred, hvor han siden har været bosat.

¹⁾ Skylden for brugs nr. 1 er nu 10 mk. 30 øre, og 5 mk. 71 øre for brugs nr. 2, idet nogle smaaparceller er fradelt.

Som en mand med virksomhedstrang og mange interesser har Klaveness indehavt de forskjelligste offentlige og private hverv; i 17 aar har han saaledes fungeret som herredstyrets ordfører, i mange aar har han været forligelsescommissær og i perioden 1891—94 repræsenterede han amtet paa stortinget. Fra $\frac{1}{1}$ 1897 er han beskikket som herredskasserer. Sex børn [12. a.—12. f.]:

12. a. **Indiana Marie Klaveness**, født $\frac{26}{3}$ 1870 paa Bjørnum.

Gift $\frac{30}{5}$ 1890 i Sandeherred med *Søren Hansen*, der er født $\frac{2}{12}$ 1856 i Sandeherred, søn af *Hans Wilhelmsen* og *Birthe Catharine Sørensdatter Haugan*. Skibsfører, bosat paa Lasken i Sandeherred.

12. b. **Birthe Marie Klaveness**, født $\frac{9}{12}$ 1874 paa Bjørnum, ugift.

12. c. **Caroline Mathilde Klaveness** født $\frac{14}{9}$ 1876 paa Bjørnum.

Gift $\frac{3}{4}$ 1899 i Sandeherred med styrmand *Carl Wahlfrid Wahlqvist*, der er født $\frac{22}{5}$ 1873 i Stockholm, søn af detektiv *Anders Wahlqvist* og *Amanda Wilhelmina Wahlberg*. Bosatte paa Moe i Sandeherred.

12. d. **Thorvald Klaveness**, født $\frac{23}{9}$ 1878 paa Bjørnum; jordbruger paa faderens gaard Bjørnum.

12. e. **Anton Klaveness**, født $\frac{28}{8}$ 1880 paa Bjørnum; elektrisk montør i Christiania.

12. f. **Osvald Severin Klaveness**, født $\frac{23}{3}$ 1885 paa Bjørnum; handelsbetjent.

11. g. **Mikal Johan Klaveness**, født $\frac{17}{9}$ 1849 paa Bjørnum i Sandeherred. Gaardbruger.

Gift $\frac{11}{6}$ 1874 i Sandeherred med *Henrikke Nielsdatter Vatager*, der er født $\frac{13}{10}$ 1847 paa Vatager i Sandeherred, datter af gaardbruger *Niels Hansen* og *Anne Marie Hansdatter Klinestad*.

Klaveness gik i 1866 tilsjøs, blev skibsfører i 1875 og før til 1890. Senere har han drevet skibsrhederi ved siden af sit jordbrug paa eiendommen søndre Virrik i Sandeherred, den han købte for 19 900 kr. af *Andreas Thoresen* ved skjøde af $\frac{16}{10}$, thinglyst $\frac{20}{10}$ 1884. Eiendommen har gaards-nr. 123 brugs-nr. 1 og en skyld af 7 mk. 5 øre. Med mangesidig interesse for det praktiske og kommunale liv blev han snart en i herredet meget benyttet mand og har siden 1891 indehavt de forskjelligste kommunale og private tillidshverv; for tiden er han betroet ikke mindre end 10

saadanne, hvoraf her kan nævnes, at han er medlem af herredstyret fra 1896 og af sparebankens direktion fra 1892, forligelsescommisær fra 1899, prestens medhjælper og beskikket medlem af sjørretten. To børn [12. a.—12. b.]:

12. a. **Margrete Hulda Klaveness**, født $\frac{3}{11}$ 1876 i Sandefjord; fra 1900 assistent i Sandeherreds sparebank.

12. b. **Thor Klaveness**, født $\frac{19}{9}$ 1878, jordbruger paa faderens eiendom; ugift.

8. c. **Maren Thorsdatter Klavenes**, født $\frac{23}{10}$ 1746 paa Klaveness, levede ved skiftet efter faderen 1765, se side 22.
8. d. **Hans Thorsen Klavenes**, født $\frac{26}{10}$ 1749 paa Klaveness, havde her sit ophold hos broderen Aage Thorsen Klavenes, se side 31, og døde $\frac{15}{2}$ 1801; ugift.
8. e. **Anne Marie Thorsdatter Klavenes**, født $\frac{2}{2}$ 1752 paa Klaveness, levede ved skiftet efter faderen 1765, se side 22.
8. f. **Lars Thorsen Klavenes**, født $\frac{13}{10}$ 1754 paa Klaveness, hvor han døde $\frac{14}{11}$ 1779; ugift.
8. g. **Gjertrud Thorsdatter Klavenes**, født $\frac{22}{2}$ 1758 paa Klaveness, hvor hun døde $\frac{2}{3}$ 1758.
8. h. **Mari Thorsdatter Klavenes**, tvilling med foregaaende, født $\frac{23}{2}$ 1758 paa Klaveness, hvor hun døde $\frac{27}{2}$ 1758 dagen efter hjemmedaaben og blev begr. $\frac{1}{3}$ med moderen i kiste.
8. i. **Gjertrud Marie Thorsdatter Klavenes**, født $\frac{23}{8}$ 1760 paa Klaveness, blev confirmeret 1775.
8. j. **Idé Thorsdatter Klavenes**, født $\frac{23}{9}$ 1762 paa Klaveness, blev confirmeret 1777.
8. k. **en dødsfødt datter**, født $\frac{30}{10}$ 1764 paa Klaveness og begravet $\frac{4}{11}$ 1764 i Sandeherred.
7. b. **Ingeborg Aagesdatter Klavenes**, døbt $\frac{3}{12}$ 1724 i Sandeherred, hvor hun blev begravet $\frac{12}{12}$ 1725.
7. c. **Lars Aagesen Klavenes**, døbt $\frac{3}{8}$ 1727 i Sandeherred, se side 20, 21. Han var bosat først paa Huseby i 1740'aarene og flyttede derefter til nordre Marum, hvor han, frarøgnen et par aars ophold paa Klaveness omkring 1755, senere var bosat.

Gift $\frac{4}{4}$ 1748 i Sandeherred med *Kirsti Larsdatter*, med hvem han havde følgende børn: *Aage Larsen*, født $\frac{10}{8}$ 1749 paa

Huseby, *Abraham Larsen*, født $\frac{7}{9}$ 1752 paa nordre Marum, *Anne Larsdatter*, født $\frac{28}{7}$ 1755 paa Klaveness, *Mathias Larsen*, født $\frac{1}{11}$ 1758 paa nordre Marum og *Hans Larsen*, født $\frac{10}{1}$ 1762 paa nordre Marum.

Under $\frac{23}{3}$ 1751 tilskjødede Lars Klavenes som side 21 meddelt sin ældre broder *Thor Aagesen* sin arvepart paa $21\frac{3}{5}$ mk. smørs skyld i Klaveness, og hverken han eller hans børn blev senere knyttet til den gamle fædrenegaard, saa videre oplysninger om dem her vil være upaakrævede.

7. d. **Maren Aagesdatter Klavenes**, døbt $\frac{7}{11}$ 1730 i Sandehherred, blev her gift $\frac{14}{7}$ 1749 med *Lars Tønnesen Haug* af Tjømpø. Se forøvrigt side 20 og 21.

5. b. **Ole Aagesen Klavenes**, født 1666 paa Haugen i Hedrum, døde $\frac{14}{1}$ 1740 paa Klaveness. Gift 1ste gang omkr. 1698 med *Else Knutsdatter*, der blev begravet $\frac{13}{11}$ 1718 i Sandehherred. Gift 2den gang $\frac{13}{10}$ 1719 i Sandehherred med *Mette Helgesdatter Bjørnum*, der var født $\frac{29}{9}$ 1685, formentlig paa Bjørnum, og døde $\frac{1}{2}$ 1760 paa Klaveness uden at efterlade børn.

Som allerede udførlig meddelt paa side 12, 13 og 14 kom Ole Aagesen ved sine morforældres død i 1677 og 1680 i besiddelse af halvdelen i odelsgaarden Klaveness. Her anføres han ved folketællingen i 1701¹⁾ som en da 35 aar gammel og gift mand med en toaarig søn, og i 1711 staar han i matrikelen som eier af 2 bismærpd. 6 mk. smørs odelsgods i Klaveness og sammen med svogeren *Thor Hansen Klavenes* som leilænding paa den del af den fulde gaard, der tilhørte grev *Danneskjold*, Hillestad kirke og Sande prestebol, hvorom nærmere er meddelt paa side 14. Ifølge fogedregnskaberne for 1718 betalte han i dette aar 1 rdl. $40\frac{7}{8}$ sk. i krigsstyrskat for 1ste termin i henhold til forordningen af $\frac{19}{5}$ 1714 og for aaret 1719 3 rdl. 48 sk. i krigsstyr efter forordn. af $\frac{19}{12}$ 1718.

Ved den tid, 1719, eller iallefald ikke meget senere, har han imidlertid overladt odelsgodset til sin søn, men vedblev til sin død at bruge leilændingsgodset.

Efterat boet var registreret $\frac{24}{1}$ 1740, afholdtes der skifte i Ole Aagesens bo den $\frac{2}{6}$ s. a.²⁾ Saasom gaardsbruget allerede tidligere

¹⁾ Han sees ved denne tid at have havt en til soldat udskreven tjenestegut med 3 rdl. i halvaarlig løn.

²⁾ Retsprotokol nr. 1539, fol. 269, i Rigsarchivet.

var afstaaet, bestod hans efterladte eiendele i løvsøre, hvoraf nævnes „2 gamle smaa Sølskeer ungefer paa 4 Lod, som Enken var skjænket i Førstegave af hendes sal. Mand“, og det hele udbragtes til 83 rdl. 3 mk. 15 sk. Fradraget gjelden, der var paa 20 rdl. 3 mk. 20 sk., blev der tilbage 62 rdl. 3 mk. 19 sk., der fordeltes med en halvdel eller 31 rdl. 1 mk. og 21½ sk. til enken og 10 rdl. 1 mk. 23⅙ sk. til hvert af hans afdøde søns tre børn.

Ole Aagesen Klavenes havde i første ægteskab to børn: datteren *Gunhild Olsdatter Klavenes*, der blev gift med *Søren Thorsen Eskedal* i Hedrum, og sønnen [6]:

6. **Anders Olsen Klavenes**, født 1699 paa Klaveness, hvor han døde 4/7 1732, begravet 10/7 i Sandehherred.

Gift 30/10 1722 i Sandehherred med *Marie Christensdatter Lundebø*, som efter hans død indgik nyt ægteskab 3/11 1734 med *Mikkel Nielsen Himberg* af Sandehherred, der senere kaldte sig *M. N. Klavenes*¹⁾, se side 17. Som ovenfor nævnt overtog Anders Olsen omkring aar 1719 sin faders eiendom paa 2 bismærpd. 6 mk. smørs gods i „Klaveness med underliggende Galsrød“, idet han udløste sin søster Gunhild, og opføres i matrikelen for 1723 som eier og bruger af denne gaard samtidig med, at hans fætter *Aage Thorsen* besad den anden Klaveness' gaard, hvorom der nærmere er meddelt paa side 15 og 16.

Anders Olsen efterlod to børn, hvoraf det yngste: sønnen *Hans Andersen Klavenes*, døbt 20/4 1729, ingen senere tilknytning fik til den gamle fædrengaard, og derfor ikke nærmere skal omtales her²⁾; det andet var sønnen [7]:

7. **Ole Andersen Klavenes**, døbt 5/11 1724 i Sandehherred, hvor han døde 1/1 1758 paa Klaveness, som han eiede efter faderen.

Gift 27/3 1749 i Sandehherred med *Dorthe Christophersdatter*, der døde 21/5 1804 paa Klaveness, 83 aar gl., efter at have indgaaet nyt ægteskab den 26/6 1760 i Sandehherred med *Hans Olsen*.

Ole Andersen var den sidste af sin slekt, der besad den gamle odelsgaard, som efter ham kom over paa fremmed haand. Rigtignok havde han flere børn — Edel Olsdatter, født 15/5 1752, Anne Olsdatter [tvilling med en dødfødt søster], født

1) Med ham havde hun flere børn, saaledes *Anne Mikkelsdatter*, født 20/11 1741 og død 2/6 1761, *Birthe Mikkelsdatter*, nævnes som fadder 1754, og *Anders Mikkelsen*, der i 1760 var corporal.

2) *Hans Andersen Klavenes* blev gift 9/1 1761 i Sandehherred med *Else Helgesdatter* og havde flere børn døbte i Sandehherred.

$19/10$ 1754 og død $20/12$ s. a., og *Anders Olsen*, født $25/4$ 1756 —, men ingen af disse fik anledning til at efterfølge ham paa Klaveness, hvorimod gaarden gik over til hans hustrus anden ægtefælle, nævnte *Hans Olsen*, der ved folketællingen i 1801 anføres da at være 63 aar gl. og døde $6/1$ 1811 af tæring, „77 aar gl.“, paa Klaveness som føderaadsmand hos sin ældste søn *Ole Hansen Klavenes*. Om disse personer og gaardens senere skjebne se tillæg I i denne bog.

3. b. **Birgette Gundersdatter Klavenes**, født omkring 1620 paa Klaveness, levede endnu i 1677 paa Natvold i Sandeherred, hvor hun før 1647 var gift med gaardbruger *Anders Natvold*, der var død før 1664 paa Natvold, som han sees at have eiet allerede 1624. Som side 6, 8, 9 og 10 meddelt arvede hun efter forældrene $1/2$ bismærpd. smørs gods i Klaveness, men hendes ægtefælle pantsatte godset for laante 16 rdl. til hendes svoger *Ole Arnesen Klavenes* og indløste ikke senere pantet. Ved Titus Bülches folketælling af 1664 anføres Birgette Gundersdatter at eie hele Natvold med en skyld paa $1\frac{1}{2}$ pd. 3 mk. smør, og denne gaard overtog hendes søn *Paul Andersen Natvold*, der er nævnt side 7.
3. c. **Ingrid Gundersdatter Klavenes**, født i 1620-aarene paa Klaveness, levede endnu 1677 paa Lysestad i Sandeherred, hvor hun var gift før 1644 med *Søfren Iversen Lysestad*, der i 1664 var i en alder af 63 aar og gaardbruger paa Lysestad¹⁾, hvori han eiede $1/3$ -del af den samlede skyld paa 9 pd. smør. Ligesom sine søstre arvede Ingrid efter sine forældre $1/2$ bismærpd. smørs gods i Klaveness, men hendes mand pantsatte det til hendes svoger *Ole Arnesen Klavenes* og indløste det ikke senere, se side 6, 8, 9 og 10. Ved folketællingen i 1664 anføres deres tre sønner: *Iver Søfrensen* 29 aar gl. og soldat, *Oluf Søfrensen* 25 aar gl., og *Trygge Søfrensen* 23 aar gl.
3. d. . . . . **Gundersdatter Klavenes**, født i 1620'aarene paa Klaveness og død før 1672, var gift med *Oluf Jacobsen Torrestad*, der i 1664 var en mand paa 55 aar og fremdeles levede 1677 som gaardbruger paa øvre Torrestad i Sandeherred, der havde en skyld paa 4 pd. smør. Det gods paa $1/2$ bismærpd. smørs skyld i gaarden Klaveness, som hans hustru bragte ham, gik

¹⁾ I aaret 1600 nævnes *Søfren* paa Lysestad, i 1631 *Oluf Lysestad*, i 1645 *F'in Lysestad* med hustru og i 1664 *Hans Søfrensen Lysestad* 38 aar gl.

— hvad tilfældet var med hans øvrige svogeres lige dele i denne gaard — som uindløst pantegods over i *Ole Arnesen Klavenes'* eie, hvorom er meddelt side 6, 8, 9 og 10. Deres søn *Jacob Olufsen Torrestad* levede 1677, se side 9¹⁾.

3. e. . . . . **Gundersdatter Klavenes**, født i 1620'aarene paa Klaveness, var vistnok død før 1677 paa nedre Torrestad i Sandeherrred, hvor hun var gift før 1647 med *Svend Svendsen*, der i 1664 var 64 aar gl. og gaardbruger paa nedre Torrestad, hvori han fra før 1644 eiede $\frac{2}{3}$ af den samlede gaard paa 6 pd. smørs skyld²⁾. Hans hustrus odelsgoods paa $\frac{1}{2}$ bismærpd. smør i Klaveness gik paa samme maade som svogrenes over til *Ole Arnesen Klavenes*, se side 6, 8, 9 og 10. Deres søn *Gunder Svendsen* var i 1664 15 aar gl.
3. f. **Michel Gundersen Klavenes**, født maaske noget før 1620 paa Klaveness og død før forældrene og før 1664. Han har formentlig eiet en anpart af gaarden Vaggestad, hvori hans fader *Gunder paa Clavenes*, som side 6 anført, besad 6 mk. smør. I Vaggestad anføres nemlig i fogedregnskaberne enken *Berete Vaggestad* i 1645 med tre sønner og tre døtre at eie den halve gaard, og Michel Gundersen efterlod netop tre sønner og tre døtre, som i 1672 opgives at være: *Thor Michelsen* paa søndre Holme, *Hans Michelsen* paa Vaggestad, *Thord Michelsen* paa Aas, *Barbara*, *Gunne* og *Gro Michelsdøtre*. Disse sex søskende arvede efter sine farforældre tilsammen en broderlod paa 1 bismærpd. smør i Klaveness, som de ved skjøde af $\frac{1}{6}$ 1672 afhændede til sin fasters mand *Ingvor Thorsen Klavenes*, se side 9, i hvis eie den samlede gaard saaledes kom, og hvis slegt den — som i de foregaaende blade meddelt — fulgte i generationer, indtil den i det nittende aarhundrede gik over paa fremmede hænder og derefter stadig mere og mere opstykkedes.

¹⁾ I 1600 nævnes *Oluf* og *Paul* paa Torrestad, hvori sidstnævnte eier 1 lispd. smør i 1627 og ligesaa i 1631, da *Christopher* paa Torrestad samtidig eier 1 lispd. smør. I 1644 nævnes *Svend* og *Oluf* paa Torrestad, og i det følgende aar eies en halvpart af gaarden af *Torgeir* og *Oluf*, der begge var gifte, og den anden halvpart af *Svend* og *Gunder*.

²⁾ Den øvrige part paa $\frac{3}{8}$ brugtes i 1664 af *Jacob Gundersen*, da 30 aar gl.; se note 1.

Gaarden Klaveness.

Eiendomsforhold.

Af de i det foregaaende meddelte historiske oplysninger om gaarden Klaveness i Sandeherred vil det være bemærket, at denne gaard efter 1677 var delt i to brug, som uden nogensinde senere at forenes, fulgte to grene af den gamle slægt, indtil disse brug i det nittende aarhundrede blev opstykket i en hel række mindre og kom over paa fremmed haand.

Gaarden Klaveness med sine to brug havde tidligere matrikul-nr. 9 med løbe-nr. 463 og løbe-nr. 464 og har — efter matrikul-revisionen — gaards-nr. 9 med nu ialt 37 brugs-numere.

Løbe-nr. 463 med urevideret skyld 6 daler 1 ort 1 skilling fulgte den i det foregaaende side 14 til 74 omhandlede egentlige Klaveness'-slægt og forblev samlet som ét brug indtil 1851. Panteregistret for Laurvik sorenskriveri giver saaledes for dette løbe-nr.s vedkommende alle ønskelige oplysninger om, naar og hvorledes det senere efterhaanden er bleven opstykket i 13 brug: **matr.-nr. 9, brugs-nr. 1 til og med brugs-nr. 13** [anført nedenfor under **A.**].

Løbe-nr. 464, der fulgte den side 74 til 76 omhandlede gren af Klaveness'-slægten, begyndte derimod at blive opstykket allerede sidst i det attende aarhundrede, og panteregisteret gaar ikke saa langt tilbage, at det for dette løbe-nr.s vedkommende kan give fyldestgørende oplysninger om, naar og hvorledes de første udskillelser har foregaaet. Ialt er dette løbe-nr. bleven opstykket i 24 brug: **matr.-nr. 9, brugs-nr. 14 til og med brugs-nr. 37** [anført nedenfor under **B.**], idet der dog til flere af disse brugs-numere tid efter anden synes sammenføiet en del smaaparceller, udskilte fra gaarde i nabolaget, hvorved den ureviderede skyld for disse brug tilsammen udgjør 6 daler 4 ort 17 skilling.

I det følgende gengives alt, hvad panteregisteret for Laurvik sorenskriveri indeholder vedkommende gaarden Klaveness, **idet brugene anføres i rækkefølge efter deres brugs-numere.** Ved hvert brug

tilføjes derhos dets tidligere løbe-nr. samt henvisning til det brug, hvorfra det maatte være udskilt.

A. Klaveness, tidligere matr.-nr. 9 løbe-nr. 463 af urevideret skyld 6 dl. 1 ort 1 sk.; gaards-nr. 9 brugs-nr. 1.

I. Auktionsskjøde dat. 3. decbr., thingl. 4 decbr. 1850 til enke-madame *Bredine Klavenes* herpaa for 3255 spd. Se side 44.

II. Skyldsætningsforretning afholdt 21 juli, thingl. 10 novbr. 1851, hvorved en anpart heraf, kaldet „Dippelen“, fradeles og skyldsættes for 2 ort 14 sk. [brugs-nr. 2]. Se side 44. Som følge af denne fraskillelse fik løbe-nr. 463 nu:

Løbe-nr. 463 a. **Brugs-nr. 1:** Klavenes, af urevid. skyld 5 dl. 3 ort 11 sk.

III. Skjøde dat. 26 novbr., thingl. 7 decbr. 1852 fra *Bredine Klavenes* til *Frederik Andersen Berge, Lars Andersen Møgenæs* og *Anders Nielsen Anholt* herpaa for 2000 spd. Se side 44.

IV. Skyldsætningsforretning afholdt 28 septbr., thingl. 7 novbr. 1853, hvorved dette brug deles i 3 dele mellem eierne, saaledes at:

Frederik Andersen faar en skyld af 1 dl. 4 ort 12 sk. [brugs-nr. 1].

Anders N. Anholt faar en skyld af 1 dl. 4 ort 12 sk. [brugs-nr. 4].

Lars A. Møgenæs faar en skyld af 1 dl. 4 ort 11 sk. [brugs-nr. 5].

Brugs-nr. 1 faar saaledes nu en urevid. skyld af 1 dl. 4 ort 12 sk. Se side 45.

V. Skyldsætningsforretning afholdt 24 octbr., thingl. 8 novbr. 1860, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 4 ort 18 sk. [brugs-nr. 8].

Brugs-nr. 1 faar saaledes nu en urevid. skyld af 4 ort 18 sk.

VI. Skyldsætningsforretning afhjemlet og thingl. 3 novbr. 1876, hvorved en anpart heraf, nemlig en urevid. skyld af 2 sk., samt en anpart af brugs-nr. 8 fradeles og skyldsættes for 4 sk. [brugs-nr. 12].

Brugs-nr. 1 faar saaledes nu en urevid. skyld af 4 ort 16 sk.

VII. Skyldsætningsforretning afhjemlet og thingl. 3 novbr. 1876, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 12 sk. [brugs-nr. 13].

Brugs-nr. 1 faar saaledes nu en urevid. skyld af 4 ort 4 sk. — eller revideret skyld af 2 mark 29 øre.

VIII. Auktionsskjøde dat. og thingl. 21 aug. 1882 til *Edvard Michelsen* herpaa for 3430 kr.

Løbe-nr. 463 b. **Brugs-nr. 2:** „Dipløn“ af urevid. skyld 2 ort 14 sk. Se brugs-nr. 1 under II.

- I. Skjøde dat. 8 novbr., thingl. 10 novbr. 1851 fra *Bredine Klavenes* til *Hans Christophersen*¹⁾ herpaa for 425 spd. Se side 44.
- II. Skyldsætningsforretning afholdt 2 novbr., thingl. 12 novbr. 1857, hvorved dette brug deles i 2 lige dele: brugs-nr. 2 og brugs-nr. 3, hvert med urevid. skyld 1 ort 7 sk. eller revid. skyld 61 øre.
- III. Auktions-skjøde dat. 2 septbr., thingl. 12 novbr. 1857 til *Hans Martin Christophersen*¹⁾ paa dette brugs-nr. 2 for 300 spd.
- IV. Skjøde dat. og thingl. 14 juni 1901 fra *Johannes M. Christophersen* til *Mathias Olsen Hvidsten* herpaa for 2600 kr.

Løbe-nr. 463 c. **Brugs-nr. 3:** Klaveness, af urevid. skyld 1 ort 7 sk., revid. skyld 83 øre. Se brugs-nr. 2 under II.

- I. Auktions-skjøde dat. 20 aug. og 2 septbr., thingl. 12 novbr. 1857 fra *Hans Christophersen* til *Antoni Andersen* herpaa for 255 spd.
- II. Skjøde dat. 30 novbr. 1896, thingl. 17 febr. 1897 fra *Antoni Andersens* eneste og myndige arving til *Johan Johnsen Bø* herpaa for 2800 kr.
- III. Skyldsætningsforretning afholdt og thingl. 14 juni 1901, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 3 øre [brugs-nr. 37].
Brugs-nr. 3 reduceres saaledes til en revid. skyld af 80 øre.

Løbe-nr. 463 d. **Brugs-nr. 4:** Klaveness, af urevid. skyld 1 dl. 4 ort 12 sk. Se brugs-nr. 1 under IV.

- I. Skjøde dat. 26 novbr., thingl. 7 decbr. 1852 fra enkemadame *Bredine Klavenes* til *Frederik Andersen Berge*, *Lars Andersen Møgenæs*, og *Anders Nielsen Anholt*, hvoraf *Anders Nielsen Anholt* er tillagt dette brugs-nr. 4.
- II. Skyldsætningsforretning afholdt 29 septbr., thingl. 16 novbr. 1859, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 14 sk. [brugs-nr. 6].
Brugs-nr. 4 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1dl. 3 ort 22 sk.
- III. Skjøde dat. 14 juni, thingl. 26 juli 1862 fra *Anders Nielsen* til *Hans Christian Nielsen Sem* paa dette brugs-nr. 4 for 900 spd.

¹⁾ *Hans Christophersen*, formentlig søn af *Christopher Olsen Klavenes* [se side 83] og *Helvig Larsdatter Sem*, der blev gilte i Sandehæred ^{16/1}, 1813, havde med sin hustru *Maren Andrea Tobiasdatter* flere børn, hvoraf *Hans Martin Christophersen* var født ^{20/1}, 1844.

IV. Skyldsætningsforretning afholdt 1 novbr., thingl. 7 novbr. 1867, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 1 sk. [brugsnr. 9].

Brugs-nr. 4 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 dl. 3 ort 21 sk.

V. Skyldsætningsforretning afholdt 26 aug., thingl. 6 novbr. 1873, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 13 sk. [brugsnr. 10].

Brugs-nr. 4 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 dl. 3 ort 8 sk. eller revid. skyld af 3 mk. 73 øre.

Løbe-nr. 463 e. **Brugs-nr. 5:** Klaveness, af urevid. skyld 1 dl. 4 ort 11 sk. Se brugsnr. 1 under IV.

I. Skjøde dat. 20 aug. 1856, thingl. 15 jan. 1857 fra *Lars Andersen Møgenæs* til *Johannes Jacobsen* herpaa for 666 spd. 80 sk.

II. Skyldsætningsforretning afholdt 1 aug., thingl. 7 aug. 1860, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 1 ort 17 sk. [brugsnr. 7].

Brugs-nr. 5 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 dl. 2 ort 18 sk.

III. Auktionsskjøde dat. 2 marts, thingl. 25 mai 1867 til *Anders Mathiesen Møgenæs* herpaa for 1012 spd.

IV. Skjøde dat. 2 marts, thingl. 25 mai 1867 fra *Anders Mathiesen* til *Thor Christian Aagesen*, herpaa for 1600 spd.

V. Skyldsætningsforretning afholdt 26 aug., thingl. 6 novbr. 1873, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 12 sk. [brugsnr. 11].

Brugs-nr. 5 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 dl. 2 ort 6 sk. eller revid. skyld 3 mk. 61 sk.

Løbe-nr. 463 f. **Brugs-nr. 6:** Klaveness, af urevid. skyld 14 sk., revid. skyld 58 øre. Se brugsnr. 4 under II.

I. Skjøde dat. 30 septbr., thingl. 10 novbr. 1859 fra *Anders Nielsen Anholt* til *Lars Frederiksen Klavenes* [*Skjelbred*]¹⁾ herpaa for 300 spd.

¹⁾ Matros *Lars Frederiksen* og hustru *Maren Helgesdatter* havde flere børn til daaben i Sandeherred i 1850'aarene.

II. Skjøde dat. 25 septbr., thingl. 7 octbr. 1895 fra *Lars Frederiksen* til *Frederik Larsen* herpaa og paa brugs-nr. 23 for 3600 kr.

Løbe-nr. 463 g. **Brugs-nr. 7:** Klaveness, af urevid. skyld 1 ort 17 sk., revid. skyld 71 øre. Se brugs-nr. 5 under II.

I. Skjøde dat. 29 juli, thingl. 7 aug. 1860 fra *Johannes Jacobsen* til *Jacob Andersen* herpaa for 250 spd.

II. Skjøde dat. 15 jan., thingl. 21 jan. 1884 fra *Jacob Andersen* til sønnen *Anders Jacobsen* herpaa, paa matr.-nr. 161 løbe-nr. 460 c [Skjelbred] og paa matr.-nr. 161 løbe-nr. 460 d. [Skjelbred] for tilsammen 9000 kr.

III. Skjøde thingl. 7 aug. 1893 fra *Anders Jacobsen* til *Lars Andersen* herpaa.

Løbe-nr. 463 h. **Brugs-nr. 8:** Klaveness, af urevid. skyld 4 ort 18 sk. Se brugs-nr. 1 under V.

I. Skjøde dat. 22 jan., thingl. 9 april 1861 fra *Frederik Andersen Berge* med samtykke af *Anders Nielsen Anholt* og *Johannes Jacobsen* til *Anders Ditmandsen* herpaa for 530 spd.

II. Skjøde dat. 5 april, thingl. 6 april 1869 fra *Anders Ditmandsen* til *Gullik Iversen* herpaa for 600 spd.

III. Skjøde dat. 16 septbr., thingl. 21 septbr. 1872 fra *Gullik Iversen* til *Ole Larsen* herpaa for 600 spd.

IV. Skyldsætningsforretning afhjemlet og thingl. 3 novbr. 1876, hvorved en anpart heraf med skyld 2 sk. og en anpart af brugs-nr. 1 fradeles og skyldsættes for tilsammen 4 sk. [brugs-nr. 12].

Brugs-nr. 8 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 4 ort 16 sk., revid. skyld 2 mk. 38 øre.

V. Skjøde dat. 27 novbr., thingl. 7 decbr. 1897 fra *Ole Larsen* til *Niels Bernhard Iversen* herpaa for 5400 kr.

Løbe-nr. 463 i. **Brugs-nr. 9:** Klaveness, af urevid. skyld 1 sk., revid. skyld 2 øre. Se brugs-nr. 4 under IV. Intet dokument anmerket.

Løbe-nr. 463 k. **Brugs-nr. 10:** Klaveness, af urevid. skyld 13 sk., revid. skyld 24 øre. Se brugs-nr. 4 under V.

I. Skjøde dat. 15 septbr., thingl. 25 septbr. 1880 fra *Hans Christian Nielsen Sem* til *Mathias Hansen* herpaa for 480 kr.

Løbe-nr. 463 l. **Brugs-nr. 11:** Klaveness, af urevid. skyld 12 sk., revid. skyld 24 øre. Se brugs-nr. 5 under II.

I. Skjøde dat. 15 septbr., thingl. 25 septbr. 1880 fra *Thor Christian Aagesen* til *Mathias Hansen* herpaa for 480 kr.

Løbe-nr. 463 m. **Brugs-nr. 12:** Klaveness, af urevid. skyld 4 sk., revid. skyld 9 øre. Se brugs-nr. 1 under VI.

I. Skjøde dat. 11 oktbr., thingl. 23 octbr. 1880 fra *Frederik Andersen* og *Ole Larsen* til *Benjamin Samuelsen* for 200 kr.

Løbe-nr. 463 n. **Brugs-nr. 13:** Klaveness, af urevid. skyld 12 sk., revid. skyld 28 øre. Se brugs-nr. 1 under VII.

I. Skjøde dat. 15 septbr., thingl. 25 septbr. 1880 fra *Frederik Andersen* til *Mathias Hansen* herpaa for 480 kr.

B. Klaveness, tidligere matr.-nr. 9 løbe-nr. 464 a., 464 b. af urevideret skyld 1 dl. 2 ort, **gaards-nr. 9 brugs-nr. 14.**

Som i indledningen side 78 bemærket, gaar panteregisteret ikke saa langt tilbage, at deraf kan hentes fyldestgørende oplysninger om, hvorledes de første udstykninger af dette oprindelige løbe-nr. 464 har foregaaet.

I. Skjøde dat. 27 mai, thingl. 24 juni 1790 fra *Hans Olsen* til *Ole Hansen* paa 1 bismærpd. 3 mk. smør for 630 rdl.¹⁾

II. Kontrakt dat. og thingl. 24 juni 1790 mellem *Ole Hansen* og *Lars Thorsen* paa den ene side og *Hans Olsen* og hustru paa den anden side om ophold og brugen af et engstykke, Medfidt kaldet.¹⁾

III. Deleforretning afholdt 26 april 1774, thingl. 25 febr. 1797, hvorved gaarden Klaveness' jord og skog deles mellem opsiderne. Se side 29.

¹⁾ *Hans Olsen Klavenes*, der som side 76 anført kom i besiddelse af dette brug i Klaveness efter sin hustrus første mand *Ole Andersen Klavenes*, efterlod to børn:

1. *Ole Hansen Klavenes*, der døde ^{20/}1840, 82 aar gl. paa Klaveness, var gift med *Marthe Gulliksdatter*, født ^{30/12}1764 og datter af gaardbruger *Gullik Hansen Moe* og *Kirsti Torgiersdatter*. De havde børnene *Hans Olsen*, *Kirsti Olsdatter*, *Christopher Olsen*, *Hans Olsen d. y.* og *Anders Olsen* der i 1801 var henholdsvis 17, 15, 10, 6 og 2 aar gamle. *Christopher Olsen* er formentlig den samme som den paa side 80 i noten anførte af dette navn. [forts. næste side.]

- IV. Skjøde dat. 29 juni, thingl. 3 juli 1811 fra *Ole Hansen* til *Christopher Olsen* paa $3\frac{1}{4}$ mk. smørs skyld for 1600 rdl. [særskilt opført som løbe-nr. 465 a, senere sammenføiet med løbe-nr. 466 i og 464 d til brugs-nr. 17].
- V. Skjøde dat. 27 april 1813, thingl. 6 april 1814 fra *Ole Hansen*, *Christopher Olsen* og *Lars Thorsen* [Trevland] til general *Staffeldt* paa et jordstykke for 3000 rdl. [brugs-nr. 15].
- VI. Skjøde dat. 19 juli, thingl. 1 novbr. 1815 fra *Ole Hansen* til *Hans Olsen Freberg* paa $\frac{1}{4}$ i pladsen Skjelbergrydningen for 50 rdl. [opført som løbe-nr. 468 b, senere sammenføiet med løbe-nr. 466 c til brugs-nr. 23].
- VII. Skjøde dat. 17 juli, thingl. 3 aug. 1819 fra *Ole Hansen* til *Hans Olsen* paa $5\frac{3}{4}$ mk. smør for 300 spd.
- VIII. Skjøde dat. 17 juli, thingl. 3 aug. 1819 fra *Ole Hansen* til *Mathias Olsen Svindalen* paa den umyndige *Ole Mathiesens* vegne paa $5\frac{3}{8}$ mk. smør for 300 spd.
- IX. Skjøde dat. 25 marts, thingl. 10 april 1822 fra *Ole Hansen* til *Thor Jansen Trolsaas*¹⁾ paa hans $5\frac{3}{8}$ mk. smør for 350 spd.
- X. Skjøde dat. 13 april, thingl. 7 mai 1822 fra *Mathias Olsen Svindalen* paa sin umyndige søn *Ole Mathiesens* vegne til *Anders Olsen* paa $5\frac{3}{4}$ mk. smør.
- XI. Skjøde dat. 17 marts 1832, thingl. 1 febr. 1833 fra *Thor Jansen Trolsaas* til *Jacob Andersen Hemholmen* paa et lidet jordstykke af hans eiende $5\frac{3}{8}$ mk. smør til en hustomt for 8 spd.
- XII. Skyldsætningsforretning afholdt 29 aug., thingl. 11 septbr. 1839,

2. *Inger Johanne Hansdatter Klavenes*, født $\frac{10}{1}$ 1767 og død $\frac{10}{1}$ 1829 paa Klaveness, blev gift med *Lars Thorsen Trevland*, der i 1801 anføres 40 aar gl. og saaledes formentlig er den søn af *Thor Larsen* paa Mellem-Marum og hustru *Birthe Halvorsdatter*, der var født $\frac{14}{3}$ 1761 i Sandeherred. Efter *Lars Thorsen* holdtes skifte $\frac{9}{1}$ 1834 og efter hustruen $\frac{7}{2}$ 1829.

Ved folketællingen i 1801 kunde *Ole Hansens* og *Lars Thorsens* familier ikke møde til tælling, da de var indkaldte til forligelsescommissionen. De blev først senere indført paa listerne, og gaarden Klaveness er derfor bleven opført paa to steder i disse.

1) Efter *Thor Jansen Trolsaas* [kaldes ogsaa *T. J. Hjertnes*] holdtes skifte $\frac{21}{3}$ 1843. Med hustruen *Anne Marie Hansdatter* efterlod han to døtre: 1. *Helene Thorsdatter*, der blev gift $\frac{2}{1}$ 1829 med *Peter Larsen Moe*, født $\frac{22}{6}$ 1805 og søn af *Lars Larsen Moe* og *Dorthe Pedersdatter*, og 2. *Inger Margrete Thorsdatter*, gift $\frac{29}{3}$ 1822 med *Anders Olsen Klavenes*, der var født $\frac{17}{12}$ 1798 og søn af den i noten side 83 nævnte *Ole Hansen Klavenes*.

hvorved et jordstykke, søndre Rydningen kaldet, fradeles og skyldsættes for 14 sk. [brugs-nr. 17]. Se under IV.

- XIII. Skjøde dat. 2 mai, thingl. 9 mai 1843 fra *Thor Jansens* enke til svigersønnen *Anders Olsen*¹⁾ paa 2 ort 22 sk. for 200 spd.
- XIV. Skyldsætningsforretning afholdt 28 mai, thingl. 12 juni 1844, hvorved halvparten af pladsen Tætterydningen fradeles, skyldsættes for 7 sk. [løbe-nr. 464 g] og sammenføies med løbe-nr. 466 b til brugs-nr. 19. Se brugs-nr. 19 under III og brugs-nr. 20 under III.
- XV. Skjøde dat. 19 febr., thingl. 13 april 1855 fra *Anders Olsen*¹⁾ til *Hans Eriksen Hynne* herpaa for 2000 spd.
- XVI. Skyldsætningsforretning afholdt 2 novbr., thingl. 12 novbr. 1857, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 2 sk., løbe-nr. 464 d og 464 e [brugs-nr. 16].
- XVII. Auktionsskjøde dat. 11 jan., thingl. 7 decbr. 1865 til *Abraham Pedersen Sem* herpaa for 1055 spd.
- XIIX. Skjøde dat. 12 april, thingl. 23 mai 1874 fra *Abraham Pedersen* til *Niels Engebretsen Hem* paa dette brugs-nr. 14, der nu faar en urevid. skyld af 1 dl. 1 ort 1 sk.
- XIX. Skjøde dat. 3 octbr. 1885, thingl. 6 decbr. 1887 fra *Niels Engebretsens* enke og myndige arvinger til sønnen og broderen *Johan Severin Nielsen* for 4500 kr.
- XX. Skyldsætningsforretning afholdt 9 juni, thingl. 5 juli 1886, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 1 ort [brugs-nr. 33].

Løbe-nr. 464 c, 465 b, 467, 468 a. **Brugs-nr. 15:** Bakken under Klaveness af urevideret skyld 2 ort 22 sk. Se brugs-nr. 14 under V; jfr. brugs-nr. 17 under II.

- I. Skjøde dat. 27 april 1813, thingl. 6 april 1814 fra *Ole Hansen, Christopher Olsen* og *Lars Thorsen*²⁾ til general *Staffeldt* paa et jordstykke for 3000 rdl.
- II. Skjøde dat. 14 octbr., thingl. 5 novbr. 1819 fra general *Staffeldts* enke til *Thor Klavenes* paa 8 mk. smørs skyld. Se side 31.
- III. Skjøde dat. 26 marts, thingl. 1 juli 1824 fra *Thor Klavenes* til *Johannes Larsen*³⁾ herpaa for 150 spd.

¹⁾ Se noten side 84.

²⁾ Se side 84 noten til side 83.

³⁾ *Johannes Larsen*, født omkring 1791, blev gift ^{24/11} 1823 med *Ellen Marie Olsdatter Ødegaarden*, født omkring 1795.

- IV. Auktionsskjøde thingl. 20 marts 1875 til *Olaus Gjertsen [Ormestad]* herpaa for 450 spd.
- V. Skjøde dat. 9 febr., thingl. 5 marts 1888 fra *Olaus Gjertsens* ðnke til *Ole Christiansen* herpaa for 2400 kr.
- VI. Skylddeling afholdt 2 novbr., thingl. 5 decbr. 1898, hvorved et til *Paul Hansen* solgt jordstykke fradeles og skyldsættes for 8 øre [brugs-nr. 35].
- VII. Skylddeling afholdt 2 novbr., thingl. 5 decbr. 1898, hvorved en til *Johannes Martin Johannesen* solgt parcel fradeles og skyldsættes for 12 øre [brugs-nr. 36].
- Brugs-nr. 15 er saaledes reduceret til en revid. skyld af 1 mk. 12 sk.

Løbe-nr. 464 d, 464 e. **Brugs-nr. 16:** Klaveness, af urevid. skyld 2 sk., revid. skyld 8 øre. Se brugs-nr. 14 under IV, XII og XVI.

- I. Skjøde dat. 2 juni, thingl. 12 novbr. 1857 fra *Hans Eriksen* til *Tolf Olsen* herpaa for 10 spd.
- II. Skjøde dat. 16 decbr. 1875, thingl. 8 febr. 1876 fra *Tolf Olsen* til *Anders Christian Larsen* herpaa for 50 spd.
- III. Skjøde dat. 7 aug. 1893 fra *A. C. Larsens* enke til *Lars Andersen* herpaa og paa brugs-nr. 32 samt paa gaards-nr. 159 [Bø] brugs-nr. 12 og 13 for tilsammen 4800 kr.

Løbe-nr. 464 d. **Brugs-nr. 17:** Klaveness, af urevid. skyld 14 sk. Se henvisninger under foreg. brug.

- I. Auktionsskjøde dat. 3 novbr. 1856, thingl. 6 mai 1857 til *Hans Eriksen* herpaa og paa løbe-nr. 465 a for 2550 spd. — Paa løbe-nr. 465 a med oprindelig urevid. skyld 1 dl. 2 ort 1 sk. havde *Hans Eriksen* faaet skjøde dat. 3 novbr. 1851, thingl. 6 mai 1857 fra *Christopher Olsen*¹⁾, der atter havde faaet skjøde herpaa thingl. 3 novbr. 1811.
- II. Auktionsskjøde dat. og thingl. 18 febr. 1865 til *Peder Andersen Rimstad* herpaa og paa løbe-nr. 465 a og 465 b for 1800 spd.

Dette brugs-nr. 17 samt løbe-nr. 465 a og 466 i er sammenføiet til ét brug og opføres som:

Løbe-nr. 464 d, 465 a, 466 i. Brugs-nr. 17: Klaveness, af urevid. skyld 1 dl. 2 ort 9 sk. Se brugs-nr. 14 under IV og XII.

¹⁾ Se noten side 83.

III. Skylddeling afholdt 1 mai, thingl. 5 mai 1884, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 2 sk. [brugs-nr. 18].

Brugs-nr. 17 reduceres saaledes til en urevideret skyld af 1 dl. 2 ort 7 sk.

IV. Skjøde dat. 14 april, thingl. 15 april 1887 fra *Peder Andersen* til *H. C. Sørensen* for 7500 kr.

V. Skylddeling afholdt 2 jan., thingl. 9 jan. 1888, hvorved en parcel fradeles og skyldsættes for 9 sk. [brugs-nr. 34].

Brugs-nr. 17 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 dl. 1 ort 22 sk., revid. skyld 3 mk. 12 øre.

VI. Skifteskjøde dat. 9 decbr., thingl. 10 decbr. 1895 til *Ole Chr. Iversen* herpaa for 6000 kr.

Løbe-nr. 464 f, 465 d, 466 p. **Brugs-nr. 18:** Klaveness, af urevid. skyld 2 sk., revid. skyld 5 øre. Se brugs-nr. 17 under III.

I. Skifteskjøde dat. og thingl. 6 decbr. 1887 til *Lars Haraldsen*¹⁾ herpaa for 280 kr.

Løbe-nr. 466 b. **Brugs-nr. 19:** Tætterydningen under Klaveness, af urevid. skyld 8 sk. Se brugs-nr. 14 under XIV samt brugs-nr. 22 under IV.

I. Skjøde dat. 1 marts, thingl. 15 marts 1825 fra *Lars Thorsen*²⁾ til *Frederik Larsen* paa et jordstykke, Tætterydningen kaldet.

II. Skjøde dat. 11 mai, thingl. 1 septbr. 1825 fra *Frederik Larsen* til *Johan Johansen Kjelman* for 100 spd.

III. Skjøde dat. 25 mai, thingl. 1 juni 1836 fra *Johan Kjelman* til *Anders Torgersen* for 100 spd.

Dette brug er derpaa sammenføjet med 7 sk. skyld, udgaet fra brugs-nr. 14 under løbe-nr. 464 g, saaledes at eiendommen opføres som:

Løbe-nr. 464 g, 466 b. Brugs-nr. 19: af urevid. skyld 15 sk., revid. skyld 71 øre. Se brugs-nr. 14 under XIV.

IV. Skjøde dat. 10 jan., thingl. 12 juni 1844 fra *Anders Olsen* til *Anders Torgersen* paa 7 sk.s skyld.

V. Skjøde dat. 19 novbr. 1855, thingl. 16 april 1857 fra skifte-

¹⁾ *Lars Haraldsen* havde i søgteskab med *Karen Anne Jakobsdatter* børn til daaben i 1870'aarene.

²⁾ Jfr. side 84 noten til side 83.

forvalteren i *Hans Christophersens* hustrus bo¹⁾ til *Henrik Johannesen Bugaarden* herpaa for 420 spd.

VI. Skjøde dat. 18 marts, thingl. 16 april 1857 fra *Henrik Johannesen* til *Anders Christian Hansen* herpaa for 500 spd.

Løbe-nr. 465 b. **Brugs-nr. 20:** Klaveness, af urevideret skyld 1 ort 4 sk. Se brugs-nr. 17 under III.

I. Skylddelingsforretning afholdt 26 aug., thingl. 6 novbr. 1873, hvorved en anpart heraf er fradelt og skyldsat for 2 sk. [brugs-nr. 21]. Brugs-nr. 20 reduceres saaledes til urevid. skyld 1 ort 2 sk.

II. Auktionsskjøde dat. og thingl. 18 febr. 1865 til *Peder Andersen* herpaa og paa løbe-nr. 465 a og 464 a for 1800 spd.

III. Mageskifteskjøde dat. 15 septbr., thingl. 25 septbr. 1880, hvorved *Peder Andersen* til *Mathias Hansen* mageskifter denne eiendom for 1200 kr.

Denne eiendom er derefter sammenføjet med løbe-nr. 466 g, — hvis urevid. skyld var 1 ort 9 sk., og som ved auktionsskjøde dat. og thingl. 7 septbr. 1880 er tilhjemlet *Mathias Hansen* — opføres saaledes som:

Løbe-nr. 465 b, 466 g. Brugs-nr. 20 med revid. skyld 1 mk. 33 øre. Jfr. brugs-nr. 14 under XIV.

Løbe-nr. 465 c. **Brugs-nr. 21:** Klaveness, af urevid. skyld 2 sk., revid. skyld 5 øre. Se under foreg. brug.

Tilhører *Thor Kristian Aagesen*. Intet dokument anmerket.

Løbe-nr. 466 a. **Brugs-nr. 22:** Klaveness, af urevid. skyld 2 dl. 4 ort 7 sk. Se brugs-nr. 14 under VI samt brugs-nr. 19 under I.

I. Skjøde dat. 21 april, thingl. 24 juni 1790 fra *Hans Olsen* til *Lars Thorsen Trevland*²⁾ paa 1 bismersp. 3 mk. smørs skyld for 680 rdl.

II. Kontrakt og deleforretning som ved brugs-nr. 14 under II og III.

III. Skjøde dat. 1 juni, thingl. 1 octbr. 1812 fra *Lars Thorsen* til *Helge Reiersen*³⁾ paa 2 mk. smørs skyld for 480 rdl. [opført som løbe-nr. 468 b, der senere er sammenføjet med løbe-nr. 466 c til brugs-nr. 23].

¹⁾ Se noten side 80.

²⁾ Se side 84 noten til side 83.

³⁾ Smlg. side 90 og noten side 92.

- IV. Skjøde dat. 1 marts, thingl. 15 marts 1825 fra *Lars Thorsen* til *Frederik Larsen*¹⁾ paa et jordstykke, Tætterydningen kaldet, „skyldsat for 1 mk.“ [brugs-nr. 19].
- V. Skjøde dat. 16 marts, thingl. 4 april 1826 fra *Lars Thorsen* til *Ole Larsen* paa hans eiende 20 mk. smør for 600 spd.
- VI. Skyldsætningsforretning thingl. 9 marts 1852, hvorved brugs-nr. 23 for en del er udgaaet herfra.
- VII. Lodsæddel dat. og thingl. 5 marts 1857 paa skifte efter *Ole Larsen*, hvorved dette brug er udlagt stervbøsønnerne *Lars Kristian Olsen* og *Ole Olsen* til eiendom for 3500 spd.
- VIII. Skyldsætningsforretning afholdt 8 novbr., thingl. 10 novbr. 1859, hvorved denne gaard deles mellem *Lars Kristian Olsen* og *Ole Olsen* saaledes, at den første faar en skyld af 1 dl. 1 ort 21 sk. og den sidste 1 dl. 1 ort 20 sk. [løbe-nr. 466 d, se nedenfor].
Brugs-nr. 22 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 dl. 1 ort 21 sk.
- IX. Skyldsætningsforretning afholdt 20 aug., thingl. 4 septbr. 1860, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 2 ort 13 sk. [brugs-nr. 25].
Brugs-nr. 22 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 4 ort 8 sk. og sammenføies med løbe-nr. 466 d. af urevid. skyld 1 dl. 1 ort 20 sk. til ét brug:
Løbe-nr. 466 a, 466 d. Brugs-nr. 22, med urevid. skyld 2 dl. 1 ort 4 sk.
- X. Delings- og skyldsætningsforretning afholdt 8 og 9 mai, thingl. 8 juli 1862, hvorved eiendommen deles i 3 dele, hvoraf 2 dele udskilles med hver en urevideret skyld af 2 ort 19 sk. [se brugs-nr. 26] og *den 3die del opføres her som:*
- Løbe-nr. 466 a, 466 d. **Brugs-nr. 22** med urevid. skyld 1 dl. 14 sk.
- XI. Lodsæddel dat. 11 decbr., thingl. 20 decbr. 1879 paa skiftet efter gaardbruger *Anders Knutsens* hustru, hvorved denne eiendom er udlagt enkemanden for 6000 kr.
- XII. Auktionsskjøde dat. og thingl. 7 septbr. 1880 til *Anders Knutsen* herpaa for 4200 kr.

¹⁾ Jfr. noten side 81.

- XIII. Skyldsætningsforretning afholdt 21 decbr. 1883, thingl. 21 jan. 1884, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 8 sk. samt gives løbe-nr. 466 d, brugs-nr. 24. Tilbage bliver saaledes:
 Løbe-nr. 466 a, brugs-nr. 22 med urevid. skyld 1 dl. 6 sk.
- XIV. Auktionsskjøde thingl. 15 septbr. 1890 til *Martin Johansen Rismyr* herpaa, paa brugs-nr. 24 og paa brugs-nr. 30 for 4900 kr.

Løbe-nr. 466 c. **Brugs-nr. 23:** Klaveness, af urevid. skyld 14 sk. Se foreg. brug under III og VI, brugs-nr. 14 under VI samt brugs-nr. 22 under VI.

- I. Skjøde dat. 24 marts, thingl. 16 april 1852 fra *Ole Larsen* til *Lars Frederiksen Skjælbred*¹⁾ herpaa for 90 spd.

Dette løbe-nr. og løbe-nr. 468 b af skyld 13 sk. sammenføies til ét brug.

For løbe-nr. 468 b hidsættes fra før sammenføiningen: dets urevid. skyld 1 dl. 7 sk. og anførte dokumenter:

- a. Skjøde thingl. 1 octbr. 1812 til *Helge Reiersen*²⁾ paa $\frac{1}{2}$ -parten.
- b. Skjøde dat. 2 mai, thingl. 1 septbr. 1826 fra *Hans Olsen* til *Helge Reiersen* paa $\frac{1}{2}$ -parten for 100 spd.
- c. Skjøde dat. 24 marts, thingl. 16 april 1852 fra *Helge Reiersens* enke til *Lars Frederiksen* for 100 spd.
- d. Skyldsætningsforretning afholdt og thingl. 5 marts 1857, hvorved pladsen Bakken fradeles og skyldsættes for 18 sk. [brugs-nr. 31].

Efter sammenføiningen opføres disse løbe-nr. som:

Løbe-nr. 466 c, 468 b, brugs-nr. 23 med urevid. skyld 1 ort 3 sk., revid. skyld 78 øre.

- II. Skjøde dat. 26 septbr., thingl. 7 octbr. 1895 fra *Lars Frederiksen* til *Frederik Larsen* herpaa og paa brugs-nr. 6 for 3600 kr.

Løbe-nr. 466 d. **Brugs-nr. 24:** Klaveness, af urevid. skyld 8 sk., revid. skyld 16 øre. Se brugs-nr. 22 under XIII og XIV.

- I. Auktionsskjøde thingl. 15 septbr. 1890 til *Martin Johansen Rismyr* herpaa m. m. for tils. 4900 kr.
- II. Skjøde dat. 6 jan., thingl. 7 jan. 1897 fra *Martin Johansen* til *Mathias Jacobsen* herpaa for 800 kr.

¹⁾ Smlg. noten side 81.

²⁾ Se side 88 note 3 og jfr. noten side 92.

Løbe-nr. 476 e, **Brugs-nr. 25**: Klaveness, af urevid. skyld 2 ort 13 sk., revid. skyld 2 mk. 46 øre. Se brugs-nr. 22 under IX.

I. Skjøde dat. 27 aug., thingl. 4 septbr. 1860 fra *Lars Kristian Olsen* til *Abraham Iversen Asbjørnrød* herpaa for 800 spd.

II. Skjøde dat. 14 novbr., thingl. 16 novbr. 1897 fra *Abraham Iversens* bo til *Henrik Helgesen* for 6900 kr.

Løbe-nr. 466 h. **Brugs-nr. 26**: Klaveness, af urevid. skyld 2 ort 19 sk. Se brugs-nr. 22 under X.

I. Skyldsætningsforretning afholdt 1 novbr., thingl. 8 novbr. 1867, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 5 sk. [brugs-nr. 27].

II. Skyldsætningsforretning afholdt 26 aug., thingl. 6 novbr. 1873, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 2 sk. [brugs-nr. 29].

III. Skyldsætningsforretning afholdt og thingl. 3 novbr. 1876, hvorved en anpart heraf fradeles og skyldsættes for 1 ort 6 sk. [brugs-nr. 30].

Brugs-nr. 26 reduceres saaledes til en urevid. skyld af 1 ort 6 sk., revid. skyld 64 øre.

IV. Auktionsskjøde dat. og thingl. 7 septbr. 1880 til *Anders Nielsen* paa dette brug med skyld 2 ort 19 sk. for 2100 kr.

V. Skjøde dat. 24 april, thingl. 3 mai 1900 fra *Anders Nielsen* til *Sigvard Svendsen* herpaa for 3000 kr.

VI. Skjøde dat. 1 marts, thingl. 2 marts 1901 fra *Sigvard Svendsen* til *Emil Andersen Nygaard* herpaa for 3000 kr.

Løbe-nr. 466 k. **Brugs-nr. 27**: Klaveness, af urevid. skyld 5 sk., revid. skyld 11 øre. Se foreg. brug under I.

I. Skjøde dat. 7 decbr., thingl. 8 decbr. 1899 fra *Anders Nielsen* til *Amalie Sørensen* herpaa for 200 kr.

Løbe-nr. 466 l. **Brugs-nr. 28**: Klaveness, af urevid. skyld 12 sk., revid. skyld 27 øre.

Ved skylddelingsforretning afholdt 4 mai, thingl. 7 novbr. 1872 blev dette brug udskilt fra løbe-nr 466 g., der nu er sammenføiet med løbe-nr. 465 b. til brugs-nr. 20. Løbe-nr. 466 g. er ikke opført med særskilt brugs-nr., saaledes at brugs-nr. 28 maa betegnes som udgaet fra brugs-nr. 20.

I. Auktionsskjøde dat. og thingl. 7 septbr. 1880 til *Mathias Hansen* herpaa m. m. for 2100 kr.

II. Skjøde dat. 2 mai, thingl. 4 mai 1882 fra *Mathias Hansen* til *Lars Haraldsen* herpaa for 600 kr.

Løbe-nr. 466 m. **Brugs-nr. 29**: Klaveness, af urevid. skyld 2 sk., revid. skyld 5 øre. Se brugs-nr. 26 under II.

Tilhører *Thor Kristian Aagesen*. Ingen dokumenter anmerket.

Løbe-nr. 466 o. **Brugs-nr. 30**: Klaveness, af urevid. skyld 1 ort 6 sk., revid. skyld 66 øre. Se brugs-nr. 26 under III.

I. Skjøde dat. 6 septbr., thingl. 7 septbr. 1880 fra *Anders Nielsen* til *Anders Knutsen Sem* herpaa for 800 kr.

II. Auktionsskjøde thingl. 15 septbr. 1890 til *Martin Johansen Rismyr* herpaa m. m. for 4900 kr.

Løbe-nr. 468 c. **Brugs-nr. 31**: Klaveness [Bakken], af urevid. skyld 18 sk., revid. skyld 28 øre. Se brugs-nr. 23 under I. d.

I. Skjøde dat. 13 marts, thingl. 16 april 1857 fra *Ole Larsen Klavenes'* bo til *Ole Torgersen* herpaa for 400 spd.

II. Auktionsskjøde dat. 29 juli, thingl. 4 aug. 1859 til *Olaus Gjertsen Ormestad* herpaa for 330 spd.

III. Skjøde dat. 7 april, thingl. 7 mai 1883 fra *Olaus Gjertsens* enke til *Paul Hansen Klaveness* herpaa for 940 kr.

Løbe-nr. 469. **Brugs-nr. 32**: Galsrød under Klaveness¹⁾, af urevid. skyld 1 ort 20 sk., revid. skyld 1 mk.

Det er utvilsomt dette brug, der omhandles under brugs-nr. 22 V.

I 1849 og 1851 udskiltes 2 parceller, som imidlertid senere atter blev sammenføiet med hovedbruget.

I. Skjøde dat. 3 juni, thingl. 8 juni 1857 fra *Hans Eriksen Hymne* til *Anders Kristian Larsen* herpaa

II. Skjøde thingl. 7 aug. 1893 fra *Anders Hansen* som gift med *Anders Kr. Larsens* enke til *Lars Andersen* herpaa for 4800 kr.

Løbe-nr. 464 g. **Brugs-nr. 33**: Klaveness [Haugberg], af urevid. skyld 1 ort, revid. skyld 57 øre. Se brugs-nr. 14 under XX.

I. Skjøde thingl. 17 septbr. 1888 fra *Niels Engebretsens* arvinger til *Niels Hartvig Abrahamsen* herpaa for 1600 kr.

¹⁾ Paa Galsrød boede i 1801 *Barbara Reiersdatter*, der da var 48 aar gl. og enke efter andet ægteskab, med sine to sønner *Ole* og *Hans*, henholdsvis 17 og 11 aar gamle.

II. Skjøde dat. og thingl. 2 aug. 1897 fra *Niels Hartwig Abrahamsen* til *Jacob Allum* herpaa for 2240 kr.

Løbe-nr. 464 h, 465 l, 466 q. **Brugs-nr. 34**: Klaveness, af urevid. skyld 9 sk., revid. skyld 17 øre. Se brugs-nr. 17 under V og brugs-nr. 22 under XIV.

I. Skjøde dat. 27 febr., thingl. 2 marts 1896 fra *H C. Sørensen* til *Martin Benjaminsen* herpaa for 280 kr.

Brugs-nr. 35: Bakken under Klaveness [Fjeldly], af revid. skyld 8 øre. Se brugs-nr. 15 under VI. Ingen dokumenter anmerket.

Brugs-nr. 36: Bakken under Klaveness [Berge], af revid. skyld 12 øre. Se brugs-nr. 15 under VII.

I. Skjøde dat. 12 juli, thingl. 14 juli 1901 fra *Ole Kristiansen* til *Mathias Olsen Hvidsten* herpaa for 200 kr.

Brugs-nr. 37: Klaveness [Bjerkelund], af revid. skyld 3 øre. Se brugs-nr. 3 under III.

I. Skjøde dat. 1 juli, thingl. 2 juli 1901 fra *Johan Johansen Bø* til *Mathias Olsen Hvidsten* herpaa for 200 kr.

Tillæg 2.

Slegten Heidemark,

nogle genealogiske oplysninger til side 42.

1. **Ole Christian Heidemark**, „en borgers søn¹⁾ og født i Norge“ i mai 1710, døde $\frac{8}{9}$ 1773 paa Hjertnes i Sandeherred; blev $\frac{26}{8}$ 1744 fændrik i 2det Smaalenske inf-reg., forsattes $\frac{29}{8}$ 1745 til østre Jarlsbergske kompani, blev $\frac{13}{8}$ 1747 premierløitn. ved vestre Jarls-

¹⁾ Han har formentlig tilhørt de saakaldte Frederikshaldske Heidemark'er. *Christen Henriksen Heidemark*, „en Bohuslening“, der først var bosat i Uddevalla og deltog i Gyldeløvefeiden, blev borgermester i Frederikshald $\frac{1}{8}$ 1680 og havde i aarene 1686—90 200 rdl. aarlig pension for sine for-tjenester under krigen. Han tog afsked i 1703, men levede endnu i 1710, da han var 71 aar gl. I 1677 agtede han at gifte sig med *Maren Pedersdatter*, enke efter *Bo Danielsen* i Frederikshald. Bernt Moe har en del om ham i sit personalhist. tidsskrift I s. 210 og nævner hans hustru *Karen Sophie v. Dochen*, med hvem han havde 8 børn. Borgermester-embedet gik i arv i hans familie.

bergske comp., forsattes $13/4$ 1756 i lige egenskab til østre Laurvigske comp., fik $13/2$ 1760 infantericapteins karakter i 2det Smaalenske inf.-reg. og blev $6/1$ 1762 capteinløitn. ved søndre Jarlsbergske comp. [livcomp.]. I regimentchefen, general *Romelings* conduiteliste af $24/3$ 1764 gives der ham følgende skudemaal: „Tømmelig høi, Maadelig Anseelse. Gift med en Borgers Datter. Har 8 Børn. Ingen Videnskaber. God Opførsel, dog ingen synderlig Education. Flittig og bekvem til Tienesten. Omhyggelig og villig til at forrette, hvad hannem paaligger.“

Gift som sergeant $9/10$ 1737 i Borre med *Jacobæa Hvidt*, der var døbt $8/11$ 1715 i Borre og døde $3/7$ 1791 i Sandefjord; datter af skibsrheder *Ole Hvidt [Hvid]*, der døde $1/6$ 1735, 64 aar gl. i Borre. — Ved skiftet efter Heidemark $14/6$ 1774 [Retsprotokol nr. 5364 fol. 354] levede foruden fem døtre¹⁾ kun én søn:

2. **Frederik Christian Heidemark**, født $31/10$ og døbt $7/11$ 1751 i Lardal og død $16/5$ 1809 af brystsvaghed i Christiania, begr. $30/5$ i Laurvik kirkes kjelder. Han blev $4/3$ 1773 secondløitn. i 2det Smaalenske inf.-reg., avancerede $30/1$ 1777 til premierløitn. s.steds og blev $30/1$ 1789 captein i 2den Akerssh. brig. I 1801 boede han som major paa Skjeggestad i Ramnes.

Gift $22/3$ 1774 i Lardal²⁾ med *Antonette Wright*, døbt $1/12$ 1758 i Styrvold annex til Lardal og død $1/3$ 1838 i Hedrum, datter af gaardbruger *Andreas Christian Wright* til Gaaserød, der døde $26/2$ 1797, 75 aar gl., og *Johanne Pedersdatter Lindset*.

I „Christiania Intelligentsedler“ nr. 53 for 1809 læses følgende „gravskrift“ over major Heidemark, forfattede af „W“ — o: utvilsomt hans svigersøn presten *Johan Anton Wright* til Hedrum:

¹⁾ Disse døtre var: *Annè Sophie Heidemark*, døbt $18/6$ 1741 i Borre og ugift i 1774, *Henrikke Heidemark*, døbt $22/6$ 1743 i Borre og gift med skovrider *Christian Schrøder* i Sandeherred, *Johanne Catharine Heidemark*, døbt $24/6$ 1749 i Lardal og ugift i 1774, *Andrea Birgitte Heidemark*, død $4/6$ 1793, 39 aar gl. i Christianssand og gift $12/6$ 1790 i Glemminge med købmand *Jens Sanne* i Chr.sand, samt *Ingeborg Marie Heidemark*, der i 1801 var 35 aar gl. og gift med købmand *Iver Jolivet* i Tønsberg.

Hans øvrige børn døde unge og ugifte undtagen datteren *Engel Marie Heidemark*, døbt $2/3$ 1747 i Borre, der døde $30/6$ 1771 i Sandefjord uden at efterlade børn i ægteskab med *Ole Grønberg*.

²⁾ En „*ungkarl Friederich Christiansen Hedemark*“ blev gift $21/6$ 1774 i Arendal [by] med jomfru *Marie Louise Jacobsdatter Dampe*, der blev begr. $8/6$ 1774, 30 aar gl., s.steds; deres dødfødte datter blev begr. $20/6$ 1774.

„O venlige Grav, i din Skygge boer Fred,
Din tause Indvaaner af Sorger ei veed.

I Graven

Er Hvile for den trætte Vandrør,
Paa hiin Side Graven

Er Frihed og Løn for ædle Sjæle;
Træt af Livets Møie, sorge- og vaandefuld
Segnede i Graven

Major Fredrik Christian von Heidemark

Født den 31te October 1750 [!]

Død den 16de Mai 1809;

Hans Livets troe Ledsagerinde var

Antonette Heidemark, født Wright.

Gift med hende den 22de Marts 1777

Avlede de tilsammen 19 Børn, 8 Sønner og 11 Piger,
13 endnu levende Børn, hvoraf kun 2de forsørgede Døttre,
Og blande de vemodigste Taarer med en kjær dybtsørgende Moders.
Husets Støtte faldt, en knudret Vei med Torne ligger aaben.

Hvo kan tælle de Taarer, som her flyde?

Kun den der vil og kan engang aftørre dem,

Selv Alfaderen!

O venlige Grav i din Skygge boer Fred,
Der Fader, Mand og Ven af Sorger ei veed.

Nu hviler Han — til Trods for Misundelsen

Rolig i Graven.

Han kjæmpede under haard Smerte som Menneske,

Men seirede i Døden som en Christen.

Fred og Velsignelse med hans Støv.

W.“

Af major Heidemarks 19 børn [pr. $13\frac{1}{2}$ 1797 var 12 ilive] overlevede
der ham som i gravskriften anført 13, følgende 8 sønner og 11 døtre:

3. a. **Johanne Christine Marie Heidemark**, døbt $17\frac{1}{1}$ 1778 i Lardal
og død $6\frac{1}{3}$ 1813 i Hedrum, hvor gift $10\frac{1}{2}$ 1803 med sin mor-
broder sogneprest *hr. Johan Anton Wright*, født $16\frac{1}{7}$ 1763 paa Gaa-
serød i Lardal og død $4\frac{1}{10}$ 1833 i Hedrum; skifte i Retsprotokol
nr. 5371 fol. 409. Han blev gift anden gang $29\frac{1}{12}$ 1816 med
Regine Catharine Rosenberg, der døde $5\frac{1}{3}$ 1852.
3. b. **Olea Jacobæa Heidemark**, født $20\frac{1}{10}$ 1779 i Andebo og død
 $1\frac{1}{8}$ 1857 paa Brathagen ved Laurvik, gift $23\frac{1}{9}$ 1806 i Ramnes
med løjtn. *Nicolay Lohmann v. Ely*, døbt $2\frac{1}{3}$ 1772 i Høiland og
død $22\frac{1}{10}$ 1808 i Christianssand [?] som captein; søn af captein,
senere toldinspektør *Ernst David v. Ely og Guria Megeland*.
3. c. **Ole Heidemark**, døbt $5\frac{1}{10}$ 1781 i Andebo; var corporal og elev af
krigsskolen, da faderen $4\frac{1}{3}$ 1797 fik tilladelse til at tage ham

ud af skolen, fordi han med sin store barneflokk ikke længer havde raad til at holde ham der. Han fik gaa tilsjøs og slog sig kort efter ned i Amerika.

3. d. **Andrea Georgine Heidemark**, døbt $31/1$ 1784 i Andebo, døde $21/12$ 1843 ugift i Sandefjord.
3. e. **Engel Marie Heidemark**, født $10/4$ 1785 i Andebo, død $23/9$ 1868 i Laurvik, blev gift $18/4$ 1810 i Christianssand med løjtn., senere postmester i Sandefjord *Christian Ludvig Thestrup*, født $18/4$ 1780 i Roskilde og død $11/7$ 1860 i Laurvik; søn af sogneprest til Arendal hr. *Hans Christian Thestrup* og *Charlotte Juliane Harboe*²⁾.
3. f. **Karen Christine Petrine Heidemark**, født 1786 i Ramnes¹⁾, blev gift med copist *Anders Torgersen*, født $16/3$, døbt $23/2$ 1794 i Hurum og søn af *Torger Madsen Ugstad* og *Anne Larsdatter Svensrud*, der blev viede $27/11$ 1791 i Hurum.
Han blev gift anden gang $11/8$ 1871 i Gamle Aker i Christiania med sin første hustrus broderdatter *Johanne Marie Antonette Heidemark*, født 1820 i Laurvik og bosat i Oslo hospital i Christiania, datter af efternævnte *Realf Christian Wright Heidemark*.
3. g. **Realf Christian Wright Heidemark**, døbt $26/8$ 1788 i Hedrum og død $28/2$ 1861 i Laurvik; skibsfører, senere undertoldbetjent. Gift 1ste gang $7/8$ 1817 i Chr.sand med sin cousine *Andrea Jacobæa Sanne*, født $26/5$ 1793 s.steds og død $9/11$ 1840 i Tønsberg; hendes forældre er anført side 94 note 1. Gift 2den gang $27/7$ 1843 i Sandefjord med sin søsterdatter *Antonette Mathilde Thestrup*, født $26/11$ 1815 paa Henriksholm ved Rungsted og død $17/2$ 1893 i Laurvik, datter af ovenn. *Christian Ludvig Thestrup* og *Engel Marie Heidemark*. En datter er anført ovenfor [under 3. f.]²⁾.
3. h. **Johanne Bredine Rebekka Heidemark**, døbt $15/2$ 1790 i Hedrum, se side 42.
3. i. **Elsø Juliane Heidemark**, døbt $23/2$ 1791 i Andebo, blev gift med *Johan Peter Wennroth* [navnet findes ogsaa skrevet *Wennrod* og *Wernrath*], en tid bosat i Kjøbenhavn.
3. j. **Antonette Fredrikke Heidemark**, døbt $15/4$ 1792 i Andebo, døde ugift $26/8$ 1874 i Sandefjord.

¹⁾ Kirkebogen er defect for aarene 1786 og 1787.

²⁾ Se S. H. Finne-Grønn: Arendals Geistlighed.

3. k. **Knud Oppen Heidemark**, døbt $\frac{2}{6}$ 1793 i Andebo, døde $\frac{30}{10}$ 1877 i Sandefjord, skibsfører og senere rheder. Gift 1831 med sin cousine og søsterdatter *Karen Petra Wright*, født $\frac{17}{9}$ 1813 i Hedrum og død $\frac{30}{4}$ 1885 i Sandefjord; datter af ovenn. sogneprest *hr. Johan Anton Wright* og *Johanne Christine Marie Heidemark*.
3. l. **Andreas Christian Heidemark**, døbt $\frac{27}{12}$ 1797 i Andebo, døde $\frac{13}{9}$ 1832 som ugift søjmand paa reise til Frankrige.
3. m. **Ingeborg Marie Birgitte Heidemark**, født $\frac{27}{8}$ 1801 i Ramnes, døde ugift $\frac{13}{5}$ 1821 hos sin morbroder, presten *hr. Anders Wright* til Sparbo [født $\frac{19}{2}$ 1761 i Lardal].

Tillæg 3.

Laurvik-slegten Grøn,

genealogiske oplysninger til side 24, 34, 40, 45 og 59.

I „Sandefjord og Omegns Næringsliv i gammel og ny Tid“, forlagt af A. M. Hanche, meddeler cand. theol. S. A. Sørensen, at Laurvik-slegten Grøn's stamforældre „indkom til Norge fra en gaard Grøndal i Bohuslen, da Danmark maatte afstaa dette landskab til Sverige“, og deres descendents „slog sig ned i Kjærringvik, i Laurvik og i Sandefjord“. ¹⁾

De maa saaledes være kommet til Norge paa 1660'tallet, og, *ifald denne tradition holder stik*, maa den fra Grøndal indvandrede stamfader for slegten have baaret navnet **Anders Grøn** og er rimeligvis indkommet til Laurvik. Dennes søn:

1. a. **Erik Andersen Grøn** var født omkring aaret 1675 og døde $\frac{2}{4}$ 1749 paa gaarden Langeby i Sandehierred, hvor han blev begravet $\frac{8}{4}$ 1749, 74 aar gl. Ved skjøde af $\frac{5}{9}$ 1737 købte han en halvdel

¹⁾ I Sandehierred [Sandefjord] sees:

Niels Andersen Grøn gift $\frac{25}{10}$ 1732 med *Ingeborg Nielsdatter Smith*; deres „barn“ døde 1733 strax efter fødselen, datteren *Birthe Marie*, født 1737, døde 1740.

*Niels Andersen Grøn*s enke *Margrete Hansdatter* døde $\frac{17}{6}$ 1773, 70 aar gl. *Anders Nielsen Grøn* blev gift $\frac{13}{6}$ 1732 med *Sidsel Marie Anthonidatter*, og deres søn *Peder* fødtes 1736.

En skibsrheder *Anders Christiansen Grøn* og hustru *Anne Catharine Tribler* havde en søn *Carl* født $\frac{8}{6}$ 1828.

i Langeby, hvor han senere var bosat, og hvor hans hustru *Anne Hansdatter* døde $2\frac{1}{3}$ 1749, begr. $2\frac{1}{3}$, 64 aar gl. Skifte efter begge ægtefæller holdtes $2\frac{2}{5}$ 1749 [Retsprotokol nr. 5363 fol. 311], og ved dette levede følgende børn [2. a.—2. f.]:

2. a. **Hans Eriksen Grøn**, den ældre, bosat som skibsfører i Kjærringvik i Tjødning.

Gift 1ste gang $2\frac{3}{4}$ 1740 i Tjødning med *Karen Olsdatter*, datter af *Ole Jakobsen* paa øvre Klaastad, efter hvem skifte $\frac{6}{2}$ 1743 i Retsprotokol nr. 5363 fol. 19, og hustru *Anne Tjøstelsdatter*. Skifte efter *Karen* holdtes $\frac{1}{10}$ 1741.

Gift 2den gang med *Anne Dorothea Evensdatter*, begr. $2\frac{3}{2}$ 1748, 28 aar gl. i Tjødning; skifte $\frac{16}{4}$ 1748 i Retsprotokol nr. 5363 fol. 285.

Gift 3die gang $\frac{3}{4}$ 1749 i Stokke med *Andrea Johanne Wolf*, begr. $\frac{2}{7}$ 1754, 38 aar gl., skifte $\frac{17}{1}$ 1755 i Retsprotokol nr. 1540 fol. 150; datter af *Michel Wolf* og *Johanne Colstrup* i Stokke.

Gift 4de gang $\frac{17}{6}$ 1755 i Tjødning med *Eveline Christensdatter*. Hans børn, alle fødte i Tjødning, var [3. a.—3. k.]:

3. a. **Anders Grøn**, døbt $\frac{2}{7}$ 1741 og begr. $\frac{16}{11}$ 1743.

3. b. **Lars Grøn**, døbt $\frac{11}{11}$ 1742, levede 1748.

3. c. **Hans Grøn**, døbt $\frac{4}{8}$ 1744¹⁾, levede som skibsfører og en tid som lods i Laurvik [1801].

Gift 1ste gang med *Antonette Pedersdatter*, skifte $\frac{29}{3}$ 1770 i Retsprotokol nr. 1583 fol. 51.

Gift 2den gang med *Pernille Nielsdatter*, 48 aar i 1801, skifte paa Thorstrand $\frac{13}{10}$ 1809 i Retsprotokol nr. 5418 fol. 554 og nr. 5417 fol. 1109. Hun var antagelig en datter af hans farbroder *Niels Eriksen Grøn*. Hans børn var [4. a.—4. f.]:

4. a. **Antoni Grøn**, født 1769, druknede som ugift matros i 1789.

4. b. **Hans Eilert Grøn**, født omkr. 1781, lods i Frederiksværn 1829. Gift s.steds $\frac{9}{10}$ 1804 med *Birthe Marie Gulliksdatter*. En søn **Hans Grøn** født $\frac{13}{10}$ 1807.

4. c. **Dorthe Sophie Grøn**, født omkr. 1783. Gift med skibstømmermand *Peder Nielsen* i Risør.

4. d. **Anna Pernille Grøn**, født $\frac{8}{8}$ 1786, bosat i Tønsberg 1809.

¹⁾ Han er i Tjødning kirkebog ved daaben formentlig feilagtig anført ved navnet *Anders*.

4. e. **Antonette Augusta Grøn**, født omkr. 1788, ugift 1809.
4. f. **Andrea Grøn**, født $\frac{2}{6}$ 1792, gift $\frac{25}{11}$ 1828 i Sandehæred med skomagere *Johannes Tribler*.
3. d. **Jens Hansen Grøn**, døbt $\frac{13}{2}$ 1746 i Tjødning, skibsfører i Laurvik 1801 og gift med *Elisabeth Marie Olsdatter*, der var 46 aar gl. i 1801. Deres børn [4. a.—4. k.]:
4. a. **Ole Jensen Grøn**, født omkr. 1775 — formentlig den af dette navn, der i Porsgrund med *Bolette Magdalene Berger* havde sønnen **Ole Grøn** døbt $\frac{29}{1}$ 1812.
4. b. **Anne Dorothea Grøn**, født omkr. 1777. } levede
4. c. **Marie Magdalene Grøn**, født omkr. 1780. } i Laurvik 1801.
4. d. **Johanne Catharine Grøn**, født omkr. 1782.
4. e. **Hans Christian Grøn**, født $\frac{5}{3}$ 1785 og begr. $\frac{22}{4}$ 1785.
4. f. **Helle Andrea Grøn**, født $\frac{7}{8}$ 1786. } levede
4. g. **Maren Bolette Grøn**, døbt $\frac{18}{10}$ 1788. } i Laurvik 1801.
4. h. **Risse Grøn**, født $\frac{1}{11}$ 1791.
4. i. **Hans Christian Grøn**, 10 aar i 1801, forliste som skibsfører; skifte $\frac{9}{12}$ 1829 i Laurvik.
4. j. **Louise Elisabeth Grøn**, født $\frac{17}{9}$ 1795, døde 1867 i Laurvik.
4. k. **Jens Eilert Grøn**, født $\frac{21}{6}$ 1798, døde $\frac{11}{4}$ 1803.
3. e. **Jan Hansen Grøn**, døbt $\frac{25}{2}$ 1747 i Tjødning, hvor begr. $\frac{26}{12}$ 1772; matros.
3. f. **Anne Dorothea Grøn**, døbt $\frac{15}{3}$ 1750 i Tjødning, hvor gift med hattemager *Mathias Andersen Schjøth* i Tønsberg.
3. g. **Johanne Marie Grøn**, døbt $\frac{15}{11}$ 1752 i Tjødning, døde som barn.
3. h. **Dorthe Sophie Grøn**, døbt $\frac{23}{6}$ 1754 i Tjødning, overlevede moderen.
3. i. **Andrea Grøn**, døbt $\frac{22}{10}$ 1758 i Tjødning.
3. j. **Erik Hansen Grøn**, døbt $\frac{7}{12}$ 1760 i Tjødning, bosatte sig i Kjærringvik, hvor skifte efter ham holdtes $\frac{21}{8}$ 1833, Retsprotokol nr. 5371 side 5. Gift $\frac{16}{1}$ 1801 i Laurvik med *Mette Christine Jensdatter*. Overlevende børn [4. a.—4. c.]:
4. a. **Edeline Grøn**
4. b. **Karen Anne Grøn**
4. c. **Ellen Andrea Grøn** } arvede hver 50 spd. 36 sk.
 efter sin fader.
3. k. **Lars Hansen Grøn**, døbt $\frac{6}{1}$ 1763 i Tjødning, hvor han bosatte sig i Kjærringvik, tog sammen med broderen **Erik Grøn** sine forældre i føderaad i 1785.

2. b. **Niels Eriksen Grøn**, var myndig og bosat som skibsfører i Kjæringvik i 1749, bosatte sig ved denne tid paa Langestrand ved Laurvik og var her lodsoldermand [1783]. Han var gift 2 gange¹⁾. Hans hustru *Pernille Mathiasdatter*, der var død før 1754 efterladende sønnerne *Mathias* og *Erik*, var søster af *Peder Mathiasen* i Staværn, efter hvem skifte holdtes 1754, Retsprotokol nr. 1540 fol. 142. Børn [3. a.—3. g.]:²⁾

3. a. **Carl Grøn**, døbt $\frac{2}{4}$ 1743 i Tjødling, begr. $\frac{2}{8}$ 1743.

3. b. **Erik Grøn**, døbt $\frac{3}{9}$ 1744 s.steds og begr. $\frac{6}{9}$ 1744.

3. c. **Mathæa Grøn**, døbt $\frac{20}{2}$ 1746 i Tjødling.

3. d. [?] **Johannes Nielsen Grøn**³⁾, „fætter af Erik Hansen Grøn i Sandefjord“ [se 3. b. nedenfor], angives 57 aar gl. i 1801 og 73 aar gl. ved sin død $\frac{10}{11}$ 1816 paa Lunden under Bugaarden i Sandeherred, hvor han begyndte som „fisker og vertshusmand“ og senere var skibsrheder. Skifte $\frac{11}{11}$ 1816 i Retsprotokol nr. 5374 fol. 113 og nr. 5364 fol. 521, 545.

Gift 1ste gang $\frac{2}{12}$ 1768 i Tjømø med *Anne Marie Olsdatter*, døbt $\frac{29}{7}$ 1743 i Tjømø og død $\frac{29}{7}$ 1789 i Sandefjord, datter af *Ole Hansen* paa Eiene og *Kirsti Hansdatter*. Skifte 1789 i Retsprotokol nr. 1583 fol. 395.

Gift 2den gang $\frac{24}{2}$ 1791 i Sandeherred med *Anne Hellevad*, født $\frac{27}{7}$ 1743 s.steds og død $\frac{25}{3}$ 1815 paa Lunden, datter af *Knut Hansen Hellevad* og anden hustru *Margrete Utriksdatter Wright*⁴⁾. Hans børn, alle fødte i Sandeherred, var [4. a.—4. f.]:

4. a. **Ole Christian Grøn**, født $\frac{11}{10}$ 1769, skibsfører i Sandefjord, hvor skifte efter ham $\frac{21}{1}$ 1812 i Retsprotokol nr. 5417 fol. 1236. Gift $\frac{11}{3}$ 1794 med *Birthe Helene Olsen*, der døde $\frac{23}{10}$ 1798, $24\frac{1}{2}$ aar gl.; skifte $\frac{3}{12}$ 1798 i Retsprotokol nr. 5417 fol. 540. Tre børn, alle fødte i Sandeherred, [5. a.—5. c.]:

¹⁾ En enke *Karen Grøn* døde $\frac{10}{3}$ 1799, 77 aar gl. paa Langestrand.

²⁾ Paa Langestrand boede en „billedhugger“ [o: skjærer af galeonsfigurer] *Ole Grøn* i 1801, da 44 aar gl. Hans hustru *Anne Marie*, 31 aar gl., og børnene *Olaus* og *Anne Mathea*, 7 og 4 aar gamle i 1801.

³⁾ jfr. noten side 97.

⁴⁾ *Knut Hansen Hellevad*, født $\frac{20}{4}$ 1702 i Sandeherred og død $\frac{10}{1}$ 1751 s.steds, var søn af *Hans Lucassen Hellevad*, begr. $\frac{14}{4}$ 1725, og hustru *Johanne Mørch*, død $\frac{21}{11}$ 1753, 82 aar gl., datter af *Knut Alexandersen Mørch*, se side 8 note 2. *Knut Hellevads* første hustru *Karen Abrahamsdatter Bockman* af Laurvik døde $\frac{22}{8}$ 1733.

5. a. **Anne Marie Grøn**, født $^{10}/_{10}$ 1795, blev gift $^{29}/_{12}$ 1814 med *Anders Tolvsen Hundstok* i Sandeherred, født $^{2}/_{3}$ 1791 og søn af *Tolv Andersen Hundstok* og *Ragna Michelsdatter*.
5. b. **Christine Marie Grøn**, født $^{18}/_{9}$ 1797, levede 1816.
5. c. **Ole Christian Grøn**, født $^{18}/_{10}$ 1798 og død $^{6}/_{1}$ 1799.
4. b. **Niels Grøn**, født $^{6}/_{12}$ 1771 og død $^{11}/_{9}$ 1773.
4. c. **Niels Grøn**, født $^{7}/_{9}$ 1774, fik i 1794 skjøde paa Randvigen i Sandeherred og døde før 1816. Gift $^{12}/_{7}$ 1794 i Sandeherred med *Marthe Iversdatter*, der levede i 1816. Han efterlod 3 børn, alle fødte i Sandeherred, [5. a.—5. c.):
5. a. **Anne Marie Grøn**, født $^{13}/_{10}$ 1793, døde 1872 i Sandeherred, hvor hun blev gift $^{28}/_{1}$ 1820 med skibsfører *Michel Tolvsen*, født $^{22}/_{11}$ 1794 og død 1876 s.steds, søn af *Tolv Hansen Sjuve* og *Marie Angrimsdatter*.
5. b. **Iver Grøn**, født $^{6}/_{11}$ 1798, druknede i Laugen i marts 1835, begr. $^{8}/_{3}$ 1835.
5. c. **Magnus Grøn**, født $^{25}/_{8}$ 1796, døde $^{6}/_{3}$ 1835 i Randvigen i Sandeherred, hvor han blev gift $^{14}/_{7}$ 1823 med *Ollegaard Olsdatter*, født $^{29}/_{9}$ 1802 og død $^{2}/_{7}$ 1866, datter af skibsrheder *Ole Nielsen Gogstad* i Sandefjord og første hustru *Anne Hansdatter* vestre Unneberg, der blev viede $^{3}/_{1}$ 1794. Deres børn, alle fødte i Sandeherred, [6. a.—6. d.):
6. a. **Niels Grøn**, født $^{26}/_{2}$ 1824 paa Lystad-rydningen; gift $^{2}/_{2}$ 1852 i Sandeherred med *Anne Catharine Henriksdatter Reinert*, der døde $^{12}/_{1}$ 1871, $43\frac{1}{4}$ aar gl. Deres børn, alle fødte i Sandeherred, [7. a.—7. e.):
7. a. **Maldor Grøn**, født $^{5}/_{11}$ 1852, styrmand, bosat paa Lystad. Gift $^{29}/_{12}$ 1876 i Sandeherred med *Thora Marie Hansdatter Trulsen*, født 1856 paa store Borgan.
7. b. **Nicola Augusta Grøn**, født $^{2}/_{3}$ 1856 og død $^{29}/_{8}$ 1856.
7. c. **Nicola Augusta Grøn**, født $^{22}/_{3}$ 1857.
7. d. **Laura Sophie Grøn**, født $^{23}/_{11}$ 1859 og død $^{21}/_{4}$ 1864.
7. e. **Carl Anton Grøn**, født $^{20}/_{2}$ 1864.
6. b. **Martinus Magnussen Grøn**, født omkr. 1834, skibsfører paa Ragnhildro i Sandeherred, hvor gift $^{2}/_{3}$ 1860 med *Anne Oline Tølfesen*, født $^{7}/_{10}$ 1828 og

datter af skibsfører *Michel Tølfesen* og *Anne Marie Grøn*, se 5. a. side 101¹⁾. Deres børn, alle fødte i Sandehæred, [7. a.—7. c.]:

7. a. **Ingeborg Dorothea Grøn**, født $14/9$ 1860.

7. b. **Magnus Grøn**, født $17/11$ 1863.

7. c. **Martinus Grøn**, født $23/8$ 1871.

6. c. **Anne Christine Grøn**, født $14/1$ 1827.

6. d. **Anne Marie Grøn**, født $11/4$ 1831.

4. d. **Hans Johannesen Grøn**, født $4/5$ 1777 i Sandehæred, hvor han begyndte som fisker og ved orden og vindskibeligbed arbejdede sig op til gaardeier og skibsrheder; døde $29/7$ 1874, 97 aar gl. Hans hustru *Anne Melsom*, døbt $18/1$ 1782 i Stokke og død $24/7$ 1832 i Sandehæred, var datter af *Søren Rasmussen Melsom* og *Kari Pedersdatter*, se side 32 note 2. Deres børn, alle fødte i Sandehæred, var [5. a.—5. j.]:

5. a. **Niels Hansen Grøn** [skrev sig Grøn], født $7/12$ 1801, døde $20/11$ 1861 som skibsfører i Sandefjord. Med sin hustru *Karen Anne Christensdatter Melsom*, der døde $14/5$ 1864, 58 aar gl., havde han børnene, alle fødte i Sandehæred, [6. a.—6. g.]:

6. a. **Johannes Grøn**, født $24/3$ 1830.

6. b. **Henrik Grøn**, født $11/11$ 1831 og død $28/6$ 1832.

6. c. **Christen Grøn**, født $24/10$ 1833.

6. d. **Anna Grøn**, født $5/9$ 1835 og død $30/6$ 1839.

6. e. **Søren Grøn**, født $11/11$ 1842 og død $28/11$ 1844.

6. f. **Anne Helene Grøn**, født $17/2$ 1845 og død $11/3$ 1847.

6. g. **Nicolai Grøn**, født $1/9$ 1843; skibsfører paa Virrik i Sandehæred, hvor gift $28/1$ 1875 med *Jørgentse Mathilde Moe*. Deres søn:

7. a. **Hans Grøn**, født $30/9$ 1876.

5. b. **Karen Marie Hansdatter Grøn**, født $18/2$ 1804.

5. c. **Anne Marie Grøn**, født $27/1$ 1806 og død $4/7$ 1877 i Sandefjord, blev her gift $28/12$ 1833 med skibsfører *Thomas Olsen Paus*, født $5/6$ 1805 i Sandefjord, søn af styrmand *Ole Hansen Paus* og *Hanna Marie Nielsdatter*.

5. d. **Søren Melsom Grøn**, født $22/10$ 1807.

5. e. **Johannes Grøn**, født $21/9$ 1809 og død $11/11$ 1809.

¹⁾ En *Martinus Grøn* døde $28/3$ 1884 som kjøbmand i Frederiksværn, og hans hustru *Sophie* født *Krøge* døde $14/12$ 1886, 63 aar gl., s.steds.

5. f. **Elisabeth Cathrine Hellevad Grøn**, født $^{26}/_{10}$ 1810, døde $^{4}/_{15}$ 1887 i Christiania.
 Gift $^{3}/_{4}$ 1844 med *Johan Frederik Grøn*, se side 104.
5. g. **Oleane Christiane Grøn**, født $^{21}/_{10}$ 1812, „fandtes død i sengen om morgenen $^{17}/_{5}$ 1867, ukjendt dødsårsag“ i Sandefjord.
 Gift $^{11}/_{11}$ 1831 i Sandehæred med skibsfører *Ole Hansen Sværdstad*, født $^{22}/_{10}$ 1810 og søn af *Hans Olsen* paa Sværdstad og *Line Marie Larsdatter*.
5. h. **Anne Helene Grøn**, født $^{27}/_{5}$ 1816.
5. i. **Johannes Hansen Grøn**, født $^{21}/_{11}$ 1818, døde $^{16}/_{8}$ 1860 i Hernøsand under en reise som skibsfører, begr. $^{20}/_{8}$ s.steds. Han var bosat paa Ragnhildro [„Prestehagen“] i Sandehæred og var gift med *Theodora Mathilde Bull*. Deres børn, alle fødte i Sandehæred [6. a.—6. d.]:
6. a. **Ellen Bull Grøn**, født $^{25}/_{12}$ 1845, døde $^{15}/_{6}$ 1870 ugift.
6. b. **Hans Grøn**, født $^{7}/_{12}$ 1847.
6. c. **Gjert Grøn**, født $^{27}/_{9}$ 1849, døde $^{13}/_{2}$ 1871 som handelsbetjent.
6. d. **Lauritz Ferdinand Grøn**, født $^{10}/_{9}$ 1851.
5. j. **Hans Christian Grøn**, født $^{18}/_{4}$ 1822 paa Lunden, døde $^{18}/_{3}$ 1881 som skibsrheder i Sandefjord. Gift $^{14}/_{10}$ 1853 med *Anne Elisabeth Bilovsdatter Haraldsen* af Tjømø, født omkr. 1823. Deres børn [6. a.—6. c.]:
6. a. **Søren Grøn**, født $^{1}/_{2}$ 1854.
6. b. **Bolette Catharine Grøn**, født $^{20}/_{1}$ 1856 og gift med gaardbruger *Ole Christian Hansen*.
6. c. **Hans Adalbert Grøn**, født $^{21}/_{5}$ 1863 og død $^{15}/_{10}$ 1863.
4. e. **Kirsten Margrete Grøn**, født $^{9}/_{10}$ 1780 i Sandehæred.
 Gift $^{25}/_{9}$ 1801 s.steds med mestersmed, senere velstaaende skibsrheder i Sandefjord *Christen Lorentz Sørensen*, født $^{28}/_{8}$ 1775 og død 1859 paa Nordby, søn af *Søren Christensen* og *Maren Sophie Knutsdatter*. Se om ham i „Sandefjord og Omegns Industri etc.“ side 47.
4. f. **Lars Johannesen Grøn**, født $^{11}/_{7}$ 1785 i Sandehæred, hvor bosat paa Huseby, døde $^{3}/_{3}$ 1833[?] ved forlis som styrmand. Skifte i Retsprotokol nr. 5371 fol. 208 og 416.
 Gift $^{21}/_{1}$ 1813 i Sandehæred med *Fredrikke Augusta Franck*,

født $14/8$ 1790 i Laurvik og død $17/3$ 1871 i Sandeherred; datter af procurator *Johannes Franck* og første hustru *Karen Brinck Bowman*. Deres børn, alle fødte i Sandeherred, [5. a.—5. i.]:

5. a. **Johan Frederik Grøn**, født $28/11$ 1814 paa Budal i Tjømmø og død $2/5$ 1868 i Christiania, blev skibsfører og senere skibsrheder bosat paa Mønstrepladsen under Hasle i Sandeherred, hvor gift $3/12$ 1844 med *Elisabeth Catharine Hellevad Grøn*, se 5. f. side 103. Deres børn [6. a.—6. b.]:

6. a. **Lars Frederiksen Grøn**, født $21/11$ 1845 i Sandeherred, døde $28/9$ 1864 under en reise som skibsfører og begr. $2/10$ 1864 i Luleå.

6. b. **Hans Albert Grøn**, født $10/8$ 1852.

5. b. **Olaus Nicolai Grøn**, født $15/10$ 1815 i Sandeherred, døde som barn.

5. c. **Johannes Grøn** [skrev sig Grønnd], født $22/3$ 1818, døde $21/7$ 1895 som fyrvogter ved Stavnes fyr.

Gift 1ste gang $6/12$ 1845 med *Antonette Marie Klaveness*, se side 45, og 2den gang i Christiansund med *Jørgine* . . . . . , der senere i ægteskab med en *Nielsen* udvandrede til Amerika. Hans børn var [foruden en søn af andet ægteskab] alle fødte i Sandefjord [6. a.—6. g.]:

6. a. **Thor Grøn**, født $31/8$ 1846, døde som barn.

6. b. **Johanne Bredine Rebecca Grøn**, født $20/12$ 1848, er gift tre gange i Amerika; adr. *Mrs. Bredine Brierbower*, Bainbridge, Lancaster Co. Pa. North America. Hun har fem børn, hvoraf flere gifte.

6. c. **Josefine Marie Grøn**, født $26/10$ 1853, er gift med en broder af sin stedmoders mand, *Nielsen* fra Christiansund; adr. *Mrs. Josefine Nelson*, 1511 E. Franklin Ave, Minneapolis, Minnesota. Uden børn.

6. d. **Lauritz Grøn**, døde i fjorten aars alderen paa Svolvær fyr.

6. e. **Thora Hedvig Grøn**, født $24/11$ 1854 og død $17/9$ 1856.

6. f. **Fredrikke Augusta**, født $12/9$ 1857, gift $12/12$ 1873 i Sandeherred med moderens fætter skibsrheder i Sandefjord *Albert Grøn* [se nedenfor]; fraskilt og siden septbr. 1895 bosat i Kjøbenhavn.

6. g. **Christiane Grøn**, født $19/9$ 1860 og død $20/9$ 1860.

5. d. **Karen Bowman Grøn**, født $21/7$ 1820, døde $26/8$ 1887 i Washington som enke efter en *Jansen*.

5. e. **Anne Marie Grøn**, født $20/8$ 1822 og død $21/3$ 1823 paa Huseby.

5. f. **Lauritz Ferdinand Grøn**, født $^{13}/_{11}$ 1824, døde $^{14}/_{6}$ 1866 i New York.
5. g. **Marianne Grøn**, født $^{4}/_{12}$ 1829, var gift med *L. Hødenskov* paa Hovedøen ved Christiania.
5. h. **Georgus Grøn** døde $^{1}/_{1}$ 1828, 14 dage gl., paa Huseby.
3. e. **Mathias Nielsen Grøn**, 7 aar i 1754, bosat paa Sanden i Tjødling i 1794, var skibsfører i Laurvik, hvor død $^{24}/_{8}$ 1806, 60 aar gl.¹⁾.
3. f. **Erik Nielsen Grøn**, 5 aar i 1754 og i 1801 lods i Laurvik, hvor gift $^{14}/_{3}$ 1786 med *Maren Johannesdatter*, 40 aar gl. i 1801. Deres børn [4. a.—4. b.]:
4. a. **Maren Pernille Grøn**, født $^{1}/_{12}$ 1788 i Laurvik.
4. b. **Johanne Elisabeth Grøn**, født $^{25}/_{1}$ 1793 s.steds.
3. g.^[?] **Birthe Catharine Grøn**, født omkring 1762, blev gift $^{30}/_{10}$ 1783 i Langestrand [Laurvik] med *Anders Hansen Grøn*, se 3. a. nedenfor.
2. c. **Hans Eriksen Grøn**, den yngre, født omkr. 1722, begravet $^{11}/_{3}$ 1773, 51 aar gl. i Tjødling, hvor han som skibsfører var bosat i Kjærringvik; skifte $^{3}/_{3}$ 1775 i Retsprotokol nr. 5364 fol. 378. Med sin hustru *Maren Halvorsdatter*, der endnu levede i 1791, havde han følgende børn [3. a.—3. h.]:
3. a. **Anders Hansen Grøn**, døbt $^{1}/_{11}$ 1746 i Tjødling, var skibsfører i 1783 og malmfører paa Langestrand ved Laurvik i 1801. Gift $^{30}/_{10}$ 1783 i Laurvik med *Birthe Catharine Nielsdatter Grøn*, der var 39 aar i 1801 og formentlig datter af hans farbroder *Niels Eriksen Grøn*, der ogsaa fungerede som forlover ved giftermålet. Børn [4. a.—4. d.], der alle levede i 1801:
4. a. **Niels Andersen Grøn**, døbt $^{23}/_{7}$ 1786.
4. b. **Per Andersen Grøn**, født $^{7}/_{3}$ 1794.
4. c. **Karen Marie Grøn**, født $^{13}/_{8}$ 1795; daabsfadder: jomfru *Inger Grøn* [se noten].
4. d. **Maren Sibylle Grøn**, født $^{8}/_{8}$ 1798.

¹⁾ Det er maaske hans datter den *Inger Grøn*, født 1777 i Laurvik, hvor død $^{18}/_{10}$ 1829, der blev gift $^{1}/_{12}$ 1803 paa Borgestad i Gjerpen med købmand i Laurvik, nederlandsk viceconsul *Frederik Schjøth*, født $^{30}/_{8}$ 1771 og død $^{14}/_{2}$ 1832, søn af skomagermester *Erik Christophersen Schjøth*, født 1741 og død omkr. 1809, og hustru *Petronelle Frederiksdatter Halsaae*, født 1741 og død 1819.

3. b. **Erik Hansen Grøn**, døbt $\frac{3}{4}$ 1749 i Tjøddling, døde $\frac{9}{1}$ 1825, 76 aar gl. paa Lasken i Sandeherred, hvor han som handelsmand og skibsrheder erhvervede sig en forholdsvis betydelig formue. Ved krigens udbrud i 1807 og senere ved myntreductionen i 1813 blev han imidlertid berøvet det meste af, hvad han ved orden og arbejdsomhed havde erhvervet sig. Den gamle mand havde ikke mod og kraft til at tage fat igjen under nye forhold, men trak sig efterhaanden ud af handelen og var senere i længere tid bosat paa gaarden Lasken.

Gift $\frac{27}{11}$ 1789 i Sandeherred med *Inger Thorsdatter Bjørnum*, født $\frac{30}{3}$ 1756, 45 aar i 1801, se forøvrigt side 24. Hun var tidligere gift $\frac{25}{4}$ 1782 i Sandeherred med købmand *Anders Andersen*¹⁾, født $\frac{29}{11}$ 1745 i Sandeherred og død $\frac{17}{1}$ 1789 i Sandefjord, hvor skifte $\frac{7}{11}$ 1789 i Retsprotokol nr. 1583 fol. 381; søn af *Anders Johnsen*, der blev gift $\frac{4}{2}$ 1745 i Sandeherred med *Inger Larsdatter*, som i 1801 var en enke paa 83 aar. Deres børn, alle fødte i Sandefjord, [4. a.—4. e.]:

4. a. **Hans Eriksen Grøn**, født $\frac{29}{11}$ 1790, døde $\frac{1}{10}$ 1864 som skibsrheder paa Lasken, se side 40 og 50. Gift $\frac{9}{9}$ 1823 med *Anne Amalie Klavenes*, se side 50. Deres børn [5. a.—5. h.]:
5. a. **Thor Henrik Grøn**, født $\frac{3}{9}$ 1824 i Sandefjord, skibsfører, druknede $\frac{22}{5}$ 1855 [manu propria] samme dag, han skulde giftes med *Inger Catharine Bryn*, lensmand *Bryns* datter, se side 64.
5. b. **Erika Juliane Grøn**, født $\frac{21}{11}$ 1826, døde $\frac{4}{3}$ 1902 i Christiania, gift i decbr. 1852 i Vikersund med købmand *Ole Evensen*, født $\frac{24}{1}$ 1821 paa Kolkind i Modum og død $\frac{25}{6}$ 1875 i Christiania. En søn har antaget moderens slegtsnavn.
5. c. **Joachime Christiane Grøn**, født $\frac{26}{5}$ 1827, døde $\frac{22}{4}$ 1903 ugift i Sandefjord.
5. d. **Andrea Grøn**, født $\frac{6}{8}$ 1829, døde $\frac{8}{3}$ 1849 ugift paa Lasken.
5. e. **Magdalene Margrete Grøn**, født $\frac{21}{3}$ 1832; gift $\frac{8}{2}$ 1859 i Sandeherred med gaardbruger *Olaus Olsen Borgen*

¹⁾ *Anders Andersen*, som ifl. oplysning ved skiftet var „søskendebarn“ af ovennævnte *Erik Hansen Grøn*, der ægtede hans enke, efterlod to børn: *Anders Andersen*, født $\frac{9}{10}$ 1783, og *Jonas Andersen*, født $\frac{11}{3}$ 1785 — se om disse i „Sandefjord og Omegns Næringsliv etc.“ side 48.

paa Modum. Deres datter *Amalie Borgen* døde $\frac{7}{8}$ 1885, 22 $\frac{1}{2}$ aar gl., i Sandefjord som pleiedatter af morbroderen *Peder Anton Grøn*.

5. f. **Peder Anton Grøn**, født $\frac{8}{10}$ 1833, skibsrheder i Sandefjord.
 Gift $\frac{3}{8}$ 1865 i Sandeherred med *Ellen Catharine Christensen*, født 1846 og datter af kjøbmand og skibsrheder *Lars Christensen* og *Louise Sophie Augusta Hutzelsieder*. Uden børn.
5. g. **Carl Martin Grøn**, født $\frac{20}{9}$ 1835 og død $\frac{14}{2}$ 1882 som skibsrheder i Sandefjord.
 Gift $\frac{10}{12}$ 1860 i Sandeherred med *Mathilde Amalie Holmsted*, født $\frac{27}{8}$ 1837 i Kjøbenhavn og datter af løjtnant *Frederik Emilius Holmsted* og *Caroline Fredrikke Hutzelsieder* [af Sandefjord]. Deres børn [6. a.—6. l.]:
6. a. **Anna Amalie Grøn**, født $\frac{16}{11}$ 1861, gift $\frac{23}{10}$ 1884 med *Hans Olaf Borgen*, født $\frac{9}{8}$ 1861 i Tønsberg og død $\frac{4}{5}$ 1886 som kjøbmand i Sandefjord; søn af skipper, senere toldbetjent i Laurvik *Olaves Borgen* og *Marianne Hansen* [af Stanum i Stokke].
6. b. **Emil Grøn**, født $\frac{28}{9}$ 1863, omkom som fører af skib „Tanahorn“ paa hvalfangst i Ishavet i marts 1892. Gift $\frac{20}{2}$ 1887 med *Anna Andersen*, en navigationslærers datter i Sandefjord. Deres børn:
7. a. **Nanna Grøn**.
7. b. **Ester Grøn**.
6. c. **Caroline Fredrikke Grøn**, født $\frac{27}{9}$ 1865, gift $\frac{18}{10}$ 1855 i Sandefjord med sagfører *Randinius Andersen*, født $\frac{25}{6}$ 1853 i Skien.
6. d. **Carl Grøn**, født $\frac{15}{4}$ 1867 og død $\frac{1}{9}$ 1867.
6. e. **Emma Grøn**, født $\frac{5}{9}$ 1868 og død $\frac{18}{8}$ 1869.
6. f. **Carl Grøn**, født $\frac{2}{9}$ 1870, søjmand, se om hans bedrifter i „Sandefjord Blad“ for juni 1899; lever ugift i Syd-Afrika.
6. g. **Halfdan Grøn**, født $\frac{18}{8}$ 1871; ugift søjmand.
6. h. **Magda Grøn**, født $\frac{2}{5}$ 1873, gift $\frac{23}{10}$ 1895 med gaardbruger *Jens Hensvolden*, Toten.
6. i. **Emma Grøn**, født $\frac{3}{8}$ 1874 og død $\frac{10}{12}$ 1874.
6. j. **Peder Anton Grøn**, født $\frac{5}{7}$ 1875 og død $\frac{19}{8}$ 1875.
6. k. **Peder Anton Grøn**, født $\frac{4}{10}$ 1876 og død $\frac{16}{12}$ 1881.
6. l. **Signe Grøn**, født $\frac{15}{10}$ 1878.

5. h. **Hans Albert Grøn**, født $17/7$ 1840 i Sandefjord, hvorfra han har drevet betydelig hvalfangst med fast station paa Færøerne, og er bosat som skibsrheder. Eier af „Solvang“ i Sandeherred.

Gift 1ste gang $12/12$ 1873 med *Fredrikke Augusta Grøn* [skrev sig *Grønn*], der efter ægteskabets opløsning siden 1895 har været bosat i Kjøbenhavn, se side 104. Gift 2den gang med *Olga Gilhus* af Lier.

Hans børn [6. a.—6. f.]:

6. a. **Margit Grøn**, født $18/1$ 1875 i Christiania, hvor gift $31/7$ 1901 i Tref.kirken med *Albany Featherstonehaugh Major*, født $8/12$ 1858 i London, hvor han er ansat i krigsministeriet, forfatter; søn af disponent *Charles Messenger Major* og *Emily Featherstone*.
6. b. **Ragna Grøn**, født $11/7$ 1876 i Aasgaardstrand, blev gift $29/5$ 1899 i Vor Frelzers k. i Christiania med *Ernest Edwin Spight*, født $6/12$ 1871 i Birmingham, forlægger i Shaldon, South Devonshire, England; søn af manufacturhandler i Bradford *Edwin Spight* og *Charlotte Hall*.
6. c. **Thorleif Grøn**, født $31/7$ 1878 paa Solvang; hvalfangstbestyrer og medeier i faderens fangststation paa Færøerne, dansk borger og om vinteren bosat i Kjøbenhavn.
6. d. **Einar Grøn**, født $11/2$ 1880 paa Solvang og død $12/7$ 1897 ombord paa staalskibet „Hjertnes“ nær Rio de Janeiro.
6. e. **Alfhild Grøn**, født $5/7$ 1882 paa Solvang.
6. f. **Bjarne Grøn**, født $10/5$ 1890 paa Solvang, hvor død $30/5$ 1890.
4. b. **Anthonj Grøn**, født $29/11$ 1792 i Sandefjord, hvor død $8/5$ 1840 som kjøbmand.

Gift $17/4$ 1817 i Sandeherred med *Birthe Christine Schroeter*, født $12/12$ 1790 i Hedrum og død $31/10$ 1737 i Sandefjord, datter af sogneprest *Andreas Frederik Schroeter* og *Margrete Marie Grøn*, se side 27. Deres tre børn, alle fødte i Sandeherred [5. a.—5. c.]:

5. a. **Andreas Frederik Schroeter Grøn**, født $13/4$ 1819, læge i Christiania. R. St. O. Orden.

Gift $9/9$ 1852 i Christiania med *Maren Birgitte Berg Schroeter*, født $5/12$ 1827 i Oslo og død $16/5$ 1889 i Chri-

stiania, datter af resid. capellan *Jens Frederik Schroeter* og *Dorothea Marie Berg*. Deres børn, alle fødte i Christiania [6. a.—6. g.]:

6. a. **Ragnhild Grøn**, født $31/12$ 1853 og død $31/3$ 1854.

6. b. **Kristian Frederik Grøn**, født $23/10$ 1855. Dr. medicinæ, læge i Christiania.

Gift $25/4$ 1888 i Joh.s-kirken i Christiania med *Birgit Schou Semb*, født $15/9$ 1865 s.steds og datter af grosserer *Lars Semb* og *Stella Boye*. Deres børn, alle fødte i Christiania [7. a.—7. c.]:

7. a. **Lars Semb Grøn**, født $20/2$ 1889 og død $10/5$ 1903.

7. b. **Birgitte Grøn**, født $31/8$ 1893.

7. c. **Kristian Fredrik Grøn**, født $25/12$ 1901.

6. c. **Dorothea Margrete Grøn**, født $13/4$ 1857.

Gift $9/9$ 1882 i Joh.s-kirken i Christiania med høiesterets-assessor *Anton Wilhelm Rosing Scheel*, født $7/10$ 1840 i Frederiksstad og søn af oberstløjtnant, senere toldkasserer *Henrik Sigvard Scheel* og første hustru *Karen Rosenberg Vogt*.

6. d. **Julius Severin Grøn**, født $7/10$ 1858, student 1875, derefter paa forretningskontor i Paris og senere forretningsmand bosat i 2843 Park Avenue i Kansas City, Missouri.

Gift $9/9$ 1901 i Kansas City med *Kathe Bethel*, født $2/1$ 1859, der tidligere var gift 1884 med ingeniør i Kansas City *Carl Peter Spørck*, født $11/5$ 1858 i Christiania og død $23/6$ 1899 i Kansas City efterladende en datter *Ingrid Spørck*; søn af købmand *Johan Henrik Ivar Julius Spørck* og *Olivia Catharine Geelmuyden*. Uden børn.

6. e. **Aimée Sophie Grøn**, født $1/1$ 1863; ugift.

6. f. **James Immanuel Grøn**, født $12/4$ 1868, cand. juris., sekretær i Revisionsdep.tet; ugift.

6. g. **Andreas Fredrik Grøn**, født $13/5$ 1871, cand. med. $21/12$ 1897, læge i Christiania.

Gift $11/3$ 1901 i Garnisonsk. i Christiania med *Augusta Irgens*, født $2/7$ 1878 i Christiania, datter af brigadelæge *Andreas Irgens* og *Hanne Kallevig*. Barn:

7. a. **Andreas Fredrik Schroeter Grøn**, født $25/4$ 1902 i Christiania.

5. b. **Margrete Marie Grøn**, født $26/7$ 1820 i Sandehæred, døde $29/5$ 1886 i Christiania.

Gift $11/1$ 1842 i Horten med ingeniørmajor, const. kanaldirektør *Christian Severin Balle Røyem*, født $21/2$ 1813 i Tommerup ved

Kallundborg og død $\frac{6}{2}$ 1873 i Christiania; søn af løjtnant, senere overtoldbetjent i Frederikshald *Christian Severin Balle Røyem* og *Henriette Elisabeth Schmyder*.

5. c. **Erik Ingvald Grøn**, født $\frac{15}{12}$ 1825 i Sandeherred, døde $\frac{19}{3}$ 1903 i Trondhjem; toldbetjent.

Gift $\frac{16}{6}$ 1855 i Tromsø med *Christine Amalie Næss*, født $\frac{16}{11}$ 1833 i Tromsø og død $\frac{8}{2}$ 1876 i Trondhjem; datter af skomager *Christian Næss*.

Børn [6. a.—6. e.]:

6. a. **Kristian Sofus Grøn**, født $\frac{17}{8}$ 1857 i Tromsø, var købmand i Trondhjem, hvorfra han i 1888 udvandrede til Amerika og døde $\frac{3}{4}$ 1889 i Minneapolis, U. S. A.; ugift.

6. b. **Erik Ingvald Grøn**, født $\frac{2}{3}$ 1859 i Tromsø og død $\frac{6}{6}$ 1859.

6. c. **Anne Christine Grøn**, født $\frac{1}{5}$ 1860 i Tromsø og død $\frac{7}{9}$ 1865.

6. d. **Georgia Grøn**, født $\frac{7}{11}$ 1867 i Tromsø og død $\frac{7}{11}$ 1868.

6. e. **Amy Grøn**, født $\frac{19}{8}$ 1869 i Trondhjem, hvor gift $\frac{3}{10}$ 1896 i Domk. med handelsfuldmægtig *Georg Waldemar Rønning*, født $\frac{31}{1}$ 1869 i Skogn og søn af lensmand *Georg Fredrik Rønning* og *Valborg Schive*.

4. c. **Anne Marie Grøn**, født $\frac{18}{4}$ 1795 og død $\frac{3}{6}$ 1796.

4. d. **Inger Marie Grøn**, født $\frac{13}{2}$ 1798 i Sandeherred, hvor død $\frac{19}{8}$ 1864.

Gift $\frac{9}{10}$ 1829 s.steds med brændevinshandler paa Moe i Sandeherred *Otto Anton Steen* af Hedrum, der blev gift anden gang $\frac{16}{12}$ 1864 i Sandeherred med *Magdalene Georgine Rithammer*¹⁾, født omkring 1835 paa Frederiksverk i Danmark og datter af tømmermand *J. Georg Rithammer*. Se skifte vedk. Steen i Retsprotokol nr. 5364 fol. 545.

4. e. **Andreas Grøn**, født $\frac{12}{12}$ 1800 i Sandeherred, druknede $\frac{24}{3}$ 1829; skifte i novbr. s. aar.

3. c. **Anne Marie Hansdatter Grøn**, døbt $\frac{3}{9}$ 1752 i Tjødning, levede 1775.

¹⁾ Hun søgtede anden gang, $\frac{10}{10}$ 1870 i Sandeherred, bagermester *Anders Olsen*, født omkr. 1840 i Ramnes og søn af *Ole Andersen Fredstad*.

3. d. **Hans Hansen Grøn**, døbt $\frac{30}{1}$ 1754 i Tjødning, hvor bosat i Kjærringvik 1790 og senere skibsfører i Staværn [1801]. Hans hustru *Magdalene Jansdatter* havde i et tidligere ægteskab to børn, *Johanne Christine Olsdatter* og *Hans Olsen*, der i 1801 var henholdsvis 16 og 12 aar gamle.
- Hans børn [4. a.—4. b.):
4. a. **Ole Hansen Grøn**, 8 aar i 1801.
4. b. **Maren Grøn**, 7 aar i 1801.
3. e. **Mathias Hansen Grøn**, døbt $\frac{3}{4}$ 1757 i Tjødning, var her bosat som lods i Kjærringvik i 1791. Som hans svoger nævnes i 1793 en *Peter Jakobsen*.
3. f. **Helvig Marie Grøn**, døbt $\frac{1}{6}$ 1760 i Tjødning, blev gift med *Niels Andersen* i Kjærringvik, der i 1785 gjorde afkald paa arven efter hendes fader.
3. g. **Elisabeth Grøn**, født 1763 i Kjærringvik, levede 1790.
3. h. **Anne Pernille Grøn**, døbt $\frac{22}{6}$ 1766 i Tjødning, blev gift $\frac{13}{1}$ 1796 i Sandehæred med *Anders Jakobsen*.
2. d. **Inger Eriksdatter Grøn** var gift før 1749 med *Ole Pedersen Holtan* i Tjødning.
2. e. **Maren Eriksdatter Grøn** blev gift $\frac{9}{4}$ 1744 med sjømand *Ole Michelsen* paa Huseby ved Sandefjord.
2. f. **Peder Eriksen Grøn**, født omkring 1725, var bosat i Kjærringvik i Tjødning 1749. Hans datter:
3. a. **Anne Elisabeth Grøn** var i 1773 gift med lensmand *Hans Andersen Grønneberg*.

Tillæg 4.

Slegterne Eschildsen og Müller, genealogiske oplysninger til side 46.

1. **Lars Eschildsen** [Ezechielsen] var skrædder i Trondhjem, hvor skifte efter ham holdtes $\frac{3}{10}$ 1650. Med sin hustru *Ingeborg Petersdatter*, efter hvem skifte holdtes $\frac{31}{1}$ 1672, efterlod han ni børn, to sønner og syv døtre, der hver arvede efter faderen henholdsvis 95 rdl. og $47\frac{1}{2}$ rdl. og efter moderen henholdsvis 200 rdl. og 100 rdl. Deres ældste søn:

2. **Eschild Larsen** levede i Trondhjem, formentlig som handelsmand, i 1786 og efterlod med sin hustru *Lisbeth [Helledatter?]*, efter hvem skifte holdtes $12/7$ 1686, tre døtre og tre sønner, hvoraf den ældste var:

3. **Hr. Lars Eschildsen**, født $2/2$ 1667 i Trondhjem og død $2/2$ 1737 i Modum, hvor han var sogneprest fra $12/5$ 1712. Han var gift 1694 med *Bodil Marie Tulle*, der døde i aug. 1748, datter af købmand paa Bragernes *Niels Hansen Tulle* og *Maren Johannesdatter Hass*, og havde med hende otte døtre og fire sønner, hvoraf:

4. **Hr. Lars Larsen Eschildsen** var født $22/2$ 1713 paa Modum og døde $11/4$ 1784 i Gjerrestad, hvor han var høit anseet og afholdt sogneprest fra $13/11$ 1750. Gift $17/2$ 1740 i Christiania med *Christine Busch*, der var født $18/8$ 1717 i Christiania og døde $5/6$ 1798 paa Lunde i Gjerrestad, datter af tolder *Peter Albrecht Busch* og *Sille Clausdatter Tulle*.

I „Christianssands Adresse-Contoires-Efterretninger“ nr. 26 for 1784 har hans eftermand i presteembedet, *hr. Hans Mathiassen Abel*, sat ham følgende eftermæle:

Ikkun disse Levninger fik Jorden Da Himmelen toeg sit af Den Velærværdige Lærer Lars Larsen Eschildsen Sogne-Præst til Gierrestad Kald. Fød den 22de Februarii 1713, Død paa Gierrestad den 11te April 1784 gammel 71've Aar. Pers. Capellan i 5 Aar, Residerende Capellan i 8te Aar [o: til Sigdal] Sognepræst til Gierrestad i 34ve Aar, altsaa i Lære-Embedet i 47ve Aar. Nidkier som Penehas Velaldrende som Zacharias Tillidsfuld som Simeon gik han ind til sin Herres Hvile Hastigere end man tænkte, Kun fem Timer fra Arbeidet i Strids-Kirken til Hvilen i Sejers-Kirken.	Langfredag taleden ved Annexet [o: Vegaardsheien] om Christi Lidelsers Samfund 1ste Paaskedag i Hoved-Kirken om Christi Opstandelses Kraft. Derpaa igien til Annexet — o nej — ikke tiere, Manden skulde nu blive ligedannet efter hans død. Overhyrden ville forflytte Ham paa samme Vej. Han gik igjennem Døden til Ære: Discipelen følger Mesteren. Han forlod Verden, gik til Faderen samme Paaskedags Aften. — De tilbagestaaende blev beskelig be- drøvede Ingen Under: Gierdet paa Gierrestad faldt dog under Foraynets Opsigt: Hustruen med 7 Børn tabede en god Støttstav;
--	--

men Kaldet een af de Oldinger,
 der er dobbelt Ære værd —
 Ædruelighed og Flittighed
 skaffede Ham Alderdom,
 Erfarenhed kronede Alderdommen,
 Guds frygt forødede dem begge —
 Hans Embeds Munterhed var utrolig,
 Den svekkende Alderdom overvandt
 den ikke.

Høyaldrende
 uden Capellan, i et besværligt Kald,
 Arbeidsom lige ind i Døden:
 Tro Tiener over lidet
 GUD satte Dig over mere:
 Hans Hoved-Lyst var at dyrke Guds
 Ager,
 Hans Bi-Lyst at dyrke Gaarden:
 En prisværdig og nyttig Fornøielse.
 Reentalende var Han — dog ærlig —
 derfor elsket af Overmænd,
 Alvorlig, dog uden Egegennytte —
 derfor adlydt af Meenigheden;
 Paapasselig, dog inden sin Cirkel, —
 derfor æret af alle!
 Folkets Vel — Hans Vel —
 For det vaagede Han.

GUD's og Kongens Lov var den Plan
 hvorefter Han udbredede samme —
 Tarvelighed, Tugt og Ærbarhed
 fremmede Han i Kaldet.
 Overdaadighed hos begge Kiøn

standsede Han:
 Brylluper [o: skjænkébrylluper] og
 Skaalegaver
 gav han det sidste Stød i sit Kald.
 Han gjorde eet Skridt med Folket
 Som Nehemias med Jøderne,
 Han fik Folket at forbinde sig skriftlig
 til begges Afskaffelse,
 Documentet blev tinglyst.
 Forbindelsen vedvarer.

Derved bliver GUD frygtet, Kongen
 æret,
 Kaldet rensat, Manden velsignet
 end og i Graven.

Een ferm Mand end og i det Borgerlige!
 Da Skovilden 1781 rasede i Omli
 og Treungen
 stoad Gierrestad Sogn i Fare:
 Han fik Folket ud, Mand fra Huus,
 De digede næsten en Fierding,
 Stode Vagte ved Digerne —
 GUD velsignede Mandens Flid,
 Ilden kom ej over Digerne.
 Duelige Prest! redelige Patriot —
 Du fortienet et Æreminde —
 i Mangel af bedre staaer dette:
 Thi beqvemmere Lærer
 faaer neppe Gierrestad.
 Bedre Dyrker faaer aldrig Gaarden
 Redeligere Ven faaer aldrig Naaboerne,
 Dit Minde blive i Velsignelse!

Tak Overhyrde! som een Hvile haer beredet
 For Under-Hyrder, som er flittige og troe,
 Dags-Byrden lettes dog ved Haab om Hvilestødet,
 Lad mig, naar Aften er, indkomme i Din Roe.

Giv Under-Hyrder! som GUD's Rige vil udbrede,
 Velsigne Deres Fliid! Leg Aar til deres Aar!
 Lad Dyd og Troeskab dog den Stand især beklæde
 Der Omsorg bære skal for Dine Lam og Faar.“

Om hr. Eschildsen og hans virksomhed se forøvrigt John Aas:
 „Gjerrestad Prester og Prestegjeld“ side 127 fig.1). Malerier af ægte-
 fællerne hænger i Gjerrestad kirke.

1) Naar der her side 127 er bemærket, at hr. Eschildsen var „af Wolquarts
 Familie“, da er dette urigtig. Hr. Eschildsens faster *Adelus Eschildsdatter*

Af hr. Eschildsens mange børn blev kun en søn gift:

5. **Lars Larsen Eschildsen**, født omkring 1746 — formentlig i Sigdal, hvor faderen dengang var capellan¹⁾ — og død omkring 1796 i England paa reise som skibsfører. Han havde sit hjem i Kragerø.

Gift $\frac{3}{12}$ 1784 i Kragerø med *Kirsten Brinck Bowman*, døbt $\frac{28}{6}$ 1759 i Eidanger og død 1824 ved Kragerø, søster af den side 104 nævnte *Karen Brinck Bowman* og datter af *Lauritz Bowman*, om hvis forældre, skibsrheder i Porsgrund *James Bowman* og hustru *Else Søfrensdatter Brinck*, se Finne-Grønn: „Arendals Geistlighed“. Deres datter:

6. **Christine Hedvig Eschildsen**, født $\frac{4}{11}$ 1785 i Gjerrestad, døde $\frac{31}{1}$ 1872 paa østre Halsen i Tjødelling.

Gift i april 1808 ved Kragerø med *Peter Christopher Müller*, hvorom se nedenfor.

1. **Niels Christophersen Müller**, født $\frac{22}{1}$ 1748 i Skive i Jylland og død $\frac{7}{11}$ 1824 i Aalborg; „skibsfører og købmand, utrættelig og virksom“. Gift 1782 eller 1783 med *Sophie Hagerup*, der var født 1748 „i Sjælland“ og døde $\frac{5}{2}$ 1838 i Aalborg; hun havde søsteren *Anne Catharine Hagerup*, hos hvem hendes nedennævnte sønnesdatter fru Gullichsen opholdt sig sidst i 1820'aarene. Deres børn [2. a. — 2. b.):

2. a. **Peter Christopher Müller**, døbt $\frac{19}{4}$ 1785 i Aalborg, døde $\frac{17}{2}$ 1826 i Frederiksværn som copist ved verftet.

Gift i april 1808 ved Kragerø med *Christine Hedvig Eschildsen*, født $\frac{4}{11}$ 1785, døbt $\frac{15}{11}$ i Gjerrestad og død $\frac{31}{1}$ 1872 paa østre Halsen i Tjødelling; datter af skibsfører *Lars Larsen Eschildsen* og *Kirsten Brinck Bowman*, hvorom er meddelt ovenfor. Deres børn [3. a.—3. i.):

3. a. **Niels Carl Müller**, født $\frac{1}{2}$ 1809, døbt $\frac{10}{5}$ i Kragerø, døde $\frac{17}{12}$ 1879 i Frederiksstad som indrulleringsbetjent.

havde i ægteskab med *Daniel Buchhoff* en datter *Lisbeth Buchhoff*, som blev gift med købmand og waisenhusforstander i Trondhjem *Volquarts Carstensen Volquarts*, hvis broder var den bekendte forfatter af „Sjælens Luth“ *Marcus Volquarts*. Anderledes og nærmere var „familieskabet“ ikke.

¹⁾ I ministerialbøgerne for Sigdal findes kun anført som døbte et par af de af hr. Eschildsens børn, som er fødte, medens faderen var capellan der.

Gift $19/10$ 1841 i Tjødling med *Annechen Weggeland*, født $27/3$ 1812 i Christianssand og død $13/12$ 1871 i Frederiksstad, datter af *Aanon Samuelson Weggeland* [født $20/9$ 1788 paa Haaberg i Eken sogn og død 1832 i Chr.sand] og *Anne Normann* [født $3/10$ 1790 og død 1860 i Stavanger]. Deres børn, alle fødte i Laurvik, [4. a.—4. e.]:

4. a. **Peter Christopher Weggeland Müller**, født $13/8$ 1843, omkom i decbr. 1876 som styrmand med skibet „Wologda“ af Christiania, der sporløst forsvandt med hele besætningen paa reise hjem fra Holland. Ugift.
4. b. **Anna Hedvig Rosalie Müller**, født $23/4$ 1846. Udvandrede i 1884 til Tocama i Washington, U. S. A.
4. c. **Caroline Amalie Müller**, født $22/4$ 1848, døde $27/12$ 1852 i Laurvik.
4. d. **Lauritz Christian Müller**, født $15/5$ 1850, indrulleringsbetjent i Frederiksstad, hvor gift $21/10$ 1881 med *Ottilie Therese Gulbrandsen*, født $12/4$ 1852 s.steds og datter af bestyrer af byens færgested *Ole Gulbrandsen* [af Drammen] og *Anne Marie Jensen*. Deres børn, alle fødte i Frederiksstad [5. a.—5. e.] :
  5. a. **Thorleif Müller**, født $9/10$ 1882, døde $7/12$ 1902 paa Reknæs sanatorium ved Molde.
  5. b. **Sigurd Müller**, født $9/10$ 1884.
  5. c. **Harald Müller**, født $28/2$ 1887.
  5. d. **Lauritz Christian Müller**, født $16/7$ 1888 og død $24/3$ 1891.
  5. e. **Asta Müller**, født $3/6$ 1890.
4. e. **Nielsine Caroline Müller**, født $11/4$ 1853, udvandrede sammen med sin ældste søster „Rosa“ i 1884 til Tocama i Washington, U. S. A.
3. b. **Sophie Charlotte Catharine Müller**, født $23/6$, døbt $28/8$ 1811 i Frederiksværn, døde $2/2$ 1896 paa Stabæk i Bærum.
 Gift $14/4$ 1832 i Tjødling med dav. handelsbetjent *Gullich Gullichsen*, født $5/10$ 1811 i Laurvik og død $6/3$ 1862 s.steds som handelsmand; søn af gaardbruger paa Seierstad og bygmester i Laurvik *Anders Gullichsen*.
3. c. **Lauritz Christian Müller**, født $30/5$, døbt $28/7$ 1813 i Frederiksværn, døde $30/12$ 1875 i Kønigsberg som kjøbmand. Gift $11/11$

1846 i Königsberg med *Mathilde Ulmer*, født s.steds $10/2$ 1823 og død s.steds $20/1$ 1879.

Af deres fire børn, alle fødte i Königsberg, blev følgende to gifte: *Therese Sophie Müller*, født $27/3$ 1848, gift $20/10$ 1875 med riddergodsbesidder paa Quanditten *Alfred Heinrich Ulmer*, født $21/1$ 1847. — *Anna Elisa Müller*, født $20/7$ 1850 og gift $22/1$ 1875 med overord. professor *dr. Hermann Baumgart* i Königsberg.

3. d. **Peter Christian Müller**, født $16/2$ 1818 i Frederiksværn og død som skibsfører i april 1862 ombord paa sit skib, begravet paa Jamaica.

3. e. **Lars Eschildsen Müller**, født $14/10$ 1819 i Frederiksværn, købmand i Laurvik, døde $26/9$ 1864 i St. Francisco, hvortil han udvandrede i 1861.

Gift $28/11$ 1844 i Hobøl med *Charlotte Amalie Bugge*, født $18/12$ 1814 paa Kongsberg og død $21/12$ 1873 i Laurvik; datter af assistent ved manufacturet paa Kongsberg *Mathias August Bugge* og *Marie Elisabeth Møller* [af Holsten]. Deres børn [4. a.—4. e.]:

4. a. **Mathias Christian August Müller**, født $9/8$ 1844 i Laurvik, omkom $9/3$ 1869 som styrmand ved forlis med skib fra Laurvik.

4. b. **Valborg Marie Hedvig Müller**, født $31/7$ 1846 i Laurvik; ugift.

4. c. **Marie Charlotte Lagerta Müller**, født $21/3$ 1848 i Laurvik, døde $19/8$ 1884 i Christiania; gift $27/11$ 1869 i Laurvik med bygmester s.steds *Gottfried Christiansen*, født $23/6$ 1830 i Laurvik og søn af *Hans Christian Christiansen* og *Benedicte Sophie Krag*.

4. d. **Eugenie Sophie Müller**, født $21/12$ 1849 i Laurvik, gift $10/10$ 1875 i Laurvik med bagermester s.steds *Edvard Nielsen*, født $5/8$ 1851 paa Hauan i Vaale og søn af gaardbruger *Niels Olsen* og *Ingeborg Sophie Jakobsen*.

4. e. **Rolf Gottfried Müller**, født $19/12$ 1851 i Laurvik, udvandrede i 1873 til Wisconsin, Amerika.

3. f. **Christine Brinck Müller**, født $22/3$ 1821 i Frederiksværn, ugift og bosat paa østre Halsen i Tjødning.

3. g. **Catharine Hagerup Müller**, født $7/9$ 1822 i Frederiksværn, ugift, bosat paa østre Halsen.

3. h. **Albertine Petrea Müller**, født $5/7$ 1824 i Frederiksværn, ugift, bosat paa østre Halsen.
3. i. **Christophine Petrea Müller**, født $12/7$ 1826 i Frederiksværn. Se side 45.
2. b. **Charles Müller**, rømte som ung mand fra sin post i en handelsforretning i Aalborg, hvori han var anbragt mod sin vilje, og strøg ombord i et skib til Amerika, hvor han senere blev professor, og hvorfra han sidste gang lod høre fra sig i 1838 [besøgte ved denne tid Paris], da han bad sin familie om at correspondere med ham — hvad der dog intet blev af.

Register.

I. Personer af slegtsnavnet Klaveness.

Aage [1832—87] 40.	Anton Fredrik jr. 59.
Aage Larsen 73.	Antonette Marie 45, 104.
Aage Thorsen [1691—1739] 14, 15 fig., 75.	Antonie 54.
— Thorsen [1744—1813] 21, 22, 23 fig., 42.	Baltzine Dorothea 69.
— Thorsen [1801—53] 50 fig.	Barbara Michelsdr. 77.
Aagot Wilhelmine 60.	Barbra Henriette 64.
Aake 56.	Berit 60.
Aasta 53.	Birgitte Gundersdr. 76.
Abraham Larsen 74.	Birthe Marie 72.
Anders Olsen 15, 75.	— Thorsdr. 15.
— Olsen jr. 75.	Carl 71.
Anna Helene 71.	Caroline Fredrikke 57.
— Pernille 54, 55.	— Mathilde 72.
— Tonette 59.	Christian 46.
Anne Amalie 41, 50, 59, 106.	Christophine Petrea 47.
— Hedvig 49.	Dagny 60.
— Margrete 53.	Edel Olsdr. 75.
— Marie 22 fig., 73.	Eivind 59.
— Larsdr. 74.	Emilie 57.
— Olsdr. 75.	
— Thorsdr. 23.	
Anton 72.	
— Frederik 58 fig., 65.	

- Frederik 47.
 Fredrik Christian Thorvald 41, 44,
     45 fig., 69, 70, 125.
 Fredrikke Christiane 47.
 Frik 55.
- Gjertrud Marie 73.
     — Thorsdtr. 22, 73.
 Gro Michelsdtr. 9, 77.
 Gunder 6, 77.
 Gundersdøtre 76 fig.
 Gunhild Olsdtr. 75.
 Gunne Michelsdtr. 9, 77.
 Gunnolf 6.
 Gunul 5, 6.
 Guri Olsdtr. 6, 12.
- Hans 65.
     — Andersen 75.
     — Larsen 74.
     — Thorsen 15, 17, 19, 21, 22, 31, 73.
 Hedvig 45.
 Heldine Marie 65.
 Helene 60.
 Henriette Regine 47, 48.
 Henrik 51, 53
     — jr. 56.
     — Thorsen 41.
 Hubert 46.
- Ide Thorsdtr. 22, 73.
 Indiana Marie 72.
 Ingeborg 12, 13, 14.
     — Aagesdtr. 73.
     — [Gunnolfsdtr.?] 6.
 Inger Catharine 41, 64.
     — Thorine 69.
 Ingrid 76.
 Ingvald 71.
 Ingyor Thorsen 6 fig., 12 fig., 77.
- Jens Thorsen 15.
 Johanne Bredine Rebekka 46.
     — Christine Marie 48.
 Johannes 48.
 John 56.
- Karen 41, 50, 56, 71.
     — Antonette 63, 64.
     — Severine 41.
 [Klaveness gaards panteregister 78 fig.]
- Lars 55.
     — Aagesen 16 fig., 20, 21, 73 fig.
     — Thorsen 22, 73.
 Lauritz Christian 46.
 Liv 55.
 Ludvig 60, 71.
- Maren Aagesdtr. 17, 20, 21, 74.
     — Gundersdtr. 6 fig., 12 fig.
     — Thorsdtr. 22, 73.
 Margrete Hulda 73.
 Mari Thorsdtr. 73.
 Marthe Thorsdtr. 15.
 Mathias Larsen 74.
 Mathilde Christine 46.
 Michel Gundersen og hans børn 77, 125.
 Mikal Johan 72.
- Olaus 71.
 Ole Aagesen 12, 13, 14, 74 fig.
     — Andersen 75, 83.
     — Arnesen 6 fig., 76 fig.
     — William Melsom 57.
 Osvald Severin 72.
- Peter 71.
     — Kristian Hvoslef 64.
 Petra Christofa 46.
- Ragnhild 64.
 Ruth 60.
- Siegfried 56.
 Skuld 55.
 Sofie Kirstine 64.
 Stein 55.
 Susanne Hauff 46.
 Søren Christian 31, 35, 36, 41 fig., 70.
     — Christian jr. 46.
- Theodor 57.
 Thor, jr. 60, 71.
     — Aagesen 16 fig., 20 fig.

- Thor Aagesen Bugaarden 81 fig., 51,
52, 65, 66, 69.
— Bernhard 71.
— Christian 56 fig.
— Hansen 14 fig., 74, 125.
— Jensen 15.
— [Sørensen] 46.
— Thorsen 40 fig., 65 fig., 68, 70.
Thora Hedvig 68, 69.

- Thorvald 55.
Thorvald 60 fig.
— , jr. 64, 71, 72.
Thøk 55.
Varg 55.
Wilhelm 41, 57.
— , jr. 56, 57, 64, 125.
William 46.

II. Øvrige personer samt stedsnavne.

- Aagaard, Hans 65.
Aage Christensen 12, 13.
Aagesen 12, 48, 49.
Aarqvidsel 9, 53.
Aas 9, 77.
Aasille Christensdr. 15.
Abel, Hans 112.
Abraham Iversen 91.
— Pedersen 85.
Adelus Eschiltsdr. 113.
Allum 93.
Alma Halvorsen 55.
Amalie Sørensen 91.
Ambjørn Bøe 6.
Anders Andersen 59, 106. — Antonisen
70. — Chr. Christiansen 54. — Chr.
Larsen 86, 92. — Chr. Hansen 88.
— Ditmandsen 82. — Hansen 71. —
Isachsen 27, 53. — Jacobsen 18, 111.
— Johnsen 106. — Knutsen 89, 92.
— Lorentzen 66. — Mathiesen 69,
81. — Michelsen 75. — Natvold 8,
9, 16. — Nielsen 44, 79, 80, 91 fig.
— Olsen 110. — Olsen Klavenes
83 fig. — Sværdstad 19. — Tolvsen
101. — Torgersen 87.
Andersen 59, 106, 107.
Andreas Thorsen 72.
Anholt 44, 57, 79, 80.
Anna, Anne, Andersen 107. — Caroline
Thoresen 70. — Dorothea Evensdr.
98. — Elisabeth Bilovsdr. 103. —
From 64. — Hansdr. 20. — Marie
Engebretsdtr. 24. — Marie Hansdr.
72, 84, 98, 101. — Marie Jensen 115.
— Marie Olsdr. 24, 100. — Marie
Paulsdr. 24. — Marie Tjøstelsdr.
98. — Michelsdr. 75. — Olsdr. 15,
16, 20. — Oline Tolisen 101. — Per-
nille Thorsen 53. — Severine Stens-
holt 71. — Thorine Engebretsen 53.
Antonette Pedersdr. 98.
Antoni Andersen 80. — Larsen 55.
Arnesen 6, 8.
Arre Skjelleberg 8. — Thordsen Semb 8.
Aabjørnrød 91.
Anbye 24.
Barbara Michelsdr. 9. — Reiersdr. 92.
Barth, foged 48.
Baumgart 116.
Benjamin Samuelsen 83.
Berg 109.
Berge 44, 79, 80.
Bergen paa Nesset 6.
Berger 99.
Berven, Ferdinand 49.
de Besche, læge 49.
Bethel 109.
Bilov Haraldsen 103.
Birthe Catharine Olsdr. 64. — Hal-
vorsdr. 84. — Helene Olsen 100. —
Jørgine Andersdr. 53. — Marie
Andersen 58. — Marie Gulliksdtr.
98. — Marie Larsdr. 71. — Michels-
dr. 75. — Sørensdtr. 72.
Bjerkodden i Bærum 47.
Bjørn, capt.løitn. 8.

- Bjernum 7, 18, 23 fig., 40, 50, 65 fig.,
 71, 106.
 Blom 68.
 Bo Danielsen 93.
 Borgen 106, 107.
 Bowman 104, 114.
 Boye 109.
 Braarød i Borre 50.
 Brierbower 104.
 Brinck 114.
 Brochmann, res. cap. 60.
 Bruun, Christopher 63.
 Bryn 41, 58, 64 fig., 68, 106.
 Brønnum 8, 13, 18, 20.
 Buchhoff 114.
 Buer 19.
 Bugaarden 31, 33 fig., 40, 69, 88.
 Bugge 116.
 Bull 103.
 Busch 112.
 Bøckman 100.
 Bøe 6, 8, 9, 31, 71, 80.
 Böhme 59.

 Carl Svendsen 53.
 Catharine Arnesdtr. 32.
 Christen Haagenesen 12, 14. — Hansen
 55. — Lorentz Sørensen 103. — Si-
 mensen 9.
 Christensen 59, 107.
 Christian Guttormsen 20.
 Christiansen 54, 116.
 Christine Gundersdtr. 69. — Olsdtr. 19.
 Christopher Eriksen 52. — Hansen 70.
 — Haraldsrød 19. — Larsen 7, 10.
 — Olsen Klavenes 80, 83 fig. —
 Sollid 18. — Thordsen Semb 8.
 Christophersen 59.
 Claus Thoresen 50.
 Colstrup 98.

 Dampe 94.
 Danneskjold, greve 14, 16, 74.
 David Nielsen 18.
 Diplen 44, 80.
 v. Dochen 93.
 Dorthe Christophersdtr. 75. — Marie
- Thoresen 65. — Pedersdtr. 84. —
 Sivertsdtr. 24. — Thorsdtr. 23.
 Dop 7, 8.
 Drachmann, Holger 63.
 Døve i Arendal 7, 10.

 Edvard Michelsen 79. — Nielsen 116.
 Egilsen 12.
 Eiene i Tjøme 100.
 Elgesem 24.
 Elisabeth Marie Olsdtr. 99.
 Ellen Mathea Larsen 57. — Marie Ols-
 dtr. 85. — Sørensdtr. 27.
 Elof Bøe 8.
 v. Ely 95.
 Else Helgesdtr. 75. — Knudsdtr. 74.
 — Sørensdtr. 20.
 Endresen 53.
 Engebretsen 53, 65.
 Engøe 65, 68.
 Erik Amundsen 33. — Christensen 16, 18.
 Erland Erlandsen 27.
 Eschildeen 46, fam. 111 fig.
 Eveline Christensdtr. 98.
 Even Andersen 58.
 Evensen, Ole 106.

 Fabricius, Lauritz 16.
 Falch 27, 51.
 Featherstone 108.
 Fevang 50.
 Fjære 17, 19.
 Franck 45, 103, 104.
 Freberg 55, 84.
 Frederik Andersen 44, 79, 80, 83. —
 Larsen 82, 87, 89 fig.
 Fredstad 110.
 From 15, 19, 64.

 Gabrielsen 59.
 Gallis i Kodal 69.
 Geelmuyden 109.
 Gilhus 108.
 Gjert Moe 19.
 Gjertsen 86, 92.
 Gjertrud Larsdtr. 20 fig.
 Gjervaag i Tjøme 20.

- Gogstad 6, 8, 9, 10, 14, 51 fig., 54, 57, 101.
 Gogstadlien 52.
 Grøn 24, 27, 33, 34, 40 fig., 45, 50, 59,
 70, slegten 97 fig.
 Grønbech 27.
 Grønberg 94.
 Grønneberg 111.
 Grønvold 27, 47.
 Gulbrandsen 115.
 Gullichsen 115.
 Gullik Hansen 83. — Iversen 82. —
 Larsen 21. — Rasmussen 52.
 Gulline Endresen 53.
 Gunhild Marie Pedersdtr. 69.
 Gunder Larsen 68, 69 fig.
 Gunmand Gogstad 8.
 Gyldenløve 7.
 Gyri Christensdtr. 12.

 Hagemann 50, 51.
 Hagerup 114.
 Hall 108.
 Halsaae 105.
 Halsen 45.
 Halvorsen 55.
 Hanna Marie Nielsdtr. 102.
 Hans Abraham Tune 24. — Andersen
 66. — Antonisen 70. — Christensen
 26 fig. — Christian Nielsen Sem 80,
 82. — Christophersen 88. — Eriksen
 85, 86, 92. — Hansen 14. — Helgesen
 17, 19. — Larsen 17, 19, 68, 69. —
 Martin Christophersen 80. — Michel-
 sen 9. — Olsen Freberg 84. — Olsen
 Klavenes 29 fig., 76, 83 fig., 90. —
 Olsen Solberg 21. — Olsen [Staværn]
 111. — Sørensen 31. — Tølfesen Kong-
 løvbæk 22. — Tølfesen Sjuve 32. —
 Trulsen 101. — Wilhelmsen 72.
 Harald Michelsen 31.
 Haraldsen 103.
 Haraldsrød 19.
 Harboe 96.
 Hasle 59.
 Hass 112.
 Hassel 47.
 Hauan i Vaale 116.
 Hauff 46, 48, 49.
 Haug, Houg, 12, 13, 20, 21, 74, 84.
 Haugan 72.
 Haugen i Hedrum 12.
 Haugheim 58.
 Haugtuft 26, 27.
 Haukerød 16, 18.
 Hedenskov 105.
 Hedvig Olava Thoresen 55.
 Heegaard 16.
 Heidemark 42, 79, 80, fam. 93 fig.
 Helene Sørensen 58. — Thorsdtr. 84.
 Helge Reiersen 88, 90.
 Helland 47.
 Hellevad 100.
 Helvig Larsdtr. 80. — Michelsdtr. 25.
 Hem 8, 31, 85, 92.
 Hemholmen 84.
 Henrik Helgesen 81. — Johannesen 88.
 — Paulsen 18.
 Henrikke Nielsdtr. 72.
 Hensvolden 107.
 Herbjørnrød 24.
 Heuch, biskop 60, 61.
 Hilda Hansen 55.
 Hillestad 14, 16.
 Himberg 17, 75.
 Hiort 48.
 Holme 9, 77.
 Holmen 42, 44.
 Holmsted 107.
 Holtan 111.
 Homwood i Sandviken 48.
 Horn, Annette 53.
 Hotvedt 56 fig.
 Houffue 8.
 Hundsrød 31.
 Hundstok 101.
 Huseby 45, 111.
 Hutzelsieder 107.
 Hvid, Hvidt, 27, 48, 94.
 Hvidsten 80, 93.
 Hvoslef 60.
 Hynne 85, 86, 92.
 Hæg 53.
 Hærem 63.
 Hønnerød [?] 24.

- Hørbye 32.
Høst 47.
- Ingeborg Hansdtr. 8. — Petersdtr. 111.
— Sophie Jakobsen 116.
- Inger Evensdtr. 48. — Margrete Thorsdtr. 84. — Larsdtr. 106. — Thorsdtr. 24, 106.
- Ingri Gunnorsdtr. 10.
- Irgens 109.
- Iver Egilsen 12. — Gogstad 9.
- Jacob, Jakob, Andersen 56, 82, 84. — A. Johnsen 65. — Lunneby 8. — Michelsen 7. — Olsen 9.
- Jansen 104.
- Jens Brønnum 8, 13. — Hemb 8. — Hensvolden 107. — Thorsen 54.
- Johan Severin Nielsen 85. — Olsen Bøe 80.
- Johanne Andersdtr. 7. — Christine Olsdtr. 111. — Knutsdtr. 8. — Olsdtr. 24.
- Johannes Jakobsen 56, 81, 82. — M. Christophersen 80. — M. Johannesen 86. — Larsen 85.
- John Endresen 53.
- Jonas Andersen 106.
- Jolivet 94.
- Kallevig 109.
- Karen Anne Jacobsdtr. 87. — Olsdtr. 98.
- Kari Pederdtr. 31, 102.
- Kirsten Larsdtr. Marum 21, 73, 125.
- Kirsti Hansdtr. 100. — Olsdtr. Klavanes 83. — Torgrimsdtr. 83.
- Kjelman 87.
- Klenow 64.
- Klinestad 72.
- Konglebæk 22.
- Krag 116.
- Kruge 102.
- Landmark 60.
- Lars Aagesen 48, 49. — Andersen 8, 44, 56, 79 fig. — Bøe 9. — Chr. Olsen 89, 91. — Engebretsen 53, 65. — Frederiksen 57, 81 fig., 90. — Hansen 19, 69. — Haraldsen 87, 92. — Larsen 21, 49, 84. — Olsen 24, 66. — Svendsen 18. — Taraldsen 7. — Thorsen Trevland 83, 87 fig. — Tølfesen 20. — Tønnesen 21, 74.
- Larsen 7, 48, 49.
- Lasken 40, 50.
- Lerche 25.
- Lidforss 60.
- Lindberg 27.
- Lindholmen 48.
- Lindset 94.
- Line Hansdtr. 8. — Marie Larsdtr. 103.
- Lisbeth [Hellesdtr.?] 112.
- Lunde, Peder 12.
- Lundeby, Lundebye 8, 75.
- Lunden 34.
- Lyhmann 54.
- Lysestad 8, 9, 10, 76.
- Magdalene Jansdtr. 111.
- Major 108.
- Maren Andrea Tobiasdtr. 80. — Halvorsdtr. 105. — Helgesdtr. 57, 81. — Iversdtr. 15, 16, 20. — Johannesdtr. 105. — Pedersdtr. 93. — Sophie Knutsdtr. 103. — Thorsdtr. 7, 10, 20.
- Margrete Hansdtr. 97.
- Mari Hansdtr. 27. — Torgeirsdtr. 53.
- Marianne Hansen 107.
- Marie Angrimsdtr. 101. — Christensdtr. 75. — Hansen 54. — Helgesdtr. 74. — Jakobsen 55.
- Marthe Gulliksdtr. 83. — Iversdtr. 101. — Larsdtr. 21. — Pedersdtr. 8.
- Martin Benjaminsen 93. — Johansen 90, 92 fig.
- Marum 20, 21, 73, 84, 125.
- Mathias Hansen 57, 82, 83, 88, 91 fig. — Jacobsen 90. — Michelsen 69. — Olsen [Svindal] 80, 84, 93.
- Megeland 95.
- Melsom 31 fig., 40, 57, 69, 102.
- Mette Christine Jensdtr. 99.
- Michel Nielsen 17, 75. — Olsen 8. — Tølfesen 101, 102.
- Moe 15, 16, 19, 20, 34, 83, 84, 102.

- Morten Thorsen 7, 9, 10.
 Moyse 57.
 Müller 45, 46, fam. 114 fig.
 Møgenæs 44, 56, 69, 79 fig.
 Møller 116.
 Mønnerød 31 fig.
 Merch 8, 27, 100.
- Namløse 21.
 Narverød 48.
 Natvold 7, 8, 9, 13, 16, 76.
 Nelson 104.
 Niels Andersen 111. — Bernhard Iversen 82. — Christensen 12, 13. — Engebretsen 85, 92. — Hansen 72. — Hartvig Abrahamsen 92 fig. — Houffue 8. — Olsen 116. — Semb 7.
 Nordbye 10, 45.
 Normann 115.
 Nygaard 91.
 Næss 110.
- Oddefjord 8.
 Odland 47.
 Ole Andersen Fredstad 110. — Christian Hansen 70, 103. — Chr. Iversen 87. — Christiansen 86, 93. — Evensen 106. — Gulbrandsen 115. — Hansen 76, 83 fig., 100, 103. — Jacobsen 8, 10. — Larsen 82, 83, 89 fig., 92. — Mathiesen 84. — Michelsen 111. — Nielsen 101. — Olsen 15, 16, 19, 89. — Pedersen Holtan 111. — Sørensen 32. — Torrestad 8, 12.
 Olea Povelstr. 50. — Tolfstr. 22.
 Orrerød 27.
 Ormestad 86, 92.
 Orse 7.
- Paul Andersen 7, 8, 13. — Hansen 86, 92. — Thoresen 41, 50, 54, 56, 71.
 Paus 102.
 Peder Andersen 86 fig. — Christensen i Sandefjord 14, 19. — Mathiasen 100. — Nielsen 98. — Skomager i Oddefjord 8.
- Pernille Mathiasstr. 100. — Nielsstr. 98.
 Peter Eliassen 24. — Jakobsen 111. — Larsen 84. — Sørensen 82. — Tolfsen 32.
 Petronelle Olstr. 48, 49.
 Prestehagen, se Ragnhildro.
 Prytz 7.
- Raastad 17, 19, 21.
 Ragna Michelsstr. 101.
 Ragnhild Christophersstr. 19.
 Ragnhildro 101, 103.
 Ragnhildrød i Skjee 18.
 Ramsay 64.
 Randinius Andersen 107.
 Rasmus Haraldsen 31.
 Refsnes 53.
 Reinert 101.
 Reistad i Lier 49.
 Rimstad 86 fig.
 Rismyr 90, 92 fig.
 Rithammer 110.
 Rosenberg 95.
 Rove 19, 21.
 Røed, Røedsverftet 34, 40, 52, 54.
 Rønning 110.
 Røste 64.
 Røyem 7, 9, 109, 110.
- Samuelsen 83.
 Sande 14, 16.
 Sanne 94, 96.
 Scheel 109.
 Schive 110.
 Schjøth 99, 105.
 Schmyder 110.
 Schroeter 27, 108.
 Schrøder 94.
 Segelcke 47.
 Sejerstad 12.
 Sem, Semb 7, 8, 18, 31, 80, 82, 85, 92, 109.
 Sidsel Marie Antonidtr. 97.
 Sigvart Svendsen 91.
 Simen Simensen Skrædder 8.
 Sjuve 32, 101.
 Skjelbred 31, 81, 90.
 Skjelleberg 8, 16, 23, 66.

- Skogen 21.
 Smith 97.
 Solberg 6, 24, 49.
 Sollid 18.
 Spight 108.
 Spilling i Vigmostad 53.
 Spørck 109.
 Staff 60.
 Staffeldt, general 84, 85.
 Stange 24.
 Steen 110.
 Stensholt 71.
 Storm 49.
 Strøm 25.
 Sunde, Lars 55.
 Sundene, nordre 18.
 Svend Andersen 53. — Bergersen 6.
   — Svendsen 9, 10, 12.
 Svendsen, Carl 53.
 Svensrud i Hurum 96.
 Sviness 7.
 Sværdstad 19, 58, 103.
 Swartling 60.
 Søfren, Søren, Christensen 103. — Han-
   sen 72. — Lysestad 8, 9. — Mathie-
   sen 7. — Pedersen 7. — Rasmussen
   7, 31 fig., 102. — Simonsen 8.
 Sørensen 45, 87, 93, 103.
- Taraldsen 7.
 Thestrup 96.
 Thinn 59.
 Thor Christian Aagesen 81, 83, 88, 92.
   — Christian Thorsen 50. — Gullik-
   sen 16. — Jansen 84 fig. — Knutsen
   20. — Larsen 21, 84. — Michelsen
   9. — Semb 7. — Sværdstad 19. —
   Tolfsen 50. — Thorsen 24, 26 fig., 65.
 Thora Marie Trulsen 101.
 Thoresen, Thorsen 6, 7, 53, 55, 65, 70.
 Thorina Pedersdtr. 32.
 Thora Aarqvidsel 9.
- Tjølulf Knudsen 59.
 Tolf Hansen 101. — Nielsen 20. — Olsen
   86. — Thorsen 20.
 Torgersen 96.
 Torrestad 8, 9, 10, 13, 76 fig.
 Torrild Solberg 6.
 Tranekjær 27.
 Treschow, etatsraad 65.
 Trevland 83, 87 fig.
 Tribler 97, 99.
 Trolsaas 58, 84 fig.
 Truls Bjørnum 7, 18. — Hansen 7. —
   Hemb 8
 Trulsen, Hans 101.
 Tuft i Ramnes 7, 9, 10.
 Tulle 112.
 Tune 24.
- Ugstad i Hurum 96.
 Ulmer 116.
 Unneberg 101.
- Vaggestad 6, 9, 23, 24, 77.
 Vallø saltverk 25.
 Vatager 72.
 Vestgården i Tjømsø 6.
 Virrik 31, 53.
 Vogt 109.
 Volqvarts 113 fig.
- Wahlberg 72.
 Wahlquist 72.
 Weggeland 115.
 Wennroth [Wernrath] 96.
 Wolf 98.
 Wolqvarts, se Volqvarts.
 Wright 42, 94 fig., 97, 100.
- Zachariassen 65.
 Ødegaarden 85.
 Øllegaard Olsdtr. 101.

Rettelser og tilføjelser

[orthografiske fejl ikke medtagne].

- Side 14 linie 8: *Thor Hansen* kan have været en sønnesøn af den **Michel Gundersen Klavenes**, der omhandles side 77.
- ” 20 ” 22 staar *Marem*, læs *Marum*.
- ” 57 ” 30: **Wilhelm Klaveness** forulykkede $\frac{2}{3}$ 1903 ved drukning i Gogsjøen i Sandehæred.
- ” 61 note 2 skal henføres til ordet: lægfolk i linie 16 og ikke til ordet: ufeilbarhed 6 linier nedenfor.
- ” 63 lin. 17: Af sogneprest Klaveness er i mai 1903 paa Steenske bogtr. og forlag udkommet „I Dagens Strid, 6 Prækenner“, 1 og 2 oplag.
- ” 64 ” 13. Wilhelm Klaveness blev juridisk kandidat med haud i juni 1903.
- ” 73 ” 2 f. n. staar: *Kirsti*, læs *Kirsten*.
- ” 76 ” 10 staar: **Birgette**, læs **Birgitte**.
- ” 94 ” 3 staar: *Jarlsberske*, læs *Jarlsbergske*.
- ” 96 ” 11 staar: *Ramnes*, læs *Hedrum*.
- ” 104 ” 9 f. n. staar: **Fredrikke Augusta**, læs **Fredrikke Augusta Grøn**.
-